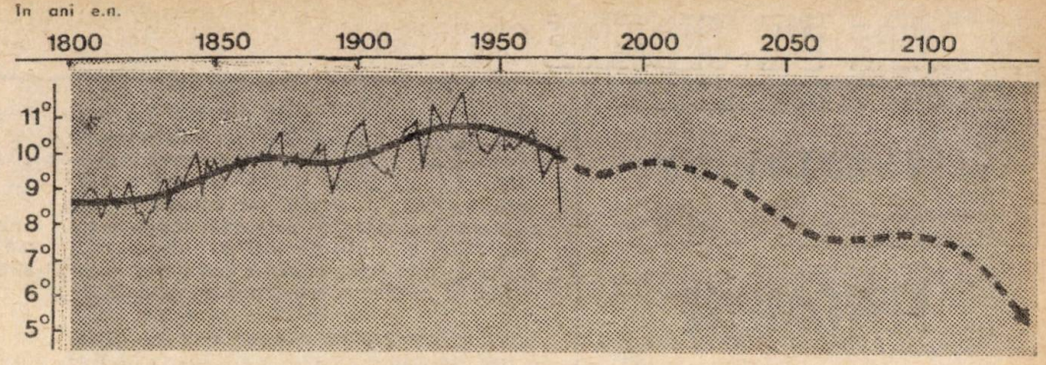

O ANALIZĂ MAI MINUȚIOASĂ a variațiilor climei din 1550 indică tendințe mai complexe. Astfel, punctul culminant general al încălzirii s-ar fi produs spre mijlocul secolului XX, atunci cînd ghețarii, care înaintaseră de la 1550 la 1850, s-au oprit. Iar din 1950 am intrat într-o curbă descendentă a evoluției climei. Seceta dezastruoasă din Africa și Asia nu este cuprinsă în grafic, deoarece pînă acum răcirea nu a afectat decît zonele temperate

ria climatului. Important este acum să se stabilească dacă informațiile furnizate de una coincid cu cele oferite de alta și dacă se poate stabili o istorie științifică a climatului. Răspunsul este afirmativ.

După cum subliniază istoricul francez Emmanuel Leroy Ladurie, „studiul arhivistic al datelor culesului viilor converge cu documentațiile alpine strînse de mult timp de glaciologi". Deci, nimic nu împiedică înființarea unei bănci de date care să reunească toate informațiile privind această istorie. Cite nu ne-ar spune o asemenea bancă despre istoria climatului din vremuri recente. Ea ar stabili, în primul rînd, că de 5 000 de ani climatul se răcește imperceptibil.

Este o tendință generală. Sînt perceptibile și alte evoluții secundare. Astfel, anii 900 înaintea erei noastre au fost marcați de un puternic frig. Dimpotrivă, în anii de la 1 000 la 1 200 asistăm la o încălzire a climatului în emisfera noastră. Mărturie stau culturile cerealiere în Islanda și viile engleze.

Începînd din secolul XV și pînă în secolul XIX, se înregistrează o răcire a climatului european. Este perioada pe care istoricii britanici au denumit-o „mica eră glaciară". Ghețarii au înaintat vreme de trei secole, de la 1590 la 1850. Este cert că ei au propriile lor fluctuații, care cunosc creșteri și descreșteri, dar rezultanta generală rămîne foarte clară. Dimpotrivă, de aproape 100 de ani, ghețarii s-au retras spectaculos. Unii au dispărut chiar din cauza încălzirii. Totuși, aproximativ de pe la 1950, retragerea s-a oprit. Pămîntul a intrat într-o nouă perioadă de răcire a climatului.

Ce consecințe poate avea această nouă „mică eră glaciară"? Primăverile vor deveni tot mai tîrzii, cerealele se vor dezvolta mai rapid în zonele temperate.

O altă consecință probabilă a acestei scăderi de temperatură este creșterea cererii de energetică. Într-adevăr, cu cît climatul se răcește, cu atît oamenii au mai multă nevoie să se încălzească și apelează tot mai mult la resursele energetice. Alterarea climatului planetei noastre riscă să agraveze puternic și să precipite criza mondială de energie, atît de temută de futurologi.

O problemă rămîne deschisă: savanții nu izbutesc să determine cît timp va dura această răcire. Climatologul britanic Hubert Lamb estimează că ea ar putea să se accentueze în jurul anului 2 250. Fizicianul danez W. Dansgaard prevede sfîrșitul actualei perioade spre finele secolului XX. Iar alți savanți, ca dr. Emiliani, apreciază că o nouă perioadă glaciară ar putea să se declare peste 2 000 sau 3 000 de ani.

Se pare că răcirea emisferei nordice se datorează unei diminuări a cantității de energie solară care parvine pînă la Pămînt. Se știe că Soarele este sursa oricărei energii existente în procesul climateric natural. Tot ce deranjează sau perturbează receptionarea acestei energii solare poate provoca schimbări climaterice importante.

Unii cercetători au stabilit corespondențe între multiplicarea petelor solare și încălzirea climatului. Un savant, Glock, a arătat că există un paralelism între lățimea inelelor pinului sylvestru și întinderea petelor solare, între 1825 și 1900, perioadă de încălzire. La rîndul său, Douglass, a încercat să demonstreze, pornind de la observațiile efectuate pe pini de Arizona, că între anii 1645–1715, perioadă de răcire, nu au existat pete solare.

Cu toate acestea, n-a putut fi stabilită încă nici o legătură între creșterea petelor solare și dezvoltarea energiei solare. În acest domeniu, totul rămîne încă de demonstrat. Într-adevăr, nimic nu exclude posibilitatea ca alte fenomene interplanetare să fi provocat, de asemenea, modificări ale climei.

O altă explicație are în vedere migrația polilor magnetici ai Pămîntului. După meteorologul sovietic K. Kondratovici, zonele cele mai reci ale emisferei nordice coincid clar cu punctele de cea mai mare tensiune magnetică a Pămîntului. Acestea sînt estul Canadei, în regiunea polului magnetic al Pămîntului, și regiunea Omiakon, în Siberia. Mecanismul raportului „magnetism-timp" nu a fost încă descifrat. Totuși, Kondratovici apreciază că acest raport se produce la nivel molecular. Zonele de tensiune magnetică ar atrage moleculele de oxigen, extrem de sensibile, acumularea acestora în atmosfera prea puțin mobilă constituind un fel de cuvertură cu efect termic foarte negativ iarna.

Comparînd datele paleografice și informațiile despre vreme din cronicile și documentele vechi, Kondratovici a studiat raporturile dintre timp și magnetismul Pămîntului în cursul ultimilor 5 000 de ani. Astfel, răcirea din secolele XV și XVI coincide cu trecerea polului magnetic prin Groenlanda și cu perturbarea circulației atmosferice. Tocmai în acea epocă, ghețurile polare au coborît în Atlanticul de nord și au barat calea vikingilor care navigaseră pînă atunci liber între Groenlanda și America.

Toate aceste explicații ale modificărilor climei privesc în primul rînd emisfera nordică și mai precis zonele temperate. Celelalte zone climaterice nu formează, deocamdată, obiectul unor studii atît de avansate. Totuși, în aceste regiuni omul este cel mai des victima climatului. În această ordine de idei, trebuie să remarcăm că actuala răcire nu afectează decît zonele temperate. Regiunile tropicale nu sînt atinse de ea.

Dimpotrivă, în sudul Saharei, de la litoralul Atlanticului la masivul sudanez Darfour, în zona sahelianâ, seceta începută cu șapte ani în urmă a luat în această vară proporții catastrofale care pun în primejdie atît viața omului, cît și viitorul Pămîntului.

Trebuie oare ca omul să suporte climatul ca pe un destin? Este cert că în cursul istoriei sale omul a modificat considerabil climatul construind orașe, distrugînd păduri, dezvoltînd agricultura. El a exercitat, de asemenea, și o altă influență, modificînd distribuția apelor de suprafață prin construirea de baraje, asanarea mlaștinilor și deturnarea cursului rîurilor. Dar el nu a izbutit să lupte eficace împotriva secetei. Actualele despăduriri, cărora le cad victimă pădurile tropicale, nu fac decît să accelereze procesul uscării în aceste regiuni.

Poate că vor fi puse la punct tehnici capabile să modifice substanțial climatul, așa cum se prefigurează anumite tehnici utilizate deja pentru declanșarea artificială a precipitațiilor în scopuri agricole sau militare.

Pînă în prezent, climatologii s-au rezumat să constate fenomenele climaterice și să încerce să sesizeze tendința evoluției lor. O fac mărturisind că legile mecanismului lor le scapă complet și că previziunile pe care le emit nu sînt decît niște extrapolări ale evoluției din trecut, în maniera celor ale demografilor. De aici rezultă importanța cercetării istorice. Din acest motiv, ei nu afirmă nimic cu toată certitudinea. Deoarece istoria climaterică a Pămîntului se poate rezuma la o oscilație lentă, care face să alterneze ere glaciare și perioade interglaciare, este logic să ne așteptăm, după o reîncălzire, la o răcire.

Aceasta cel puțin în cazul în care – așa cum se tem unii savanți – intervenția tehnologiei umane nu va răsturna toate previziunile. Într-adevăr, s-ar putea ca pătrunderea în atmosfera terestră a unor imense cantități de căldură și de gaz carbonic degajate de activitatea umană să antreneze o reîncălzire a planetei în ansamblu. Ar trebui să ne așteptăm atunci nu la o nouă eră glaciară, ci la topirea calotelor glaciare.

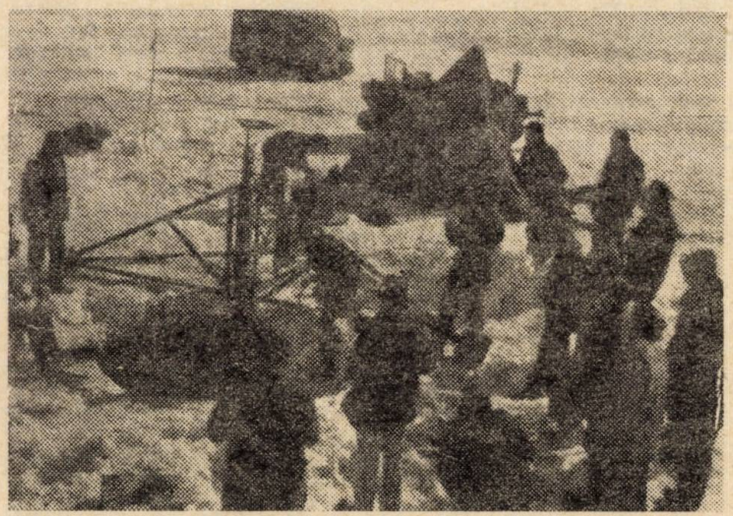

CAROTE EXTRASE DIN GHEȚARI oferă informații precise despre istoria climatului terestru. În fotografie, o misiune a Marinei S.U.A. efectuînd forări în Antarctica, în strîmtoarea McMurdo. Topirea artificială a ghețurilor pentru recuperarea apei dulci riscă să frîneze răcirea în curs de desfășurare

ENTREPRISE

PARIS

FENOMENE NEGATIVE ÎN AGRICULTURA OCCIDENTALĂ

ASTĂZI, lumea occidentală descoperă cu stupoare că recoltele marilor țări exportatoare nu mai sînt în măsură să răspundă cererii internaționale. Deodată s-a descoperit că lumea duce lipsă de grîu.

Pretutindeni prețurile cresc. În timp ce în iulie 1972 tona de grîu valora 60 de dolari, la finele lui iunie 1973 aceeași tonă de grîu valora 118 dolari. Porumbul costa 52 dolari pentru a ajunge la 110 dolari. Prețul soiei a crescut de la 110 dolari la 440 de dolari. Chiar și vinurile franceze s-au scumpit cu 25% în numai șase săptămîni. Pe piața mondială, prețul zahărului a crescut în doi ani cu 90%. În Franța prețurile cu amănuntul la carne progresează în ritmuri de 12—20% pe an.

Pe plan mondial stocurile au atins nivelul cel mai scăzut de 20 de ani încoace. Așa, de pildă, în ceea ce privește grîul, stocurile din Statele Unite nu ajung decît pentru cel mult 4 luni de consum, în timp ce pragul minim sub care o scădere ar compromite aprovizionarea pe plan intern este de 3 luni.

În ceea ce privește Piața comună, excedentele ei vor fi rapid absorbite de Anglia pe care creșterea cursurilor mondiale o va determina să se aprovizioneze mai repede decît se prevăzuse pe piața Comunității vest-europene.

La scara mondială, expansiunea și răspîndirea progresului industrial au dus la apariția unei noi cereri solvabile de produse animaliere (lapte, ouă, carne de porc, carne de pasăre, carne vită). Pentru a face față acestor cereri în expansiune rapidă în țările extrem de industrializate și încă și mai rapidă în țările care sînt pe punctul de a păși pe calea dezvoltării industriale, creșterea vitelor devine o tehnică tot mai modernă, iar metodele de alimentare științifică se perfecționează tot mai mult. Rezultă de aici o utilizare din ce în ce mai importantă a furajelor combinate și o cerere crescîndă pentru materiile prime cu conținut de proteine care intră în compoziția acestor furaje. Există o multitudine de surse de proteine. În starea actuală a tehnologiei, esențialul aprovizionării este asigurat de soia, de dezvoltarea altor plante oleaginoase (arahide, floarea-soarelui) și de industria de făină de pește. Ca urmare, dezvoltarea zootehniei mondiale depinde de producția unui număr restrîns de țări.

Or, anul 1972 nu a fost un an bun. În Statele Unite zăpezile abundente au compromis cel puțin 10% din recoltă. În plus, politica agricolă americană promovată din 1970 a dus la o plafonare a producției. Progresul mai rapid al productivității în domeniul cultivării soiei i-au determinat pe fermierii americani să dezvolte sectorul cerealier în detrimentul soiei. În Peru, o încălzire neprevăzută a apelor Pacificului este pe punctul de a declanșa o catastrofă. Anșoaul a dispărut. Acest pește a coborît la adîncimi mai mari și, în consecință, nu mai poate fi pescuit. Uzinele de făină de pește trebuie să-și închidă porțile, iar clienții sînt nevoiți să caute produse de substituire. În timp ce în 1971 producția a fost de 2 000 000 de tone, în 1972 ea nu a mai fost decît de 800 000 tone. Japonia trebuie să închidă din motive de poluare două uzine de lizină (element care intră în compoziția furajelor) — iar Senegalul, ca și Nigeria, ca de altfel întreaga coastă de vest a Africii și India sînt bîntuite de o secetă teribilă care a compromis recoltele de arahide.

Intră în horă și porumbul care, de asemenea, este o componentă furajeră de bază. În acest domeniu situația este încordată. Condițiile climaterice din iarna anului 1973 (inundațiile din vestul mijlociu american) au compromis foarte mult recolta din S.U.A. care, în principiu, asigură esențialul necesităților occidentale. Se conta pe o recoltă de 150 000 000 tone, în timp ce astăzi experții nu se așteaptă decît cel mult la o recoltă de 120—130 000 000. Aprovizionarea internă americană este asigurată. Dar posibilitățile de export sînt extrem de afectate. De aici și creșterea prețurilor, care la mijlocul lunii mai ating nivelul cel mai ridicat din ultimii 20 de ani.

Cine spune creșterea prețurilor la materiile prime spune implicit creșterea prețurilor la furajele combinate. Această creștere se repercutează asupra produselor animaliere (furajarea animalelor reprezintă circa 50% din prețul de cost), apoi ele se repercutează asupra produselor transformate pe bază de carne și produse animaliere. Cînd este afectată o verigă a lanțului alimentar, repercusiunile se fac simțite în lanțul întreg, atît de importante sînt legăturile de complementaritate sau de substituire între o întreagă gamă de produse. În Statele Unite, rezultatele sînt de-a dreptul catastrofale. Creșterea prețurilor s-a accentuat în iunie. Carnea de porc costă cu 45% mai scump decît cu un an înainte, cea de pasăre cu 70%, iar carnea de vită — cu 26%. Chiar și prețul la ouă s-a dublat. În raport cu 1967 indicele prețurilor la produsele animaliere a crescut cu 72%.

În fața recrudescenței inflației, Nixon decretează în iunie o nouă blocare a ansamblului prețurilor industriale. În realitate, această măsură nu face decît să agraveze deruta generală. Prinși între creșterea costurilor materiilor prime și blocarea prețurilor de vînzare, industriașii opresc circuite întregi de transformare a produselor agricole, devenite nerentabile.

Piața comună este mai bine protejată. Sistemul comunitar al prelevărilor (la importuri) și al restituirilor (la exporturi) izolează — în principiu — piața vest-europeană de perturbările mondiale. Există totuși o breșă importantă. Atunci cînd a fost elaborată politica agricolă comunitară a existat dorința de a face un gest față de țările asociate din Africa, păstrîndu-se un regim relativ liberal în ceea ce privește importurile de materii grase și oleaginoase. În realitate, Statele Unite au fost acelea care au profitat. În cinci ani de zile importurile americane de soia au crescut de la 2 000 000 tone la 4 000 000 tone. Piața comună a profitat la rîndu-i. În starea actuală a tehnologiei agricole proteina de soia este cel mai puțin costisitoare. De aici rezultă un avantaj în materie de cost, cu atît mai mult cu cît din toate oleaginoasele soia este aceea în care raportul proteină-materii grase este cel mai ridicat, ceea ce, pentru aceeași cantitate de proteină, limitează problemele ridicate de excedentele de ulei. Dar în acest fel, țările Pieței comune se găsesc într-o stare de dependență, obișnuindu-se să trăiască grație materiilor prime americane ieftine și stocurilor constituite de S.U.A.

Rezultatul: zootehnia comunitară are de înfruntat nemijlocit fluctuațiile pieței mondiale, și, prin mijlocirea ei, întregul sistem vest-european de prețuri interne. Situația actuală arată că toate acestea se pot solda cu inconveniente serioase.

Unul din efectele cele mai importante l-ar putea constitui o nouă explozie a prețurilor cărnii.

Creșterea bovinelor în condiții moderne, industrializate, sector pe care se conteză cel mai mult pentru a face față deficitului vest-european, este pe punctul de a primi o lovitură care s-ar putea să fie mortală. Între creșterea prețurilor lor de cost și presiunea exercitată asupra prețurilor lor de vînzare care rezultă din contingentările de import aprobate, numeroși crescători riscă să fie tentați să-și lichideze șeptelul și să se reprofileze în alte domenii de producție. S-ar putea ca la început creșterea să fie frînată, dar aceasta nu se va întîmpla decît pentru ca ulterior prețurile să explodeze și mai puternic.

Această situație se va repercuta asupra scenei diplomatice internaționale, afectînd în particular perspectivele faimoasei runde Nixon. De doi ani de zile, americanii lasă să se înțeleagă, fără echivoc, că problemele agricole ar putea constitui unul din punctele-cheie ale viitoarelor negocieri comerciale internaționale.

Roma: demonstrație a agricultorilor italieni

Pentru a avea o justificare teoretică, Statele Unite scot la lumina zilei vechea doctrină a avantajelor comparative. Ei propun Pieței comune următorul tîrg : „În ceea ce privește cerealele noi sîntem imbatabili. Veniți să vă aprovizionați la noi. Specializați-vă în creșterea produselor animaliere. Dar făceți-o cu cerealele noastre. Veți avea un cîștig dublu. Veți cumpăra mai ieftin și veți produce mai ieftin".

În momentul de față situația este de așa natură încît pentru America nu se pune atît problema de a căuta să doboare barierele vest-europene pentru a găsi noi piețe, cît aceea de a face față unei cereri mondiale care saltă prețurile interne americane și readuc inflația în Statele Unite după ce acestea au exportat-o prin potopul de dolari.

Trebuie, așadar, să ne așteptăm la o schimbare a tacticii din partea americanilor. Deja se apreciază, în anumite cercuri oficiale, că americanii dau înapoi în ofensiva pe care o pregătiseră la marile negocieri comerciale. În loc să „atace în forță", ei vor încerca să tergiverseze lucrurile așteptînd o revenire la circumstanțe mai normale. Exigențele lor în loc să se axeze pe o remodelare integrală a politicii agricole europene, se vor limita, fără îndoială, la a cere să nu se închidă porțile pieței engleze.

Este cazul să ne întrebăm dacă în aceste condiții, odată cu agravarea situației monetare internaționale, care a atins un punct culminant, nu cumva ne aflăm pe punctul de a vedea producîndu-se o fisură puternică în relațiile interoccidentale.

Henri Lepage

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

POSIBILITĂȚI, RISCURI

PENTRU președintele Nixon, ridicarea lui Henry A. Kissinger la rangul de secretar de stat a fost o lovitură politică măiastră, dar pentru Kissinger însuși această înălțare este plină de pericole.

Pentru președinte, această măsură înseamnă că el folosește figura de departe cea mai strălucită din Administrația sa. Prin ridicarea lui Kissinger în funcția nr. 1 din cabinet, președintele exploatează atracția pe care consilierul său de politică externă o exercită asupra publicului și concomitent întărește Administrația în punctul ei cel mai slab : Departamentul de stat, lipsit de orice putere de către personalul lui Kissinger de la Casa Albă. Efectul se face simțit simultan asupra opiniei publice interne și internaționale.

Dar Kissinger va încerca acum să insufle energie Departamentului de stat. Dacă este subminiat în această luptă, politica externă a S.U.A. și președintele vor suferi împreună cu Kissinger.

Numirea sa prezintă o valoare politică inapreciabilă în relațiile cu țări străine, care sînt preocupate de credibilitatea și vigoarea Administrației Nixon în anii ce-i mai rămîn. De cînd președintele a fost nevoit să concedieze pe consilierii Haldeman și Ehrlichman, la 30 aprilie, înălțarea în grad a lui Kissinger este primul indiciu solid că președintele poate acționa cu îndrăzneală și imaginație.

Acesta a fost în mod clar motivul esențial al eforturilor permanente ale noului șef al personalului Casei Albe, Alexander M. Haig jr., de a convinge pe președinte să-l transfere pe Kissinger la conducerea Departamentului de stat. Cu discreție și răbdare, Haig i-a expus lui Nixon atuurile politice care, prezicea el, se vor acumula dacă Kissinger va primi portofoliul afacerilor externe nu numai în fapt, dar și în mod formal.

Președintele, căutînd asemenea atuuri, a arătat pentru prima oară că hotărîrea sa a fost luată la 18 august, cînd i-a cerut lui Kissinger să-și anuleze toate călătoriile în străinătate prevăzute în viitorul apropiat. Propunerea concretă a fost făcută lui Kissinger după trei zile.

Kissinger intenționează să folosească noua sa funcție pentru a „instituționaliza" marile schimbări în politica externă făcute de el și de președinte. El dorește să ia tipare neconvenționale de diplomație create la Casa Albă și să le grefeze pe tiparele convenționale de la Departamentul de stat. Aceasta înseamnă ca el să acorde o încredere deplină personalului de la Departamentul de stat și să-i dea o autoritate reală.

Asemenea birouri ale Departamentului de stat ca Biroul pentru problemele europene, Biroul de informații și cercetări și Biroul de planificare și coordonare au fost în mod practic ocolite în cadrul revoluției făcute în politica externă de Nixon și Kissinger. În calitatea de secretar de stat, Kissinger trebuie fie să redea acestor birouri și altora vechea lor poziție înaltă, fie să riște să cadă într-o capcană fatală întinsă de birocrație.

Atît președintele cît și Kissinger doresc ca Kenneth Rush, care în calitate de subsecretar de stat a condus de fapt departamentul, să-și mențină funcția sub Kissinger. Aceasta va depinde de modul în care Kissinger și Rush se vor înțelege. Dar sarcina de a îmbina activitatea lui Kissinger la Casa Albă cu noua sa activitate la Departamentul de stat, sarcină care va provoca în mod cert probleme de personal, va reveni lui Kissinger.

Cert este însă că de la John Foster Dulles, nici un om nu a primit o putere atît de mare asupra politicii externe. Posibilitățile și riscurile sînt imense.

Președintele Nixon între fostul și actualul secretar de stat

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

IMAGINEA FALSĂ ȘI IMAGINEA REALĂ

„MUNCITORII nu mai sînt decît o minoritate în rîndul salariaților". „Nu au existat niciodată atîția străini în Franța". „Dezvoltarea muncii femeilor a provocat criza familiei".

Cu privire la trei probleme fundamentale, iată trei opinii greșite : muncitorii reprezintă 55 la sută din totalul salariaților ; proporția străinilor (5,3 la sută din populație) nu este în prezent mai ridicată decît în 1936 și este mult mai slabă decît în 1931 (6,6 la sută din populație). Cît despre femeile care muncesc, ele sînt mult mai puțin numeroase azi decît în perioada 1906—1946.

Acestea sînt cîteva din informațiile cheie care pot fi obținute dintr-o nouă publicație a I.N.S.E.E. *), „Date sociale", prezentînd sub o formă sintetică un ansamblu de statistici care pînă în prezent nu erau lesne de găsit.

Cu privire la prima întrebare — în special : care este proporția muncitorilor în Franța ? —, pînă în prezent existau reprezentările cele mai confuze, chiar și în rîndul persoanelor cele mai competente. Astfel, săptămînalul economic „Les Informations" afirmă : „Industria nu mai este cel mai mare patron din Franța. Ea a fost depășită de servicii".

Care este motivul acestei confuzii ? De cînd ni se tot spune : „Sîntem o societate de consum", „serviciile se dezvoltă mai repede decît industria", francezii, și în special generațiile mai tinere, au în subconștientul lor imaginea unei Franțe „postindustriale" : în această țară bunurile materiale ies într-un jet continuu din uzine aproape pustii în care domnesc ordinatoarele, roboții și tehnicienii în halat alb ; majoritatea salariaților stau pe scaune în birou. Se întreține astfel imaginea unei țări în care o mică minoritate este îndeajuns pentru a produce bunurile consumate de către majoritate.

*) Institutul Național de Statistică și Studii Economice.

Dacă consultăm tabelele I.N.S.E.E., constatăm că se desprinde o realitate foarte diferită. Descoperim că industria (inclusiv industria construcțiilor și minele) folosește 8 milioane de persoane (cifrele din 1968, data ultimului recensămînt), ceea ce reprezintă 39,4 la sută din populația activă (54 la sută din salariați) și că niciodată în trecut nu au existat în industria franceză atît de mulți muncitori; ei nu erau decît 7 400 000 (37,9 la sută din populația activă) în 1962 și 7 000 000 (33 la sută din populația activă) în 1930, recordul istoric precedent.

De unde provine atunci ideea că „serviciile" folosesc în prezent mai mulți salariați decît industria? Fără îndoială din faptul că, în tabelele de conjuncturi, statisticienii consideră că este mai practic să examineze numai industriile de prelucrare, ceea ce exclude construcțiile, lucrările publice și minele. Astfel, industriei i se amputează 2 200 000 muncitori pentru a descoperi un fenomen care desigur nu este lipsit de interes: cu 5 700 000 membri ai populației active (30 la sută din totalul ei), industriile de prelucrare folosesc cu un milion de oameni mai mult decît în 1946, dar numai cu 200 000 mai mult decît în 1926 (recordul precedent, corespunzînd unui procentaj de 26 la sută din populația activă). În industriile de prelucrare, producția crește deci mult mai repede decît efectivele.

Oricît ar fi de izbitoare, această descoperire nu schimbă însă cu nimic faptul fundamental: în cifre absolute ca și în procentaj, muncitorii din industrie nu au fost niciodată atît de numeroși. (În prezent, numai industriile de prelucrare folosesc fără îndoială mult mai mult de șase milioane de oameni: numai în anul 1972, în aceste industrii au fost create 110 000 locuri de muncă.)

Dar serviciile? Aici calculul se poate face rapid. Să adunăm pe toți acei care, salariați sau nu, lucrează în comerț și hoteluri (3 140 000), bănci și asigurări (650 000), igienă, administrații și „alte activități": ajungem la un total de 7 500 000 persoane active. Dar din acest număr trebuie scăzuți 2 200 000 independenți nesalariați (meșteșugari, comercianți etc.) pentru a cunoaște numărul locurilor de muncă: el este de aproximativ 5 300 000.

La acești „terțiari" trebuie oare să se adauge muncitorii din transporturi și transmisii (1 300 000)? Aici se poate discuta: în funcție de școlile de gîndire, transporturile sînt clasate în categoria serviciilor sau, dimpotrivă, ca făcînd parte din producție. Dar chiar dacă feroviarii, printre alții, sînt trecuți în categoria muncitorilor din sectorul „terțiar", găsim în acest sector numai 6 600 000 locuri de muncă, față de 8 000 000 în industrie.

Dar aceste cifre nu spun încă nimic cu privire la numărul muncitorilor. Într-adevăr, trebuie să fim atenți: industria nu folosește decît aproximativ 70 la sută din muncitori, restul de 30 la sută fiind funcționari, tehnicieni, maiștri și cadre. La rîndul lor, serviciile folosesc mulți muncitori: feroviari, muncitori la întreținere, la curățenie, în serviciile municipale etc. Industrializarea serviciilor duce chiar la o creștere a locurilor de muncă destinate muncitorilor. Aceasta explică faptul că, în ciuda dezvoltării rapide a sectorului „terțiar", numărul (7 700 000 în 1968) și proporția muncitorilor continuă să crească: ei reprezentau 33,8 la sută din totalul populației active în 1964, 36,7 la sută în 1962, 37,7 la sută în 1968. Cifră și mai impresionantă încă: 46 la sută din totalul bărbaților care lucrează sînt muncitori.

În rîndul salariaților de ambele sexe, muncitorii (bărbați sau femei) rămîn astfel în mod net majoritari: ei reprezentau 55,2 la sută din totalul salariaților la începutul anului 1971; în rîndul bărbaților, muncitorii reprezintă aproximativ două treimi din totalul salariaților. Și trebuie menționat că cei aproximativ 550 000 muncitori agricoli nu sînt niciodată incluși în aceste cifre.

În ce-i privește, funcționarii, tehnicienii și cadrele reprezentau, în 1968, 24,7 la sută din populația activă și 38 la sută din totalul salariaților. Dar cîți dintre acești funcționari, tehnicieni și cadre medii prestează în realitate o activitate care — supusă normelor de randament, unei discipline și unei ierarhii militare — nu se deosebește deloc de activitatea muncitorului? Ei reprezintă, în majoritatea lor, muncitori specializați de un tip nou. Munca lor a fost descalificată datorită industrializării, mecanizării și automatizării parțiale a funcției lor. Se poate considera că pe lîngă cei aproximativ 4 000 000 muncitori specializați recenzați în mod oficial, cel puțin alte 4 000 000 de salariați — printre care 80 la sută din funcționarii denumiți „administrativi" — fac o muncă de muncitor specializat.

Publicarea acestor „Date sociale" nu va schimba Franța. Dar ea va contribui la schimbarea ideii pe care și-o fac francezii despre ea, ceea ce nu este neglijabil.

Michel Bosquet

Rinascita

ROMA

O RADIOGRAFIE A FASCISMULUI PORTUGHEZ

ÎN FAȚA exploziei de indignare din întreaga lume provocată de masacrele săvîrșite de colonialiștii portughezi în Angola, Mozambic și Guineea-Bissau, Portugalia oficială nici măcar n-a clipit. În numele guvernului fascist, la sfîrșitul lunii iulie, Marcelo Caetano a răspuns protestelor și acuzațiilor aduse din toate părțile printr-un discurs dur.

În 1968, cînd a decedat vechiul dictator Salazar, făuritorul regimului fascist instaurat în 1926, nu au fost puțini cei care au preconizat începerea unei „noi ere". Dacă Oliveïra Salazar a fost simbolul unui capitalism agrar, reacționar și fascist, succesorul său, Marcelo Caetano, ar fi reprezentat în schimb „capitalul progresist" făuritor al eliberării, groparul fascismului și al arhaicului sistem colonial. Opoziția comunistă și mișcările de eliberare africane interesate (FRELIMO, M.P.L.A., P.A.I.G.C.) au denunțat imediat falsitatea acestor ipoteze. Colaborator apropiat al lui Salazar timp de mai multe decenii, Caetano și-a asumat controlul țării într-un moment de criză politică și economică a regimului și a încercat să o depășească jucînd cartea unei „reînnoiri fictive", a unor neînsemnate rectificări formale (schimbarea numelui poliției din P.I.D.E. în D.G.S.), a unui „stil" diferit în exercitarea puterii care a culminat prin așa-zisa „revizuire constituțională" din 1971. Dar nu s-a schimbat nimic din caracteristicile autoritatre și de clasă ale regimului: negarea celor mai elementare libertăți, represiunea, ilegalitățile au continuat, ba chiar unele dintre caracteristicile fascismului portughez s-au accentuat: îndeosebi războiul colonial și dependența Portugaliei de grupuri externe.

Ca și în cazul altor experiențe fasciste, regimul portughez actual reprezintă puterea blocului alcătuit din grupuri monopoliste, industriale și financiare și din grupuri agrare. Întreaga structură a statului, instrumentele sale de constrîngere, organismele sale corporative, „ideologia" sa cu nuanțe mistice (rezultate dintr-o îndelungată complicitate a clerului portughez) corespund intereselor acestor grupuri — apărarea orînduirii latifundiare de la sate, pe de o parte, și, pe de altă parte, procesul de acumulare și concentrare capitalistă.

Pînă aici, descrierea fascismului portughez nu se deosebește de descrierea altor regimuri fasciste. Dar există o caracteristică a sa care îl face să fie diferit — totala dependență a capitalismului portughez de străinătate. Mai întîi de Anglia, care exercită un fel de dominație preferențială asupra economiei Portugaliei și a coloniilor sale, apoi de Statele Unite, de Germania federală etc. Această dependență explică starea de înapoiere acută a țării, colonizată la rîndul său de străinătate; și mai explică și fenomenul, în aparență unic, al unei Portugalii mici care continuă să păstreze un imperiu colonial de dimensiuni enorme.

Capitalul străin controlează în mod direct aproape toate sectoarele hotărîtoare ale economiei (cu excepția agriculturii), cuprinzînd sistemul bancar, resursele naturale, industria textilă, electrică, industria zahărului, a celulozei, industria vinicolă și navală. Dacă, pînă la un anumit punct din istoria portugheză, concesiile pentru investiții erau făcute numai Angliei — de care țara era unită prin vechi legături — începînd de la o anumită dată, Portugalia își deschide porțile și în fața capitalului american, vest-german etc., primind un flux neîntrerupt de împrumu-

Întrunire populară, într-o zonă eliberată a provinciei mozambicane Tete

turi, „ajutoare" și investiții care au dus la o subordonare în cele din urmă totală.

Dacă am dori să stabilim o dată precisă a schimbării, ar trebui să o situăm în momentul în care regimul de la Lisabona a început războaiele sale coloniale și în care Portugalia a început să capete o pondere deosebită în strategia atlantică și mediteraneană a Statelor Unite. Motivele sînt deopotrivă economice și politice. Într-adevăr, cheltuielile de război devin din ce în ce mai costisitoare, pînă cînd ating nivelul maxim de 47 la sută din întregul buget al statului (adică aproximativ 10 la sută din produsul național brut), așa încît ele nu mai pot fi suportate numai de Portugalia. Motivele politice sînt legate de sarcinile atribuite fascismului portughez de către N.A.T.O.

Evoluția procesului poate fi exemplificată prin atitudinea Statelor Unite. Acestea erau, în jurul anului 1960, foarte critice la adresa colonialismului portughez și au ajuns chiar să sprijine din punct de vedere financiar și politic mișcarea naționalistă din Angola a lui Roberto Holden.

Atitudinea începe să se nuanțeze ca urmare a două fapte :

— Cînd Salazar își schimbă politica economică în Mozambic și în Angola și, de la un control relativ asupra investițiilor străine în teritoriile respective, trece la politica „ușii deschise" pentru orice fel de capital, coloniile trec de la starea de feudă a capitalismului portughez și englez la starea de țară a nimănui, la dispoziția celui care oferă mai mult, cu o evidentă internaționalizare economică a imperiului (încep să se instaleze întreprinderile multinaționale).

— Cînd Franța se retrage din N.A.T.O., deschizînd un vid strategic în sudul Europei, situația din zona mediteraneană devine mai importantă. Într-un asemenea moment, raportul S.U.A. — Portugalia devine mai strîns și, pe lîngă legăturile normale ale alianței atlantice, consolidate sau dezvoltate prin crearea unui nou Comandament regional (Iberlant), se stabilesc relații bilaterale care au drept consecință constituirea de baze și comandamente militare americane pe întregul teritoriu portughez.

În jurul tuturor acestor fapte se creează o rețea trainică de complicitate între Occidentul capitalist și Portugalia, acel complex de acorduri reciproce plătit cu prețul sprijinului acordat regimului fascist. Caetano a continuat să meargă din plin pe calea deschisă de Salazar într-o astfel de politică de utilizare a capitalurilor străine (așa-zisul „plan de dezvoltare" 1968—1973 miza în mare parte pe aceasta) și de internaționalizare crescîndă a economiei — și deci și a luptei politice în curs în colonii. Potrivit cifrelor furnizate de American Bank, numai în ultimii cinci ani s-au făcut investiții străine (în primul rînd capitaluri americane, engleze, franceze și vest-germane) în Portugalia în valoare de 4 miliarde de escudos, pe lîngă un important volum de împrumuturi (cel puțin alte 4 miliarde) și un ajutor militar direct pentru război care se cifra la aproximativ 40 milioane dolari pe an.

Și totuși, în ciuda unui asemenea gigantic efort, situația economică portugheză nu numai că bate pasul pe loc, dar este și în curs de înrăutățire. Intreprinderile străine, evident, investesc acolo unde profiturile sînt cele mai mari și își dispută bogățiile protugheze, desconsiderînd interesele locale. Pe de altă parte, costul războiului devine din ce în ce mai mare, cu o permanentă uzură a structurilor economice ale țării — și așa fragile și în mare parte parazitare. Inflația galopantă, creșterea vertiginoasă a prețurilor, scăderea indicelui de acumulare a capitalului, reducerea produsului național brut, scăderea venitului pe locuitor sînt caracteristicile unei situații din ce în ce mai grave.

Dar mai există un alt indiciu, mai puțin cunoscut, care arată degradarea situației: populația Portugaliei, care număra, în 1960, 8 800 000 de locuitori, a scăzut în 1970 la 8 600 000 de oameni; astfel, Portugalia este singura țară europeană care a cunoscut, în cursul ultimelor decenii, o reducere a populației. Și aici descoperim o întrepătrundere de cauze economico-sociale și politice. Pe de o parte, are loc un impunător flux migrator, determinat de condițiile de înapoiere a economiei și de mizeria răspîndită îndeosebi la sate ; pe de altă parte, are loc o fugă în masă a tineretului chemat sub arme (serviciul militar este de 4 ani, dintre care 3 în război). Potrivit datelor oficiale franceze, fluxul migrator anual spre Franța a urmat o curbă ascendentă, care merge de la 50 000 de oameni ai muncii între anii 1964-1968 pînă la 90 000 în 1971 și 115 000 în 1972. În prezent, portughezii emigrați în Franța depășesc jumătate de milion. Dacă de la Franța se trece la celelalte țări ale C.E.E. (îndeosebi Belgia și Germania federală), cifra devine impresionantă, atingînd un milion, adică un sfert din populația activă a Portugaliei.

Această emigrație depopulează literalmente satele, condamnînd chiar și unele orașe, pînă nu de mult înfloritoare, la o agonie lentă.

Ansamblul elementelor arătate pînă acum explică de ce Portugalia apără cu atîta înverșunare imperiul său colonial. Într-adevăr, tipul de dezvoltare capitalist portughez nu-i permite să abordeze o linie necolonială : „Subdezvoltarea cronică și caracteristică a Portugaliei — a scris odinioară Amilcar Cabral —, care nu dispune de structuri economice trainice, este incapabilă să abordeze o ipoteză necolonială în care interesele clasei dominante portugheze ar trebui să înfrunte o concurență dură cu celelalte puteri capitaliste. Astfel, în actualul cadru colonial, capitalismul portughez poate continua să-și ia partea sa de profituri, rezultate și dependente de investițiile străine".

Dar tot acest ansamblu de elemente încleștează în contradicții de nerezolvat regimul fascist și societatea portugheză. Pătrunderea unor uriașe capitaluri străine a ascuns numai pentru moment slăbiciunile structurale, de fond, ale economiei și chiar de pe acum provoacă, după cum am văzut, noi și dramatice dezechilibre și procese incipiente de dezagregare. Războiul colonial închide într-un cerc fără ieșire Portugalia, pînă acum salvată numai de trainica solidaritate politică, economică și militară a Occidentului capitalist. Expresia acestei realități este creșterea mișcării antifasciste din Portugalia, extinderea forțelor care luptă împotriva dictaturii și maturizarea deplinei lor conștiințe că împletirea dintre independența națională portugheză, eliberarea coloniilor și cucerirea democrației este indisolubilă.

Goffredo Linder

PROFIL

FAZAL ELAHI CHAUDHRI

președintele Republicii Islamice Pakistan

În cadrul alegerilor ce au avut loc, la 10 august, în Pakistan, candidatul Partidului pakistanez al poporului, Fazal Elahi Chaudhri, a obținut investitura în funcția de președinte.

Noul președinte pakistanez s-a născut în anul 1904, în Gujrat. După terminarea studiilor medii, în 1924, și după ce, încă un an, lucrează ca funcționar în domeniul agriculturii, Fazal Elahi Chaudhri intră la Universitatea musulmană Aligarh, obținînd licența în studii economice și în drept. În 1929, devine membru al colegiului de avocați din Gujrat.

În cariera politică, Fazal Elahi Chaudhri debutează doi ani mai tîrziu, în 1931, cînd este ales membru al Consiliului de conducere al districtului Gujrat, funcție pe care o va deține în continuare vreme de două decenii. În această perioadă, candidează la alegerile pentru Adunarea legislativă a provinciei Punjab, fără a obține însă investitura. Totodată, activează pentru promovarea în regiune a ideilor legate de cauza Pakistanului și susținute de partidul Ligii musulmane.

La crearea statului independent Pakistan, în 1947, este numit secretar parlamentar în guvernul provinciei Punjab și, mai tîrziu, ministru al educației și sănătății în cabinetul Nawab Mamdot. În 1949, odată cu dizolvarea Adunării provinciei Punjab, revine pentru un timp la practicarea avocaturii. Este ales apoi membru al Adunării Pakistanului de vest și președinte al ei, în 1956, funcție în care rămîne pînă la decretarea legii marțiale din 1958.

Alegerile din anul 1962 îl readuc, ca deputat independent, în Adunarea Națională. Doi ani mai tîrziu, se realătură partidului Liga musulmană și este numit reprezentant al Ligii în Adunarea Națională. În luna iunie 1965, Fazal Elahi Chaudhri este ales în unanimitate prim-vicepreședinte al Adunării Naționale pakistaneze.

La alegerile generale din anul 1970, candidează din partea Partidului pakistanez al poporului, formațiune condusă de Zulfikar Ali Bhutto, și este desemnat președinte al Adunării, în 1971.

Noua Constituție a Pakistanului prevăzînd ca funcțiile de președinte și prim-ministru al țării să nu revină aceleiași persoane, Zulfikar Ali Bhutto păstrează funcția de premier, în vreme ce aceea de președinte a revenit, pentru următorii cinci ani, lui Fazal Elahi Chaudhri.

POSTA REDACȚIEI

Canalul Kra

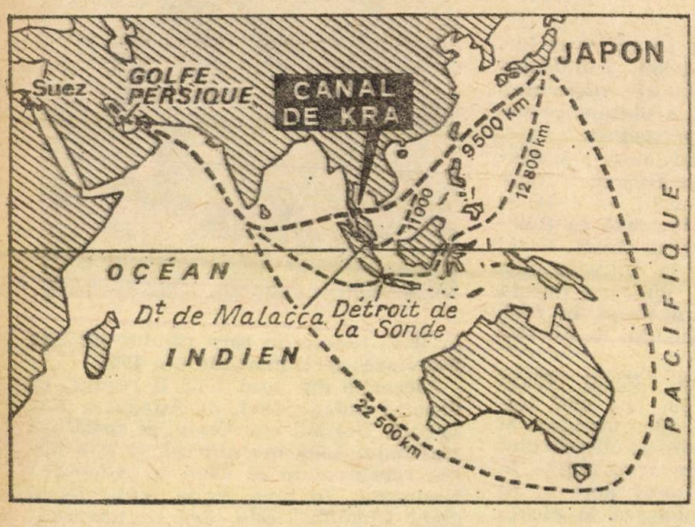

Adrian Ionescu, București. În cadrul acestei rubrici din nr. 19 a.c. am publicat un răspuns despre posibilitatea construirii unui canal prin istmul Kra. Departe de a se fi abandonat planul unei asemenea lucrări, mai multe firme din Statele Unite, din Japonia și Europa occidentală s-au arătat foarte interesate în realizarea unei asemenea construcții, iar trei societăți nord-americane au și înaintat, la 1 septembrie, guvernului regal al Tailandei rezultatele studiilor lor tehnice și economice privind perforarea istmului Kra. E greu de spus cînd vor începe lucrările, întrucît, deocamdată, planurile n-au fost aprobate sau definitivate. Se pare, însă, că perforarea istmului și construirea canalului (cu cîte un port la fiecare extremitate, port dispunînd și de o zonă industrială de aproximativ 500 ha) nu vor începe înainte de sfîrșitul acestui deceniu. Dintre toate proiectele, șansele cele mai mari de aprobare le are cel prevăzînd unirea așezărilor Satun (la Oceanul Indian) și Songkhla (la Marea Chinei de Sud) — în total 103 km. În această regiune (centrul istmului), relieful e stîncos, ceea ce va necesita multă muncă și, se presupune, chiar folosirea energiei nucleare pentru săpături (cel puțin pe o porțiune de aproximativ 23 km). Canalul prevăzut să străbată istmul Kra va fi în așa fel construit încît să permită trecerea chiar și a petrolierelor gigant de 500 000 tone: va dispune de o lărgime de 300 metri și o adîncime de 30 metri. Va fi necesară excavarea a 4 miliarde metri cubi de pămînt (cantitate de 40 de ori mai mare decît la Suez și de 16 ori mai mare decît la Panama). Lucrările — care vor dura în jur de zece ani — vor costa 3,8 sau 5,8 miliarde dolari (în funcție de utilizarea sau neutilizarea energiei nucleare). O asemenea importantă sumă va fi plătită atît de băncile și companiile de asigurări din Japonia, S.U.A. și Europa occidentală, cît și de producătorii de petrol din Orientul Mijlociu. Importanța canalului nu mai trebuie demonstrată. avantajele economice pentru Japonia și Orientul Mijlociu, în egală măsură, fiind foarte mari. Din harta alăturată se poate observa cum acest nou drum ar reduce cu aproape 2000 km cea mai scurtă cale maritimă actuală (care, de altfel, nici nu poate fi utilizată permanent : de la 11 000 km la 9 500 km). Alte căi posibile între Orient și Japonia : prin strîmtoarea Sonde — 12 800 km ; ocolind Australia — 22 500 km. Avantajele pentru Tailanda sînt, de asemenea, foarte mari, întrucît prin taxele de trecere, taxele portuare și din produsele realizate în zonele industriale portuare, această țară va obține importante venituri.

Dumitru Ruxăndescu, București. Am răspuns de nenumărate ori întrebării dv.: după restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U., ciankaișiștii nu au mai făcut parte din nici un organism al acestui forum internațional. De asemenea, în insula Taivan, care nu a fost alipită încă teritoriului R. P. Chineze, se află un număr mare de militari americani. Vă sugerăm consultarea documentarului despre Taivan publicat în nr. 44 din 1970 și a răspunsului publicat recent în cadrul acestei rubrici (nr. 25 a.c.). La recentul Congres al X-lea al Partidului Comunist Chinez se afirma: „Provincia Taivan este teritoriul sacru al patriei noastre, poporul din Taivan fiind de același neam cu noi. Sîntem nespus de îngrijorați pentru compatrioții noștri din Taivan, care iubesc și doresc patria. Compatrioții noștri din Taivan pot avea un viitor luminos numai întorcîndu-se la patria mamă. Taivanul trebuie eliberat. Marea noastră patrie trebuie unificată. Aceasta este aspirația comună și datoria sacră a popoarelor, a tuturor naționalităților din țară, inclusiv a compatrioților din Taivan".

Universitatea O.N.U.

Eugen Dumitrescu, Buzău. În nr. 24 al revistei, în cadrul acestei rubrici am publicat unele informații referitoare la intențiile creării unei Universități a Națiunilor Unite. Revenim cu amănuntele promise. Comitetul fondator, potrivit informațiilor date publicității de oficiile de presă ale organizației, care, între 18 și 22 iunie, a ținut o a doua ședință, a anunțat că a pus la punct un proiect de Cartă a Universității. Proiectul este supus aprobării Consiliului executiv al UNESCO și Consiliului Economic și Social al Națiunilor Unite și urmează a fi înaintat Adunării Generale a O.N.U. în această toamnă. S-a stabilit, oarecum, și compoziția Universității: un consiliu, un rector, dar, spre deosebire de celelalte universități existente, nu va fi implantată într-un centru anume, ci va consta dintr-o rețea de centre de cercetări și formare, răspîndite în cele mai diverse colțuri ale lumii (indiferent de gradul de dezvoltare economică a țărilor respective). Studenții și personalul didactic vor fi aleși pe o bază multinațională, iar programul de lucru va fi orientat spre marile probleme care preocupă întreaga lume. Proiectul Cartei prevede că viitorul consiliu al Universității va avea 24 de membri, din care jumătate vor fi numiți de secretarul general al O.N.U. și directorul general al UNESCO, iar cealaltă jumătate va fi cooptată de către primii 12 numiți. Finanțarea Universității va fi asigurată prin contribuții voluntare. Pînă acum, Japonia, R.F. Germania, Canada, Italia și alte cîteva state au anunțat deja importante contribuții bănești, propunînd și stabilirea unor sedii ale universității pe teritoriul lor.

Alegerile parlamentare în Marea Britanie

A. Chivu, Bacău. Guvernul britanic este compus din membrii partidului care deține majoritatea locurilor în Camera Comunelor (sau se poate sprijini pe majoritatea membrilor) și trebuie, pentru a putea exercita puterea, să beneficieze de sprijinul continuu al acestei majorități. Prin intermediul Camerei Comunelor, guvernul este răspunzător în fața întregului corp electoral. Legea (din 1911) asupra Parlamentului stipulează că alegeri legislative trebuie să se desfășoare la fiecare cinci ani; este admis, însă, ca suveranul, la avizul primului ministru, să dizolve Parlamentul înainte de expirarea acestui termen. Dacă apare un loc vacant între alegerile legislative (urmare a decesului vreunui membru sau a vreunei demisii), se organizează alegeri parțiale. Alegerile legislative britanice se desfășoară după metoda „majorității relative": candidatul care a obținut numărul cel mai mare de voturi (nu neapărat majoritatea absolută) este cel ales. Iată și situația detaliată a ultimelor alegeri legislative, din 1970, pe care o solicitați: conservatorii (inclusiv cei 8 unioniști din Irlanda de Nord) — 330 mandate; laburiștii — 287 mandate; liberalii — 6 mandate; laburiștii republicani (Irlanda de Nord) — 1 mandat; naționaliștii scoțieni — 1 mandat; partidul unității (Irlanda de Nord) — 1 mandat; unioniștii protestanți (Irlanda de Nord) — 1 mandat ; independenții — 2 mandate ; speakerul Camerei Comunelor — 1 mandat. Repartiția voturilor a fost următoarea: conservatori — 13 106 965 alegători, adică 46,4 la sută din voturi; laburiști — 12 141 676 alegători, adică 43 la sută din voturi; liberali — 2 109 268 alegători, adică 7,4 la sută din voturi; alții — 900 473 alegători, adică 3,2 la sută din voturi.

POSTA REDACTIEI

Atentate

Ion Sborescu, Bucureşti. În cursul unei perioade de puţin peste un secol, patru preşedinţi în funcţie ai S.U.A. şi-au găsit moartea în urma unor atentate. Astfel, la 14 aprilie 1865 a fost împuşcat preşedintele Abraham Lincoln de către un comediant, John Wilkes Booth, decedînd după două zile. Şaisprezece ani mai tîrziu, la 2 iulie 1881, a fost rănit grav cel de-al 20-lea preşedinte american, James Garfield. Acesta a murit la 19 septembrie acelaşi an. La 14 septembrie 1901, a fost victima unui atentat preşedintele William McKinley, decedînd o săptămînă mai tîrziu datorită rănilor suferite. În sfîrşit, la 22 noiembrie 1963, a căzut sub împuşcăturile trase de Lee Harvey Oswald, preşedintele John Fitzgerald Kennedy. Alţi doi preşedinţi americani au reuşit să scape cu viaţă din încercările de atentat: Theodore Roosevelt în 1912 (cînd nu mai era în funcţiune) în timpul unei campanii electorale; Franklin Roosevelt la 15 februarie 1933; Harry Truman în 1950. De asemenea, mai recent, doi candidaţi potenţiali la preşedinţie au fost victime ale unor atentate: senatorul Robert Kennedy, în 1968, în timpul campaniei electorale, ucis de Sirhan Sirhan, şi guvernatorul George Wallace în 1972, tot în cursul campaniei electorale, care în urma rănilor provocate de împuşcături a rămas paralizat la ambele membre inferioare.

Tasmania

Traian Mureşan, com. Aciş, jud. Satu Mare. Tasmania este o insulă situată în sudul Australiei, constituind un stat ce face parte din Commonwealth-ul australian. Suprafaţa: 67 900 kmp. Populaţia: 350 300 locuitori. Capitala: Hobart. Relieful Tasmaniei nu este foarte înalt (1545 m — muntele Cradle), este însă foarte accidentat; coastele sînt dantelate şi deosebit de pitoreşti. Clima este temperată şi umedă. Se cultivă meri şi se practică creşterea animalelor (vaci, oi). Bogăţii naturale: plumb, zinc, bauxită. Populaţia este în întregime de origine europeană, deoarece indigenii au fost exterminaţi în cursul secolului al XIX-lea. Scurt istoric: Populată în vechime de melanezieni, insula a fost descoperită în 1642 de navigatorul olandez Abel Tasman, trimis de guvernatorul general al Indiilor Orientale, Van Diemen, în recunoaştere în Marea Sudului. Debarcînd în insulă, Abel Tasman i-a dat numele de „Pămîntul lui Van Diemen", schimbat în 1853 în Tasmania. Insula a fost ocupată de englezi în 1807. Depinzînd, pînă în 1825 de Noua Galie, de unde erau deportaţi prizonieri politici irlandezi, insula a adăpostit şi pescuitori de balene şi crescători de oi, colonilor atribuindu-li-se terenuri proporţional cu capitalul pe care-l posedau. Cu timpul, albii i-au masacrat pe tasmanienii de culoare; în 1853 deportările au încetat. În 1856 Tasmania avea un guvern propriu, pentru ca în 1901 să devină membră a Commonwealth-ului australian.

IMPORTANT!

Abonaţi-vă din timp şi pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicaţiei.

Preţul unui abonament este de:

— anual	**104 lei**
— pe şase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii.

D. Stănescu, Craiova. Se pare că cel mai important zăcămînt de cupru al lumii a fost de curînd descoperit în munţii Anzi, în America Latină. Nu există suficiente informaţii, descoperirea fiind foarte recentă, dar se ştie că zăcămîntul se află la 1500 km nord de Santiago (Chile), în apropierea minei de la Chuquicamata. Rezervele sînt evaluate la aproximativ 700 milioane tone. Exploatarea va începe, probabil, în 1977. Se consideră că, prin darea în exploatare a acestui zăcămînt, Chile va redeveni primul producător de cupru din lume, loc pe care l-a deţinut pînă în 1882, cînd l-a cedat Statelor Unite.

Nave

Traian T. Caramatescu, Ostrovu Mare, jud. Mehedinţi. 1. După cum se poate observa şi din graficul alăturat, reprodus din săptămînalul britanic „The Economist", Japonia se află, de departe, în fruntea constructorilor occidentali de nave, cu 49,4 la sută. Urmează Suedia — 7,4 la sută, R. F. Germania — 4,7 la sută, Marea Britanie — 4,6 la sută, Franţa — 4,1 la sută, Spania — 3,8 la sută, Norvegia — 3,5 la sută, Danemarca — 3,3 la sută, Italia — 2,9 la sută, Olanda — 2,7 la sută şi Statele Unite — 2,2 la sută. Japonia se află în frunte şi în ceea ce priveşte mărimea şi capacitatea navelor construite. Despre capacitatea flotei statelor amintite am publicat în mai multe rînduri răspunsuri în cadrul acestei rubrici.

2. După cum am mai anunţat, misterul Borman a fost elucidat prin descoperirea, în Berlinul occidental a unui schelet pe care experţii îl consideră ca aparţinînd fostului conducător nazist.

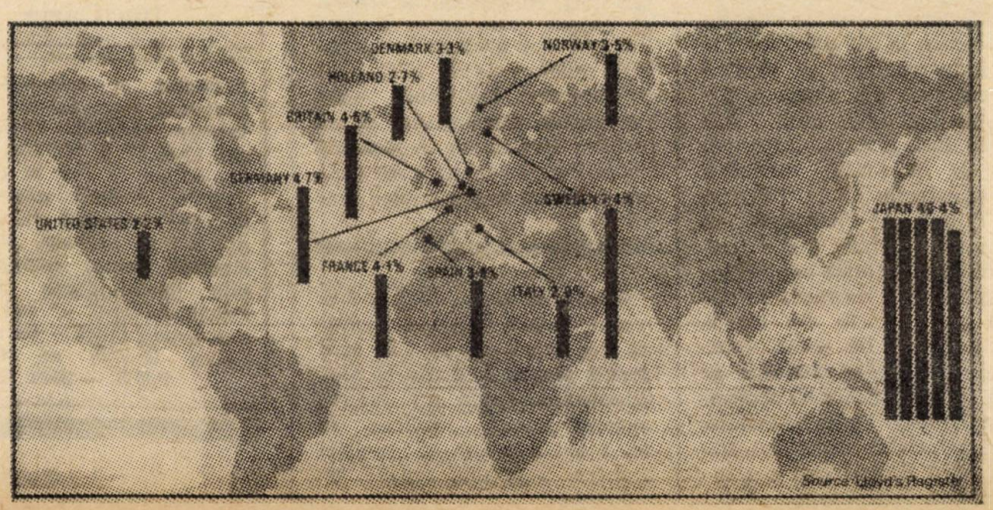

Gheorghe Berceanu, Cernavodă. 1. Exporturile agricole nord-americane au atins, într-adevăr, în anul fiscal 1972—1973, cifra record de 12,9 miliarde dolari.

2. Actuala regină a Iordaniei, Alia, este cea de-a treia soţie a regelui Hussein. Recent, tatăl Aliei, Bahaeddin Toukan, fost ambasador iordanian la Roma, a fost numit ministru al curţii.

3. Vă sugerăm consultarea articolului despre „afacerea 'Lip" publicat în nr. 36 al revistei noastre.

Sergiu Tofan, Galaţi. Răspunzînd pe larg întrebărilor dv. ne-am cufunda în amănunte de arbore genealogic care nu ar interesa decît un număr redus al cititorilor şi, totodată, ne-am îndepărta mult de profilul revistei. Vă sugerăm consultarea, pentru detalii, a „Istoriei lumii în date", a unor dicţionare enciclopedice, a unor monografii despre Marea Britanie. Vom avea în vedere cealaltă întrebare a dv.

POSTA REDACTIEI

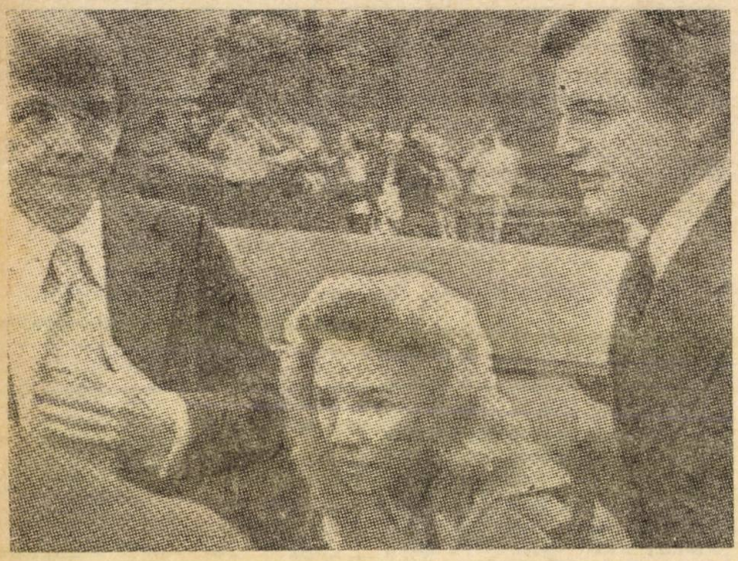

Ştefan Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Ilfov. Vă furnizăm amănuntele solicitate privind accidentul ce a readus în paginile ziarelor numele familiei Kennedy. Joseph (21 de ani), fiul senatorului Robert Kennedy, candidat la preşedinţia Statelor Unite, asasinat la Los Angeles, a fost amendat săptămîna trecută cu o sută dolari pentru „conducere periculoasă". Accidentul a avut loc la 14 august pe serpentinele de pe insula Nantucket (Massachusetts). La volan : Joseph. Alături : fratele său, David, în vîrstă de 18 ani. Se mai aflau în maşină încă 5 fete, dintre care una, Pamela Kelly (19 ani), va rămîne paralizată pe viaţă. Cauza accidentului : excesul de viteză. În fotografie: mama lui Joseph şi unchiul Edward Kennedy la ieşirea din tribunal. Amîndoi au declarat că sentinţa pronunţată o consideră justă.

Apropiată reuniune O. P. E. C.

Flaviu Constantinescu, Galaţi. În evoluţia luptei revendicative pe care ţările producătoare de petrol reunite în cadrul O.P.E.C. o desfăşoară pentru o mai echitabilă distribuţie a veniturilor rezultate din exploatarea petrolului lor de către companiile străine, un moment însemnat îl va constitui, desigur, Conferinţa extraordinară a organizaţiei, la nivel ministerial, ce va avea loc la 15 septembrie la Viena. Ar fi vorba, cu acest prilej, ca ţările exportatoare să se pună de acord asupra unei viitoare revendicări privind o creştere mai rapidă a preţului petrolului brut pentru a se compensa, în acest fel, urmările inflaţiei şi deprecierii monedelor din lumea capitalistă. Subiectul a fost abordat deja oficial în cursul unei precedente conferinţe ţinută la 27—28 iunie la Viena, la iniţiativa Algeriei. Majoritatea celor 11 ţări membre ale Organizaţiei s-au arătat atunci favorabile acestei revendicări. Din punct de vedere tehnic, ar fi vorba de a se cere companiilor petroliere străine revizuirea acordurilor de la Teheran (14 februarie 1971) şi Tripoli (2 aprilie 1971) care fixează în principiu pentru următorii 8 ani preţurile la petrol şi ritmul lor de creştere. Acordurile prevedeau pentru fiecare an, în jurul datei de 1 ianuarie, o creştere de 2,5 la sută plus 5 cenţi per baril pentru a compensa inflaţia şi deprecierile monetare. Ţările producătoare consideră însă că preţurile mondiale, în special cele ale echipamentelor pe care le cumpără din ţările industrializate cu veniturile obţinute din vînzarea petrolului lor cresc mult mai repede decît acestea din urmă. Deşi în momentul semnării lor, acordurile de la Teheran şi Tripoli au însemnat un cert succes pentru ţările exportatoare, datorită condiţiilor inflaţioniste accentuate în ultimii ani, unele din clauze s-au perimat. De aceea, companiile au şi fost obligate de două ori pînă acum să accepte amendamente compensatoare ale devalorizării dolarului. Ultima oară acest lucru s-a întîmplat în luna iunie.

Cristina Dan, Bucureşti. O asemenea idee frămîntă de multă vreme lumea, prin 1890 şi 1900 mici aisberguri fiind remorcate de-a lungul coastei chiliene, din Ţara de Foc, pînă la Valparaiso. În ultimii ani, ideea transportării marilor aisberguri din calotele polare către pămînturile care suferă de lipsă de apă a preocupat intens oamenii de ştiinţă. Revista „Science et vie" scrie că doi cercetători americani, W. F. Weeks şi W. J. Campbell, care ocupîndu-se de problema transportului aisbergurilor, foarte sceptici la început, au devenit apărători ai ideii că este posibilă producerea de apă dulce din aisberguri remorcate. Singura condiţie : alegerea corectă a sursei. S-a eliminat Arctica, întrucît regiunile din care se putea transporta gheaţa erau foarte îndepărtate. În schimb, Antarctica oferă numeroase puncte de alegere. Trebuie aşteptată formarea aisbergurilor şi, după ce au început să plutească pe ocean şi au fost reperaţi şi aleşi prin sateliţi, urmează remorcarea lor. S-a calculat că un superremorcher de 200 000 cai putere ar putea trage cu aceeaşi viteză un aisberg lung de 8 km şi lat de 2,8 km. La livrare, asemenea aisberguri ar valora milioane de dolari. Nu trebuie uitat, însă, că drumul ar urma să dureze între patru şi şase luni, în ape a căror temperatură medie este de 15°C, ceea ce provoacă, inevitabil, topirea gheţei. S-a calculat că un aisberg trebuie să depăşească un milion de metri cubi pentru a nu se topi complet înainte de destinaţie. Se crede, însă, că s-ar putea găsi drumuri (sau distanţe) care să reducă mult această nedorită topire. Deocamdată se lucrează la calcularea aspectului economic al problemei, întrucît se pare că acest mijloc de producere a apei potabile e mai rentabil decît desalinizarea apelor mării.

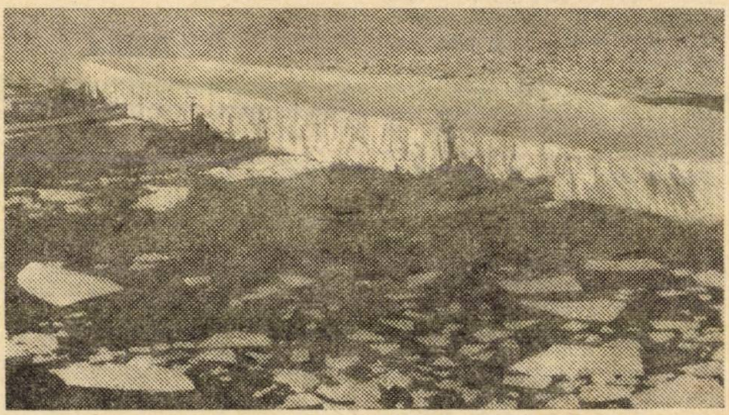

Gheorghe Bora, Cluj. Amănunte despre istoricul legăturii (pe mare ori pe sub apă) dintre Marea Britanie şi continentul european au apărut intr-un articol publicat în nr. 1 din acest an al revistei noastre. Vom mai reveni cu noi date.

Vasile Hăntescu, Bucureşti. Mark Philips, logodnicul prinţesei Anne, fiica reginei Marii Britanii, este englez, locotenent în armata britanică.

Grigore Hirişoiu, Tarniţa, jud. Cluj. Sperăm că interviul şefului statului congolez, Marien N'Gouabi, reprodus în numărul trecut, la rubrica Puncte de vedere, v-a furnizat amănuntele solicitate.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Socialistă România

Redactor-şef
Ion Cârje

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internaţional 17.69.87 şi 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Abonamentele pentru străinătate : prin intreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.

UZINA DE UTILAJ PETROLIER

TÎRGOVIŞTE

Upet

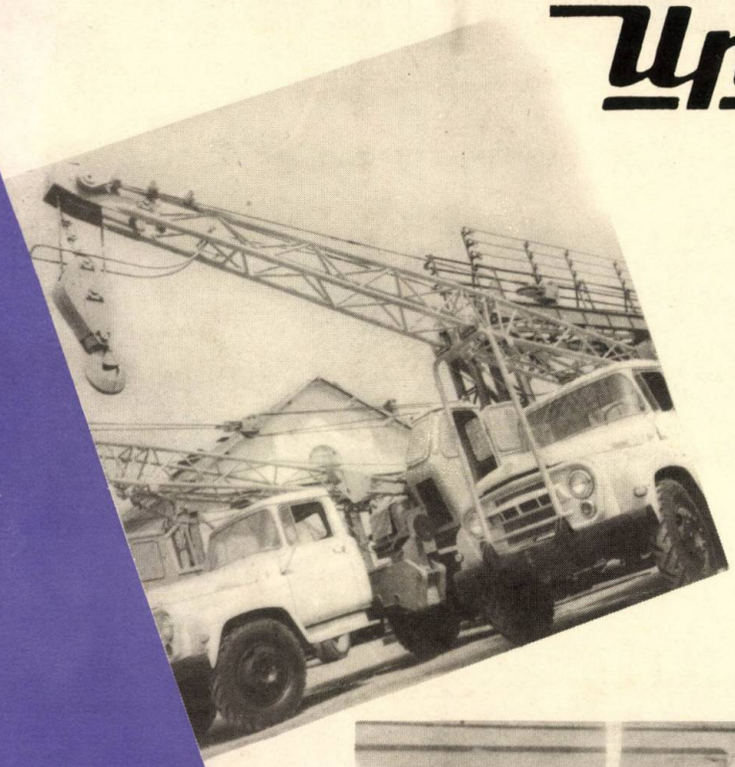

produce :

— armături industriale din oţel de uz general, de reglaj, pentru temperaturi şi presiuni ridicate, pentru foraj-extracţie

— instalaţii de foraj structural geologic
— instalaţii de foraj pentru puţuri de apă
— racorduri şi reducţii pentru garnituri de foraj

— automacarale montate pe camioane Bucegi
— remorci şi semiremorci auto
— instalaţii de intervenţie

autocamioane,
tractoare, autospeciale,
autoutilitare, autobuze
exportă şi importă

BRAŞOV
AUTO-TRACTOR
ROMANIA

auto-tractor

INTREPRINDERE PENTRU COMERŢUL EXTERIOR

AUTO-TRACTOR Braşov,
str. Nicolae Iorga nr. 2
tel.: 20133
telex 012268; 012278

Lei 2

Nr. 38 13 septembrie 1973

cabinet

LUMEA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

COSTA RICA — VENEZUELA

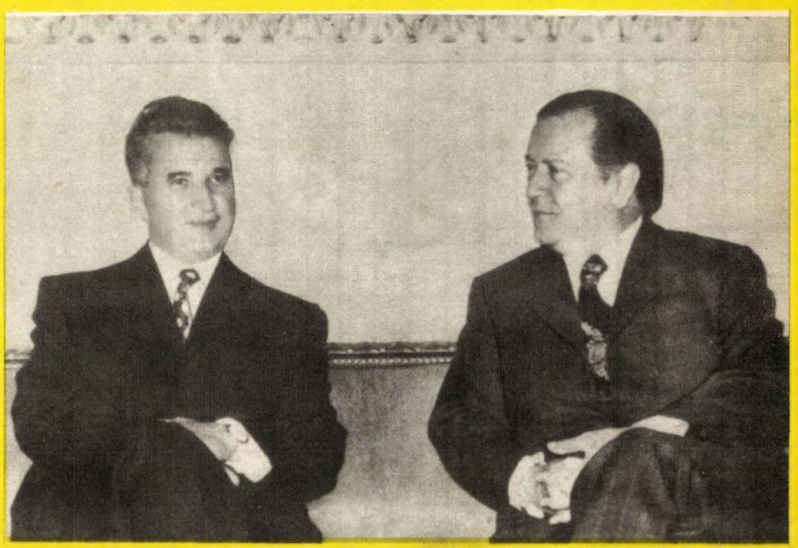

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Tratatul de prietenie și cooperare între România și Costa Rica se va înscrie și va rămîne în istoria internațională ca o contribuție activă la politica nouă, ca un exemplu în care două popoare, cu orînduiri sociale diferite, animate de dorința de a fi libere și de a trăi din ce în ce mai bine, doresc să colaboreze și să participe la dezvoltarea colaborării cu toate statele lumii".

„Vizita pe care o facem în mai multe țări ale Americii Latine și în Venezuela are o semnificație istorică, deoarece are loc în împrejurări deosebite, cînd lumea este în continuă transformare. Venim în țara dumneavoastră și în celelalte țări ale Americii Latine ca soli ai poporului român, cu dorința de a dezvolta relații de colaborare, de prietenie între popoarele noastre".

CONFERINȚA DE LA ALGER

Imperativul democratizării raporturilor internaționale

REPORTAJ PE GLOB

A fost, cîndva, Zuidersee...

Tunelul „Mînecii" va deveni, totuși, o realitate?

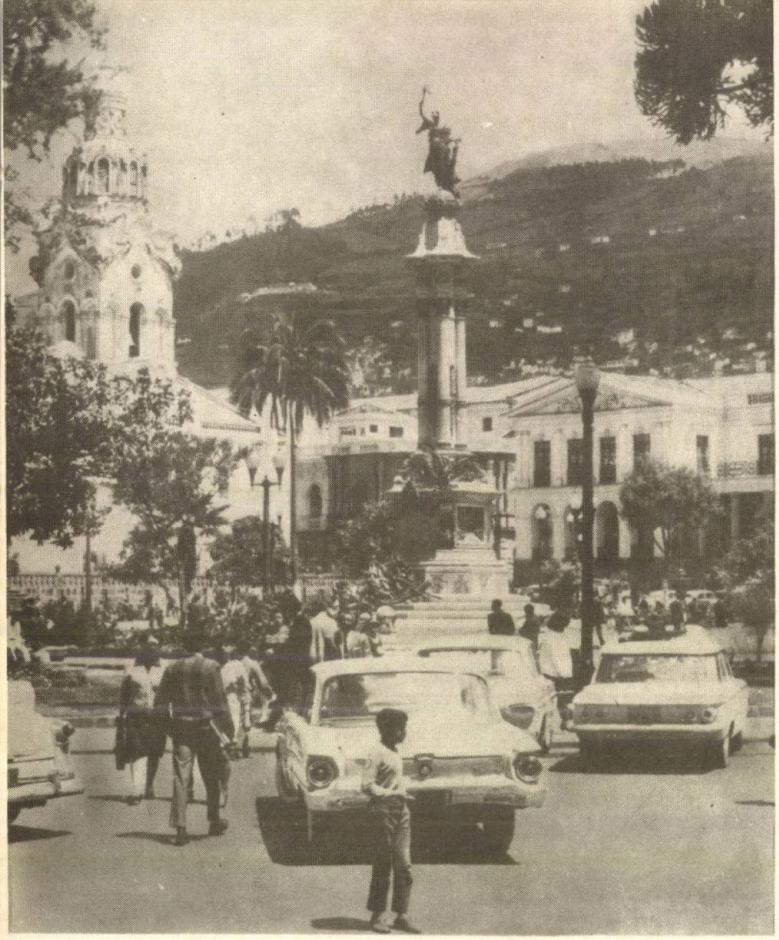

Capitala Ecuadorului — Quito : Piața Independenței

Clădirea parlamentului ecuadorian

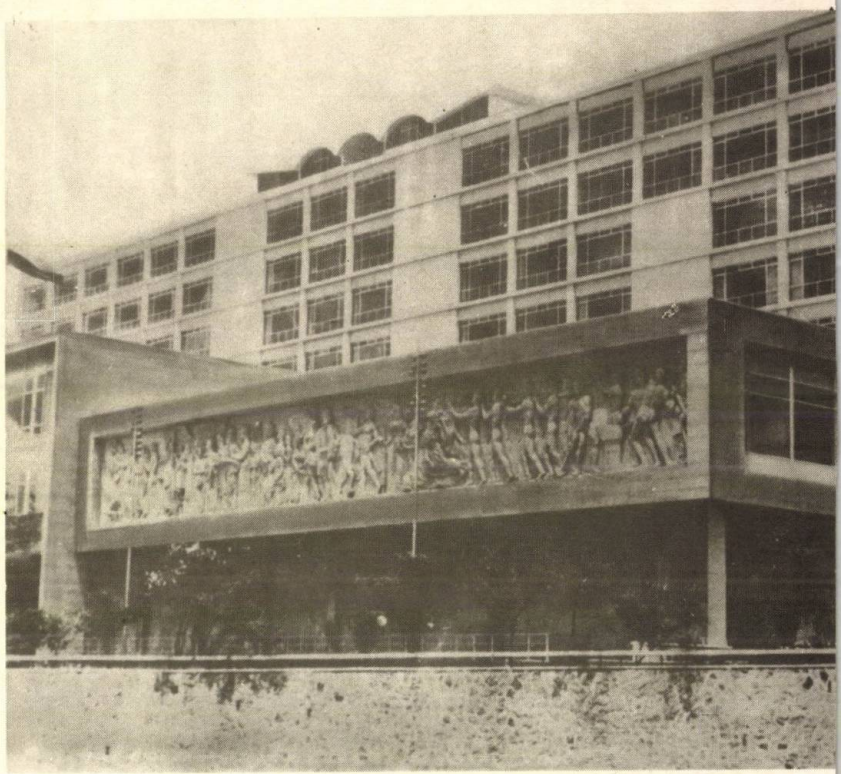

Imagini din ECUADOR și PERU

Piața San Martin — punct central al capitalei peruane

Un puternic centru industrial peruan — Chimbote

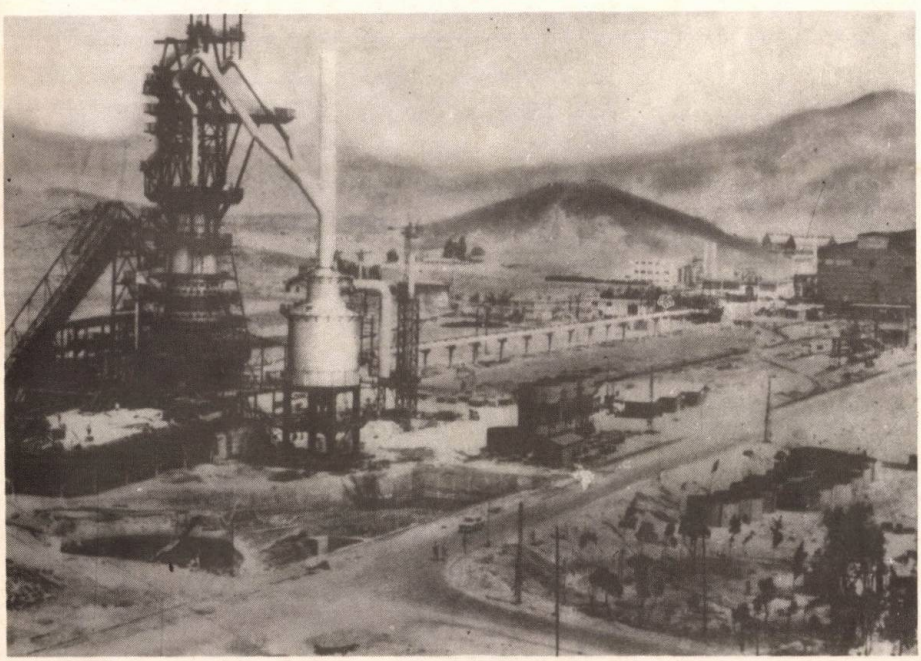

LUMEA

38 (516)

13 septembrie 1973

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

În interesul popoarelor român și costarican, al cauzei păcii și colaborării internaționale. Anca Voican 2

Caracas. România și Venezuela – cinci zile fără precedent. Ion Cârje 4

Casa natală și dorul de casă. Petru Popescu 7

Bogota. Columbia salută pe președintele român. 9

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Alger. Conferința țărilor nealiniate. Opțiune fermă pentru instaurarea legalității și echității în viața internațională. Rodica Georgescu 10

Tokio. Negocierile din cadrul G.A.T.T. și țările în curs de dezvoltare. Victor Aldea 11

Suedia. Social-democrații, după patru decenii. Stelian Țurlea 13

Lichidarea subdezvoltării – imperativ al contemporaneității (II). Ilie Șerbănescu 18

Roma. Cazul „Il Messaggero" Radu Bogdan 21

Tunelul „Minecii" va deveni, totuși, o realitate ? Yvonne Rebeyrol 24

INTERVIUL NOSTRU

Abdoulaye Baro, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic Național al Partidului Poporului Mauritanian, ministrul lucrărilor publice și al muncii 12

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R. P. Bulgaria. „Nopțile albe" ale Devniei. Constantin Amariței 14

R. D. Germană. Tîrgul de toamnă de la Leipzig. Constantin Varvara 15

REPORTAJ PE CLOB

A fost, nu demult, Zuidersee... N. Popescu-Bogdănești 16

1000 + 1 22–23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Novoe Vremea, Corriere della Sera, Les Nouvelles de Pyongyang, La Stampa, Frankfurter Allgemeine Zeitung 26–29

PROFIL

Henry Kissinger, secretar de stat al S.U.A. 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

CABINETUL DE PARTID SIBIU

SAPTAMINA

5-11 septembrie

miercuri

– Se încheie vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Costa Rica ; prin rezultatele politice substanțiale, prin ambianța memorabilă, vizita a marcat o contribuție activă la dezvoltarea colaborării între state pe baza egalității în drepturi și a respectului reciproc.

– O primire caldă, de bun augur pentru întîlnirile cu conducătorii și poporul gazdă, pentru întrevederi și convorbiri, marchează începutul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Venezuela.

– La Alger se desfășoară **Conferința la nivel înalt a țărilor nealiniate,** care reunește șefi de stat sau de guvern din Africa, Asia, America Latină, Europa, reprezentînd aproximativ 80 de țări ale lumii ; **conferinței i-a fost adresat un mesaj din partea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.**

– Vizita neoficială de prietenie în R.P. Chineză a **delegației Comitetului Central al Partidului Comunist Român,** formată din tovarășii Emil Bodnaraș și Cornel Burtică.

joi

– În Sudan este proclamată starea de urgență pe întreg teritoriul național, ca urmare a unor incidente la Universitatea din Khartum.

– Consiliul de Miniștri al Franței a aprobat un proiect de lege prin care se prevede reducerea mandatului președintelui republicii de la 7 la 5 ani.

– Convorbiri economice chino-japoneze la Pekin.

vineri

– Guvernul Republicii Guyana și Guvernul Regal de Uniune Națională al Cambodgiei (G.R.U.N.C.) au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă.

– Sesiunea Comitetului special al Adunării Generale a Organizației Statelor Americane ; în centrul dezbaterilor – revizuirea Cartei O.S.A. pentru a o pune de acord cu marile mutații și transformări intervenite în ultimul sfert de secol în viața internațională, pe continentul latino-american.

– Cabinetul bolivian a demisionat în bloc, la cererea președintelui Hugo Banzer, în vederea eliminării divergențelor care se manifestă între partidele care sprijină regimul său militar.

sîmbătă

– Vizita la Phenian a **delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România** formată din tovarășii Emil Bodnaraș și Cornel Burtică.

– Se încheie convorbirile oficiale dintre miniștrii de externe ai **Ungariei și Poloniei ;** se apreciază că încheierea cu succes a Conferinței europene pentru securitate și cooperare va avea o importanță deosebită pentru întărirea păcii și dezvoltarea colaborării în Europa și în întreaga lume.

duminică

– Încheierea lucrărilor marelui forum de la Alger al țărilor nealiniate ; este afirmată cu putere, în documentele conferinței, în declarațiile șefilor de stat sau de guvern, necesitatea intensificării cooperării internaționale, a creării de condiții pentru exercitarea drepturilor suverane asupra bogățiilor proprii, a instaurării unui nou tip de relații între țări și popoare, bazate pe echitate și respect reciproc, a democratizării relațiilor internaționale.

luni

– Se încheie vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Venezuela ; prin numeroasele contacte și convorbiri pe care le-a prilejuit, prin semnarea unor documente de valoare principială și practică deosebită, vizita a constituit un puternic stimulent pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare și prietenie în folosul celor două țări și popoare, o contribuție de seamă la cauza păcii și cooperării internaționale.

– Manifestări de simpatie și înaltă stimă au marcat începutul vizitei președintelui Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Columbia.

– Într-un interviu, **primul ministru al Turciei, Naim Talu,** declară că „relațiile de bună vecinătate deja existente între țările balcanice constituie un exemplu viu al păcii și stabilității în regiune, conducînd la o colaborare largă".

– Guvernele Republicii Zair și Republicii Cuba au hotărît să stabilească relații diplomatice.

– La Praga se desfășoară **convorbiri cehoslovaco-americane** asupra problemelor financiare nerezolvate dintre cele două țări.

– Sesiune a **Consiliului Ministerial al Pieței comune** consacrată examinării relațiilor „celor nouă" cu S.U.A. și formulării unui răspuns „comun" propunerilor americane cu privire la o nouă „Cartă atlantică".

– În Sudan este ridicată starea de asediu.

marți

– Președintele Georges Pompidou a sosit la Pekin pentru a face o vizită oficială în Republica Populară Chineză.

– Agențiile de presă anunță o **lovitură de stat militară împotriva guvernului legal al Republicii Chile.** Junta militară constituită a decretat starea de urgență și a ocupat palatul prezidențial. La ora închiderii ne-a parvenit știrea **morții președintelui Salvador Allende.** Primele relatări ale agențiilor de presă sînt contradictorii : unele anunță că președintele s-a sinucis, iar altele că a fost ucis.

În interesul popoarelor român și costarican, al cauzei păcii și colaborării internaționale

Cu cîteva zile înainte de sosirea în Costa Rica a delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, **președintele José Figueres Ferrer**, care a avut amabilitatea să ne primească la reședința sa din Curridabat, lîngă San José, ne declara: **„Vă rog să subliniați că este, pentru noi, un enorm privilegiu faptul de a-l primi pe președintele Ceaușescu în Costa Rica. Poate că nu-l putem aștepta, noi, o țară mică și modestă, așa cum o merită poporul său. Dar ne vom strădui să demonstrăm toată afecțiunea și admirația pe care le avem pentru președintele dv., mărimea sentimentelor noastre pentru poporul pe care îl reprezintă, pentru poziția pe care o ocupă și pentru personalitatea sa de înaltă ținută".**

Puteam constata, astfel, excelentele auspicii sub care începea vizita, febrilitatea pregătirilor și emoția sinceră, latină, care le înconjura. Emoționantă era, în acele zile premergătoare, mîndria cu care mi-a fost arătat salonul oficial al Casei Prezidențiale, împodobit cu steagurile român și costarican, gata să asigure, peste cîteva ceasuri, cadrul ceremoniei de prezentare a scrisorilor de acreditare a ambasadorului român în Costa Rica. Era aceeași mîndrie pe care am simțit-o în momentul prezentării sălii de recepție, unde peste cîteva zile cei doi președinți rosteau toasturi, era satisfacția de a arăta și a dovedi că tot ce are mai bun Costa Rica va fi oferit din toată inima oaspeților în momentul sosirii lor.

Scurtă dar rodnică, valorificînd la maximum fiecare ceas al duratei sale, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Costa Rica — cea de a doua escală a periplului latino-american ce se apropie în aceste zile de etapa sa de mijloc — a confirmat cadrul favorabil premergător, a lăsat în istoria nescrisă a relațiilor româno-costaricane un moment de referință, încă neatins pînă în acest început de septembrie 1973. Semnarea Tratatului de prietenie și cooperare dintre cele două țări reprezintă, fără îndoială, expresia cea mai concludentă, rezultatul de importanță majoră al vizitei. **„Tratatul de prietenie și cooperare între România și Costa Rica**, spunea **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, cu prilejul semnării, **se va înscrie și va rămîne în istoria internațională ca o contribuție activă la politica nouă, ca un exemplu în care două popoare, cu orînduiri sociale diferite, animate de dorința de a fi libere și de a trăi din ce în ce mai bine, doresc să colaboreze și să participe la dezvoltarea colaborării cu toate statele lumii. Iată de ce putem într-adevăr să spunem că prin acest tratat noi am dat expresie năzuințelor popoarelor noastre, că el corespunde pe deplin intereselor popoarelor român și costarican, cauzei păcii și colaborării internaționale".**

Comunicatul comun publicat la încheierea vizitei oficiale în Costa Rica a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, consemna pe marginea acelorași idei că „cei doi șefi de stat au constatat cu satisfacție că relațiile tradiționale de prietenie româno-costaricane au posibilitatea să se dezvolte continuu, în folosul reciproc al celor două țări și popoare, al păcii și înțelegerii internaționale". Analizînd cadrul concret al rezultatelor vizitei, comunicatul exprimă hotărîrea comună de a se acționa pentru aplicarea prevederilor acordului comercial și de cooperare economică, semnat în 1971, și anunță cu satisfacție, privind în perspectivă, semnarea altor trei acorduri: de cooperare economică, industrială și tehnică pe termen lung, de colaborare culturală și de colaborare științifică și tehnică.

Expresie a dorinței împărtășite de ambele părți de a realiza aspirațiile de apropiere și înțelegere ale popoarelor român și costarican, Comunicatul comun expune pe larg coordonatele principiale ale colaborării bilaterale, principiile politico-ideologice ale activității internaționale, punctele de convergență ale concepțiilor privind desfășurarea vieții internaționale. Este unanimă aprecierea că trăsătura de bază a evoluției politice mondiale conține tendința spre intensificarea colaborării interstatale, afirmarea crescîndă a adeziunii și voinței popoarelor spre destindere și pace, acreditarea pe scară largă a tratativelor, ca mijloc de reglementare a problemelor internaționale în conflict. Dreptul și voința de participare a tuturor statelor, fără nici o condiționare legată de mărimea lor, la analizarea și soluționarea problemelor de care depinde soarta păcii și, implicit, a umanității a fost reafirmat de președinții Nicolae Ceaușescu și José Figueres în lumina recunoașterii și aplicării stricte a normelor și principiilor fundamentale și universale ale dreptului internațional cu privire la relațiile dintre state.

Făcînd un tur de orizont asupra vieții internaționale, cei doi președinți și-au exprimat solidaritatea cu lupta popoarelor din America Latină și alte regiuni ale lumii pentru apărarea și consolidarea independenței lor economice și sociale, au apreciat la reala sa valoare importanța luptei împotriva subdezvoltării, a neocolonialismului, a cursei înarmărilor și și-au reafirmat adeziunea față de întărirea rolului O.N.U., satisfacția față de rezultatele pozitive privind problema securității europene. „Aș putea spune, declara tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul semnării Tratatului de prietenie și colaborare între cele două țări, că am găsit în Costa Rica un popor care este animat de sentimente de prietenie, de dorința de a fi din ce în ce mai mult stăpîn pe destinele sale, am găsit în conducerea statului un grup politic care merge tocmai în a-

Scurtă recapitulare

- Vizita în Costa Rica s-a desfășurat între **3–5 septembrie.**
- **ÎNTÎLNIRI ȘI CONVORBIRI** cu : **José Figueres Ferrer,** președintele Republicii Costa Rica, **Luis Alberto Monge Alvarez,** șeful Adunării Legislative a Republicii, secretarul general al Partidului de Eliberare Națională din Costa Rica, **Alvaro Umano Volio,** președintele Consiliului Municipal al orașului San José, **Fernando Chavez Molina,** membru al Consiliului Municipal, **Manuel Mora Valverde,** secretar general al C.C. al Partidului Avangarda Poporului din Costa Rica, alți conducători ai acestui partid. La solicitarea a numeroși ziariști și corespondenți de presă acreditați in Costa Rica, președintele Nicolae Ceaușescu a ținut, la San José, o conferință de presă.

  La San José, tovarășei **Elena Ceaușescu** i s-a înmînat diploma de membru de onoare a Colegiului chimiștilor și inginerilor chimiști din Costa Rica.

  Tovarășii **Ion Pățan,** vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul comerțului exterior, și **Bujor Almășan,** ministrul minelor, petrolului și geologiei, au avut, la San José, întîlniri cu membri ai guvernului și alte personalități costaricane.
- **OBIECTIVE VIZITATE : Adunarea Legislativă** a Republicii, **Consiliul Municipal** al capitalei San José, Gara **„Ferrocarril Eléctrico al Pacifico",** ferma **„La Lucha".**
- **TRATATE ȘI ACORDURI :** Tratat de prietenie și cooperare ; Acord de cooperare economică, industrială și tehnică pe termen lung ; Acord de colaborare culturală ; Acord de colaborare științifică și tehnică. S-a convenit, totodată, efectuarea unui schimb de note privind încheierea unei înțelegeri referitoare la facilitarea acordării vizelor. În încheierea vizitei, a fost dat publicității Comunicatul comun cu privire la vizita oficială în Republica Costa Rica a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.
- Președintele **Nicolae Ceaușescu** l-a invitat pe președintele **José Figueres Ferrer** să facă o vizită oficială în România, invitație acceptată cu plăcere.

În vizită la Consiliul Municipal al orașului San José

La gara „Ferrocarril Electrico al Pacifico"

ceastă direcție, că am întîlnit un președinte care și-a dedicat o parte însemnată a activității sale, atît pentru eliberarea poporului costarican, cît și pentru dezvoltarea sa pe un drum nou — și ne bucură, ca prieteni ai dumneavoastră, succesele pe care le-ați obținut pe acest drum și aș dori să vă urez noi și noi succese în dezvoltarea economico-socială, în ridicarea bunăstării și fericirii întregului dumneavoastră popor".

Febrilitatea zilelor premergătoare vizitei, căldura primirii, ambianța politică memorabilă, rezultatele concrete, materializate în semnarea tratatului amintit, a comunicatului comun, a acordurilor de substanță, de lungă durată, dau — într-o enumerare lapidară — întreaga semnificație a acestei vizite istorice ce va oferi cel mai favorabil și prestigios cadru pentru relațiile de perspectivă româno-costaricane. **„Noi, cei din Costa Rica,** spunea **președintele José Figueres, am dori să se pună capăt războiului rece, să stabilim relații cu toate țările de pe pămînt și ne simțim astăzi foarte onorați și emoționați pentru vizita oficială a reprezentanților unui popor în fruntea căruia sînteți dumneavoastră, domnule președinte, care ați făcut atît de mult prin metode proprii, valoroase pentru istorie, pentru a duce înainte acest ideal care constă în a face posibil ca de roadele muncii să se poată bucura toți".**

Rezultat al unei evoluții pozitive a relațiilor bilaterale dintre România și Costa Rica, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu la San José încheie cu succes încă o etapă a periplului său latino-american, expresie a politicii românești de cooperare și înțelegere cu statele acestui continent și cu lumea în ansamblul ei.

Prin rezultatele politice substanțiale, prin spiritul de colaborare și dorința de cunoaștere, călătoria în Costa Rica, țară a Americii Centrale, a marcat o contribuție activă la dezvoltarea și promovarea apropierii între state, pe baza egalității în drepturi și a respectului reciproc. În concordanță cu vechile sale tradiții democratice, Costa Rica l-a primit pe președintele Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu și întreaga delegație care îi însoțește cu toată căldura unui popor „care dorește să aibă relații cu toate statele lumii, indiferent de rădăcinile lor ideologice", cum ne declara președintele Figueres cu cîteva zile înaintea vizitei, popor care „dorește să depășească etapa celor 25 de ani de poziție conflictuală datorate unor influențe străine". S-a încheiat astfel o etapă — cea a vizitei propriu-zise — și se deschide o alta — cea a viitorului relațiilor româno-costaricane, care au găsit în zilele prezenței românești, la cel mai înalt nivel, la San José, expresia deplină și rodnică a înțelegerii și cooperării, hotărîrea de a continua și în viitor contactele și convorbirile între cele două țări pînă la cel mai înalt nivel, convinse că acestea slujesc intereselor lor, păcii și înțelegerii internaționale.

Anca Voican

Aspecte de la întîlnirile avute de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu Luis Alberto Monge, secretar general al Partidului de Eliberare Națională din Costa Rica (fotografia din stînga), și cu conducători ai Partidului Avangarda Poporului (fotografia din dreapta)

Solemnitatea semnării declarației comune

CARACAS

România și Venezuela — cinci zile fără precedent

Corespondență de la trimisul nostru special, Ion Cârje

Fascinantă vizita președintelui Nicolae Ceaușescu pe continentul latino-american, vizită într-o zonă în plină mișcare, a conducătorului unei țări care militează energic pentru ca lumea noastră să fie în continuă mișcare... Un continent în plină transformare — în a cărui conștiință se consolidează ideile noi ale redescoperirii, ale definirii proprii, ale determinării destinului prin propria inteligență și răspundere, ale propășirii prin sudoarea propriei frunți, ale recuceririi bogățiilor naționale și transferării lor în beneficiul propriului popor, ale voinței de a cultiva relații pe picior de egalitate cu restul lumii, ale dorinței ca „lumea nouă" să se integreze în noua lume, mai bună, mai dreaptă, care se creează astăzi sub ochii noștri.

Acest continent primește vizita conducătorului unei țări care luptă ferm pentru debarasarea de vechi, de practicile anacronice ale forței și dictatului, pentru triumful noului, pentru întronarea unui nou tip de relații între state care să permită fiecărui popor să fie propriul său stăpîn, relații inspirate din normele dreptului internațional, suveranitate, independență, egalitate în drepturi, neamestec în treburile interne, avantaj reciproc.

Vizita în Venezuela — a treia etapă a turneului latino-american al șefului statului român — a reliefat acest contact propice și rodnic dintre un continent în mișcare și o țară aflată la mii de kilometri distanță, dar considerată familiară aici prin activitățile și principiile înaintate pe care le promovează în relațiile cu celelalte țări ale lumii.

„Întreprindem o vizită de prietenie și colaborare", a declarat **președintele Nicolae Ceaușescu**, definind astfel sintetic principalele obiective ale călătoriei sale pe continentul latino-american.

O vizită de prietenie : stau mărturie convorbirile multiple pe care șeful statului român le-a purtat la Caracas, vizînd dezvoltarea nestingherită, pe toate planurile de interes reciproc, a relațiilor între popoarele român și venezuelean, între Republica Socialistă România și Venezuela.

O vizită de colaborare : o dovedește faptul că într-un răstimp scurt au fost semnate importante documente pentru consolidarea raporturilor româno-venezuelene — acord pe termen lung de cooperare economică și industrială, modus vivendi comercial, acord-cadru de colaborare științifică și tehnică, acord complementar de cooperare tehnică în domeniul agricol și agroindustrial, program preliminar de lucru convenit de ministrul minelor, petrolului și geologiei al Republicii Socialiste România și ministrul minelor și hidrocarburilor al Republicii Venezuela, și planul de schimburi culturale pe anii 1973—1974.

Dacă la acestea adăugăm amplul schimb de păreri în probleme ale vieții internaționale actuale, poate fi pe deplin înțeles caracterul rodnic al vizitei. Convorbirile au evidențiat, în context, poziții identice în ceea ce privește conlucrarea româno-venezueleană pe plan internațional în lumina principiilor care trebuie să guverneze în relațiile dintre state. Declarația comună a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și a președintelui Republicii Venezuela — declarație care va exercita o mare influență asupra relațiilor bilaterale — subliniază, în acest sens, hotărîrea de a lărgi relațiile tradiționale de prietenie pe baza dreptului sacru al fiecărui stat la existență, libertate, independență și suveranitate națională, conform cu propriile sale interese și fără amestec din afară. Alături de aceste drepturi, și de altele enumerate în declarația comună, sînt specificate obligațiile tuturor statelor de a nu interveni în treburile interne sau externe ale altor state, de a se abține de a recurge la amenințarea cu forța, folosirea forței sau constrîngerea de ordin militar, politic, economic, de a rezolva toate diferendele numai prin mijloace pașnice și de a îndeplini obligațiile asumate în conformitate cu Carta O.N.U.

În cercurile politice din Caracas a fost relevată în mod deosebit semnificația vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu, ca prima vizită a unui șef de stat socialist în Venezuela. Acest fapt ar fi fost poate suficient spre a asigura vizitei un caracter istoric, de mare însemnătate în relațiile venezuelene cu alte țări. Convorbirile purtate de șeful statului român și rezultatele acestor întrevederi, documentele semnate, acordurile și înțelegerile convenite definesc caracterul cuprinzător al vizitei. Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei menționa în acest sens : **„Președinții României și Venezuelei au evidențiat semnificația acestei întîlniri, care — pentru prima dată în istoria celor două țări — reunește pe șefii acestor state, precum și importanța coincidențelor punctelor de vedere ce s-a manifestat în timpul convorbirilor pe care aceștia le-au avut. Ei apreciază că, prin aceasta, începe**

ÎN AMERICA LATINĂ

În această lume care dorește să deschidă ferestrele spre pace, spre dialog și schimburi între toate națiunile, în această lume care reclamă pentru toate țările suverane deplina independență politică, culturală și economică și elementele necesare pentru a realiza dezvoltarea lor, Venezuela și România găsesc în comun un vast teren de explorat, multe posibilități comune de realizat, multe eforturi comune puse în slujba omenirii.

RAFAEL CALDERA

Sîntem animați de dorința de a contribui activ la accentuarea cursului de colaborare între toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Dorim să aducem contribuția și să colaborăm activ cu celelalte state la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care oamenii muncii să se poată bucura din plin de rezultatele muncii lor, să se asigure o repartiție mai dreaptă, mai echitabilă a produsului național între toți membrii societății.

NICOLAE CEAUȘESCU

o nouă și fructuoasă etapă în relațiile dintre ambele țări". Printre punctele de convergență ale convorbirilor la nivel înalt s-au remarcat tendințe spre destindere și pace, rolul și contribuția pe care țările mici și mijlocii o aduc la instaurarea unui climat de pace și securitate în lume, rezultatele pozitive ale primei faze a lucrărilor Conferinței general-europene de securitate, necesitatea înlăturării focarelor de conflict, a adoptării de măsuri concrete de dezarmare și a stabilirii de noi zone denuclearizate.

Aș dori să remarc, totodată, caracterul deschis al acestei vizite, larga și continua informare a opiniei publice pe care șeful statului român a făcut-o în legătură cu evoluția și conținutul convorbirilor, acordurile realizate, principiile documentelor elaborate, atît în cuvîntările rostite aproape la fiecare manifestare, cît mai ales în cadrul conferințelor de presă. Conducătorul partidului și statului nostru a făcut cunoscute opiniei publice din fiecare țară, opiniei publice internaționale, conținutul și rezultatele tuturor întrevederilor. În cercurile de presă din Caracas a fost deosebit de favorabil comentată tocmai dorința șefului statului român de a împărtăși ziariștilor impresiile sale din timpul vizitei, considerațiile asupra evoluției relațiilor dintre România și Venezuela, opiniile asupra celor mai diverse probleme internaționale. Îmi amintesc că în Costa Rica, la întrebarea unui ziarist de ce acordurile româno-costaricane sînt declarate „secrete", președintele Ceaușescu a răspuns, zîmbind, că nici un acord nu este declarat secret, că ele sînt cunoscute, că prevederile lor sînt consemnate în cuvîntări și în comunicatele comune. În legătură cu aceasta, un confrate venezuelean adăuga că adevărurile curate nu au motiv să se ascundă, dimpotrivă, ele nu pot decît să strălucească și mai tare devenind bun al opiniei publice.

Cei doi președinți și-au exprimat deplina satisfacție în legătură cu bilanțul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în Venezuela. Este o apreciere unanim împărtășită aici. Ziarele au informat despre întîlnirile numeroase pe care conducătorul partidului și statului nostru le-a avut cu reprezentanți ai vieții publice și obștești din Venezuela. La reședința tovarășului Nicolae Ceaușescu din Caracas — La Viñeta — au venit să aducă salutul lor cel mai cordial Lorenzo Fernandez, candidatul la președinție din partea partidului de guvernămînt C.O.P.E.I., Jesus Angel Paz Galarraga, candidatul la președinție al „Noii forțe", Carlos Andreas Perez, candidatul la președinție al partidului „Acțiunea democratică", Cruz Villegas, președintele Centralei Unitare a Muncitorilor din Venezuela, Jesus Faria, secretarul general al P.C. din Venezuela, și alte numeroase personalități ale vieții politico-economice și culturale din Venezuela.

Înmînarea diplomei de oaspete de onoare al capitalei și al districtului federal Caracas

La întreprinderile „Aluminio del Caroni S.A." („Alcasa")

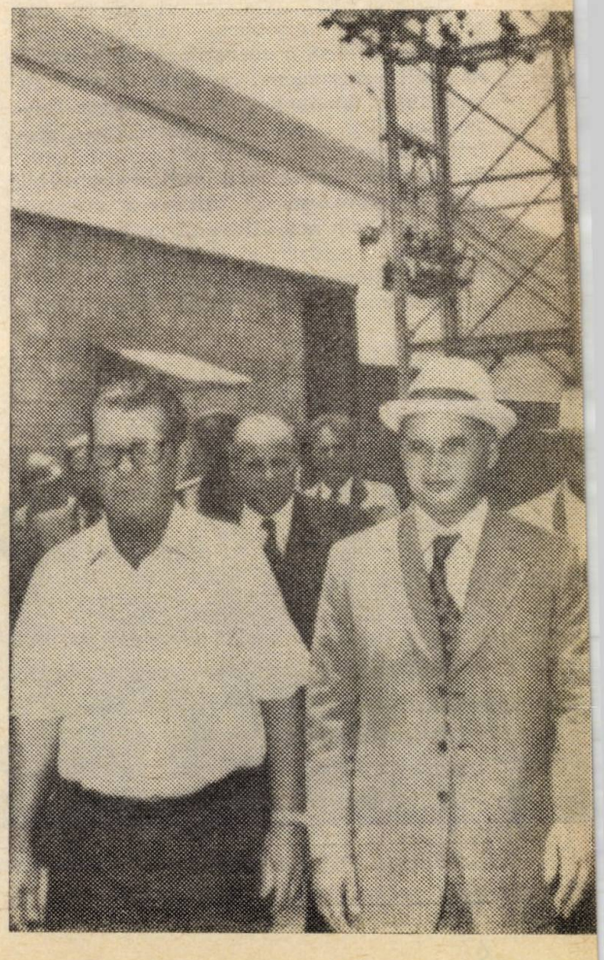

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

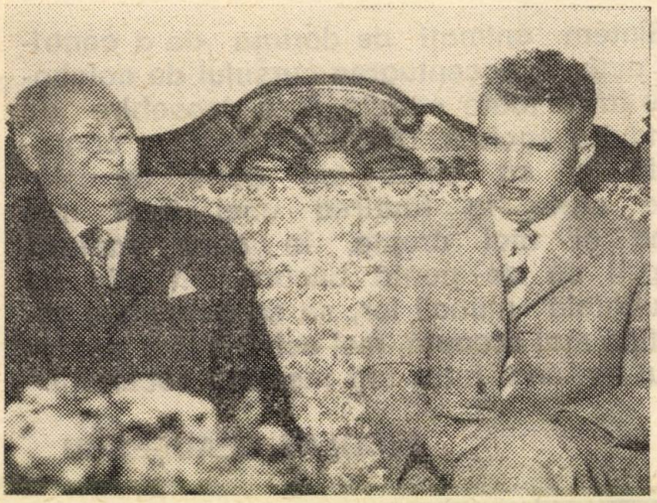

La primirea secretarului general al P.C. din Venezuela, Jesus Faria

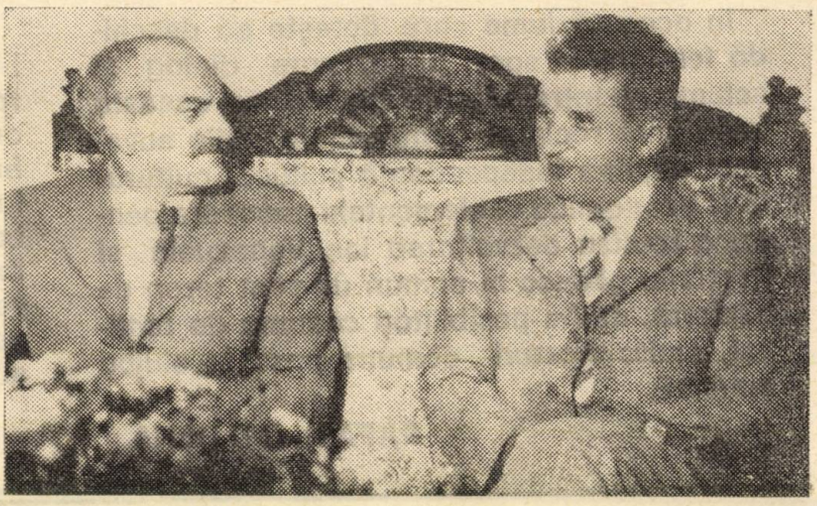

La primirea secretarului general al Mișcării pentru Socialism (M.A.S.) din Venezuela, Pompeyo Marquez

Toți aceștia și-au exprimat satisfacția pentru rezultatele vizitei, bucuria de a-l cunoaște personal pe conducătorul partidului și statului nostru, a cărui activitate consacrată propășirii României socialiste, cauzei socialismului, prieteniei și înțelegerii între popoare, păcii și progresului în lume se bucură și în Venezuela de un înalt prestigiu, de prețuire și autoritate.

Personalitățile politice venezuelene, de convingeri politice din cele mai diverse, și-au exprimat atît adeziunea față de vizita întreprinsă de conducătorul statului român, cît și angajamentul și hotărîrea lor de a milita pentru traducerea în viață a acordurilor și înțelegerilor convenite, apreciind că acestea corespund plenar intereselor tuturor forțelor politice și sociale ale Venezuelei, întregului popor venezuelean.

Vizita și rezultatele sale, ni s-a declarat aici, întrunesc aprobarea tuturor formațiunilor politice, a cercurilor economice, a națiunii venezuelene. Se menționează cu deosebită satisfacție că rezultatele bune ale vizitei confirmă posibilitatea stabilirii unor relații de prietenie, colaborare, inspirate de cele mai înaintate principii și că ele dovedesc că întronarea unor raporturi de tip nou între țările lumii este nu numai necesară, ci și posibilă. Asemenea rezultate constituie contribuții certe la conlucrarea între națiuni, la edificarea unei lumi noi, mai drepte și mai bune, în care oamenii pot să se întrajutoreze în mod liber, nestingheriți, să-și întindă mîna, să se privească drept în ochi, să schimbe idei și bunuri materiale, considerînd că fiecare națiune are de dat și de primit în beneficiul reciproc. **„Sînt convins că ne aflăm la porțile unei noi experiențe universale, în care popoarele și conducătorii lor se vor convinge, de fiecare dată mai mult, de necesitatea căutării elementelor care îi apropie, care să le permită relații sincere, creînd astfel posibilitatea obținerii unei vieți bune pentru toți oamenii** — a declarat **președintele Rafael Caldera. Apreciez ca un act de deosebită importanță vizita dumneavoastră în America Latină. Venezuela, în cadrul marii familii latino-americane, are conștiința responsabilității care îi revine în ceea ce privește destinul universal și apropierea de popoarele din Europa, nu numai din Europa occidentală, ci și din Europa centrală și Europa răsăriteană, iar trezirea unor noi speranțe în acest sens constituie un fapt, fără îndoială, promițător care, sînt sigur, va aduce noi schimbări în lume".**

Declarația comună, Comunicatul comun, acordurile evocate dovedesc că vizita s-a încheiat cu un bilanț deosebit de bogat, că ea a marcat un moment de referință, fără precedent în evoluția relațiilor româno-venezuelene, că ea se înscrie ca o contribuție apreciabilă la cauza păcii, colaborării și prieteniei între popoare, la consolidarea și stimularea cursului nou intervenit în relațiile internaționale. **„Ne bucură faptul că între România și Venezuela se dezvoltă relații de strînsă colaborare** — a declarat **tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sigur, există o serie de afinități legate de istorie, de dezvoltarea țărilor noastre, de originea comună, de limbă și cultură, ca și în domeniul anumitor obiceiuri. Dar, astăzi, popoarele noastre sînt preocupate de a-și făuri o istorie nouă, o viață independentă și liberă, de a-și ridica nivelul de trai, de a-și crea o economie puternică, care să le asigure un loc demn în marea familie a popoarelor lumii. În acest cadru, colaborarea dintre țările noastre poate contribui la un progres mai rapid al celor două popoare pe acest drum. Și în acest fel să adăugăm la istoria străveche istoria nouă și să ne făurim un viitor sub semnul colaborării, contribuind, prin aceasta, la cauza progresului omenirii, la cauza păcii și cooperării internaționale".**

Poate nu ar fi de prisos să ne întrebăm cum de a fost posibil ca într-un răstimp atît de scurt să se realizeze acorduri și înțelegeri atît de cuprinzătoare și de

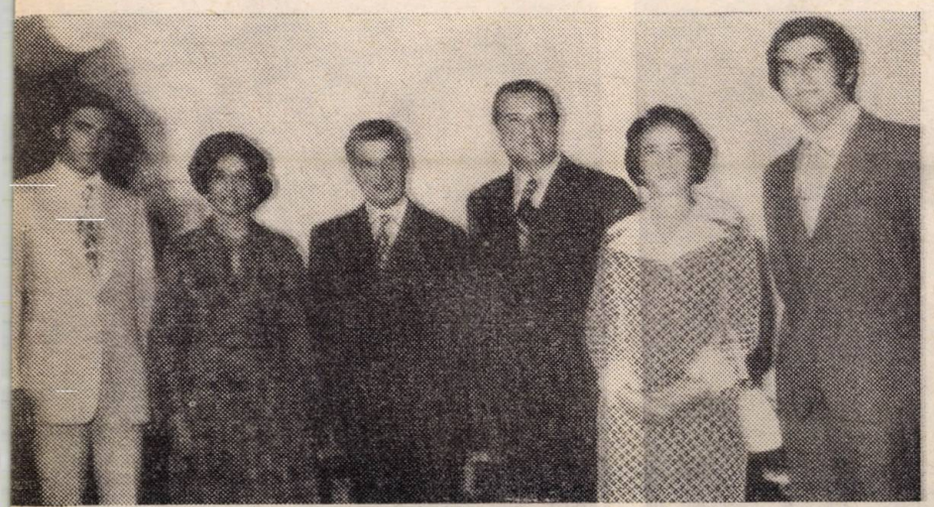

La reședința prezidențială „La Casona"

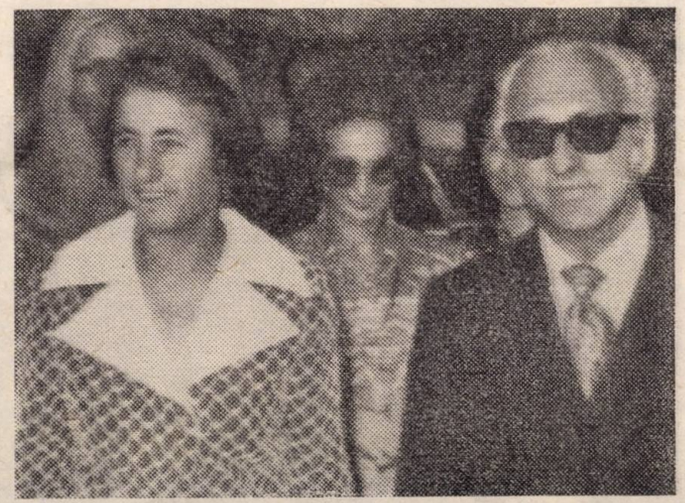

În timpul vizitei tovarășei Elena Ceaușescu la Consiliul național de cercetări științifice și tehnologice

La primirea președintelui Centralei Unitare a Muncitorilor din Venezuela, Cruz Villegas, și a altor membri ai conducerii

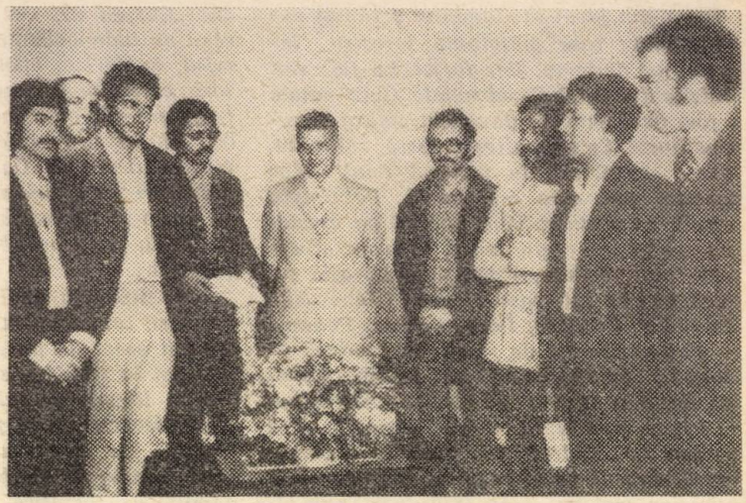

La primirea delegației tineretului și studenților din Venezuela

semnificative pentru relațiile între cele două țări. Mi-aș aminti, în legătură cu aceasta, considerațiile pe care, la începutul acestui an, le făcea președintele Zulfikar Ali Bhutto, cu prilejul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu la Rawalpindi. Am realizat în trei ore — spunea el — acorduri pe care cu alte state și în alte condiții nu le-am fi elaborat în trei ani, trei decenii, sau poate niciodată. Aceasta — opina șeful statului pakistanez — pentru că ambele părți sînt sincer animate de dorința de a colabora într-un spirit de respect reciproc, de considerare deplină a interesului celuilalt, de conlucrare la edificarea păcii și înțelegerii între popoare.

„Este pentru prima oară cînd șeful unui stat socialist vizitează Venezuela. Acest singur fapt ar fi de ajuns să dea un caracter cu totul deosebit acestei vizite, o importanță cu totul aparte. Dincolo de aspectul îmbucurător al coincidențelor punctelor de vedere care s-au manifestat în tot timpul convorbirilor, trebuie, cred, sesizate tocmai acele resorturi intime care au făcut ca discuțiile la nivel înalt să fie încununate de succes, ca rezultatul lor să fie consemnat într-o declarație comună, care prin întregul său conținut constituie un magistral document politic", declara, în acest context, *Aristides Calvani*, ministrul afacerilor externe al Venezuelei.

Cred că rezultatele atît de bogate ale vizitei au fost posibile, dincolo de terenul favorabil al afinităților de limbă și cultură, datorită dorinței reciproce de a promova cu curaj și fermitate relații de prietenie și colaborare, în conformitate cu interesele majore ale popoarelor român și venezuelean, ale tuturor națiunilor care contribuie la edificarea unei lumi a destinderii și păcii, a progresului social, a colaborării nestingherite între popoare.

Casa natală și dorul de casă

Petru Popescu

Din centrul Caracasului, care seamănă cu o cetate a viitorului, prin blocurile înalte și modelate extrem de original, ca în desenele de știință-ficțiune, se alunecă brusc într-un cartier comercial, îngust și viermuitor, de acolo într-o clasică piață pătrată și ne găsim în fața Panteonului național, care adăpostește un sarcofag : aici odihnește Simon Bolivar, cunoscut în toată America Latină sub numele de „Eliberatorul" (El libertador). Bolivar a murit la Santa Maria, în Columbia, mormîntul lui a fost mutat apoi în Venezuela și adăpostit în catedrala din Caracas, de unde, într-o arcă de lemn, a fost purtat la Panteon. Și după moarte, oasele zbuciumatului erou nu au cunoscut liniște. Panteonul e o înălțare de trei cupole, rotunjite în vîrf ca niște termitiere, una mai înaltă, două mai mici, în stil hispano-american. Severitatea franciscană e rotunjită floral, ca o aluzie la abundența vegetală a continentului nou, în culori de cenușiu și albastru stins, pe fondul verde al munților care înconjoară capitala. Înăuntru, un galop de fresce violent colorate povestesc scene din viața eroului. Simon José Antionio de la Santissima Trinidad Bolívar (purtător al unui nume care e în sine o epopee, în buna tradiție cavalerească păstrată pînă azi, aici, pe meleagurile latino-americane) e înfățișat în clipele cruciale ale vieții : tînăr, pătrunzînd secretele naturii, în călătorie la Paris, unde cunoaște ideile noi care înflăcărează Europa, la Roma, unde, pătruns de grandoarea trecutului latin, jură să se dedice unei nobile acțiuni în care America Latină să-și regăsească independența și onoarea, pe cîmpul de luptă, înconjurat de ilustrii camarazi de arme — o viață întreagă dedicată ideii de emancipare. Panteonul, navă adîncă și îngustă, e străjuit de monumente, dedicate lui José Antonio Paez, Joaquin Crespo, Rafael Urdaneta, Jose Maria Vargas, și altora, colaboratori și continuatori.

În dimineața de joi, solii poporului român au depus aici coroane de flori. E prima dată cînd în acest Panteon, celebru și pe drept cuvînt simbolic în America Latină, personalitatea Eliberatorului a fost omagiată de un șef de stat român, ca un mesaj al unei depărtate țări surori întru latinitate. A răsunat imnul românesc, în acustica perfectă a bolților, între drapele — tricolorul românesc și tricolorul venezuelean. O coincidență plăcută în aceste zile semnificative : drapelul românesc, vertical, drapelul venezuelean, orizontal, sînt, amîndouă, din roșu, galben și albastru.

În adîncul Panteonului, sarcofagul e așezat sub un grup statuar dominat de un Bolívar gînditor, într-o uniformă care îl învăluie ca o togă. Statuia, semn al nemuririi, privește mormîntul ; fapta nepieritoare slăvește rămășițele omului trecător, care nu se poate imprima în timp decît printr-un generos sacrificiu. Între mormînt și statuie, între oase și piatră e un dialog filozofic, o pildă istorică.

Panteonul național

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Piața din jurul Panteonului a rămas neschimbată : case policrome, ferestre înguste, uși de lemn, fier forjat. La fel sînt străzile din jurul Casei natale. Casa natală a fost devastată de două cutremure și reconstituită. Se adăpostește, joasă, zăbrelită, foarte „spaniolă", la piciorul unui bloc agresiv, nou, care e o bancă. Pe timpla băncii, ca o ștampilă a istoriei pe creșterea noului, e o efigie mare, de bronz albăstruit : tot Bolívar, lîngă care se află un citat înscris sub șase steme (Venezuela, Columbia, Ecuador, Peru, Bolivia, Panama — țările eliberate de revoluția condusă de Bolívar) dintr-o cuvîntare a Eliberatorului, de la 26 martie 1812 : „Dacă natura ni se opune, vom lupta cu ea și o vom face să ne asculte". Cutremurul din 1812 a devastat Caracasul, ca și casa lui Bolívar (năruită iar, mai tîrziu, în 1876, de pe urma altui cutremur) și a înspăimîntat lumea într-atît, încît partizanii Coroanei spaniole au iscat zvonul că izbucnirea naturii e o pedeapsă divină, nici mai mult nici mai puțin, pentru cei ce au sfidat pe prea-catolicii suverani spanioli. Pe ruinele mănăstirii San Jacinto, aflată în epocă la doi pași de casa în care s-a născut, a vorbit Bolívar locuitorilor din Caracas, redîndu-le încrederea în justețea cauzei lor.

Împărțită prin ferestre sumbre, inchizitoriale, casa își arată abia înăuntru personalitatea. Bolívar s-a născut într-o familie de spanioli bogați și nobili, stabiliți în lumea nouă de puțină vreme. Patio, fîntîna interioară, mobila de lemn, înnegrit, portrete de familie. Din cauza celor două dărîmări, n-au rămas prea multe lucruri personale. Portrete ale lui Bolívar — nici unul nu seamănă cu altul, pentru că au fost pictate din amintiri ; singurul portret după natură al lui Bolívar se află în Galeria Națională. Banca familiei din Biserica Sf. Matei, o farfurie, a generalului Paez, un drapel al corpului expediționar britanic care a luptat în Venezuela contra spaniolilor, în alianță cu trupele revoluționare, hamacul de campanie al lui Bolívar, „mosquitero"-ul (apărătoarea de țînțari), tiparul pe care s-a imprimat primul număr din „Correo del Orinoco", organul mișcării de independență. Săbii ale Eliberatorului, uniforme, epoleți, un compas, scrisori, cărți. Și relicve : o șuviță de păr, fragmente de oase, cuie din capacul sicriului, bucăți din stofa uniformei cu care a fost înmormîntat. Casa-muzeu e plină de vizitatori : cei mai mulți vorbesc spaniola — au sosit din toată America Latină ca să vadă „la casa natal". Obiect de adevărat pelerinaj.

Anii luptei lui Bolívar au fost exact anii formării lui Bălcescu și a generației lui. În același secol, la distanță de două decenii, o luptă la fel de grea și de nobilă a avut loc în România, meleag latin al Europei. Casa aceasta nu se poate să nu creeze asociația cu Bălcescu : alt spirit vizionar, pur, curajos și sacrificat Născut tot într-o familie aristocratică, revoluționarul român a trecut prin același proces de formare și de depășire a apartenenței de clasă. Părăsind confortabila carieră academică ori diplomatică, și Bălcescu s-a avîntat, cu pieptul deschis, în prefacerile secolului. A murit tînăr, măcinat de boală și în străinătate, ca și Bolívar. A lăsat texte istorice. A modelat o nouă conștiință. A preferat lupta cu arma în mînă transformărilor lente și a dat înarmării poporului cea mai mare importanță, înțelegînd că poporul trebuie singur să-și cucerească libertatea, singur să-și decidă destinul.

Un dulce pașoptism plutește astfel aici, lîngă ecuador, pe înălțimile platourilor venezuelene. Descoperirea de afinități și paralelisme, zi de zi, e cum nu se poate mai plăcută : e singurul chip de a liniști adîncul, neobositul dor de țară, pe care nu-l poate face uitat această fascinantă geografie tropicală, odată învățată la școală, azi văzută, mai largă, mai plină de culoare, în toată măreția ei.

Caracas

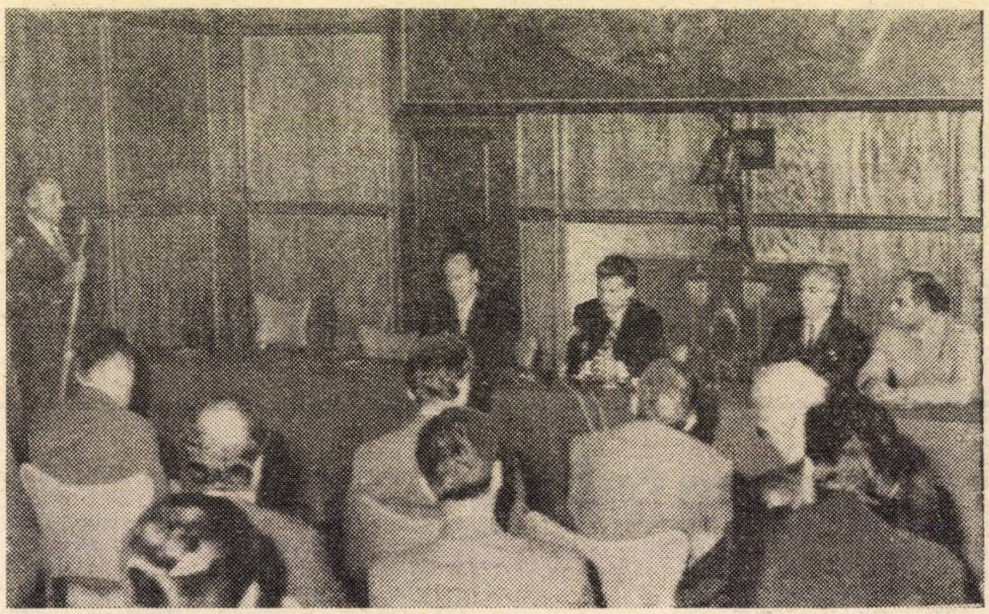

Tovarășul Nicolae Ceaușescu răspunzînd întrebărilor ziariștilor la conferința de presă

Scurtă recapitulare

● Vizita în Venezuela a avut loc între **5–10 septembrie.**

● **ÎNTÎLNIRI ȘI CONVORBIRI** cu : **Rafael Caldera,** președintele Republicii Venezuela, **Miguel Rodriguez Viso,** ministrul agriculturii, **Lorenzo Fernandez,** candidat la președinție din partea partidului de guvernămînt C.O.P.E.I. , **Jesus Angel Paz Galarraga,** candidatul la președinție al „Noii forțe", **Rafael José Neri,** rectorul Universității Centrale din Venezuela, **Alfredo Paul Delfino,** președintele FEDECAMARAS, **Carlos Andreas Perez,** candidatul la președinție al partidului „Acțiunea democratică", **Cruz Villegas,** președintele Centralei Unitare a Muncitorilor din Venezuela, **Arturo Uslar Pietri,** scriitor și publicist, **Jesus Faria,** secretarul general al P. C. din Venezuela, **Pompeyo Marquez,** secretarul general al Mișcării pentru Socialism (M.A.S.), delegația tineretului și studenților condusă de **Alfredo Padilla,** secretar general al Tineretului Socialist.

● Tovarășului **Nicolae Ceaușescu** i-a fost înmînată de către președintele **Rafael Caldera** cea mai înaltă distincție a Venezuelei, **„Ordinul El Libertador".**

● Președintele Consiliului de Stat a acordat gazetarilor venezueleni și străini o conferință de presă.

● Tovarășa **Elena Ceaușescu** s-a întîlnit la Consiliul Național al Cercetărilor științifice și tehnologice cu oameni de știință venezueleni. A vizitat, de asemenea, obiective culturale printre care Catedrala din Caracas și „Quinta anauco", unde se află Muzeul colonial din Venezuela.

● Membrii delegației române au purtat numeroase convorbiri cu miniștri, oameni politici, tineri din Venezuela.

● Sutelor poporului român le-au fost adresate la Caracas numeroase mesaje de prietenie și caldă simpatie.

● **OBIECTIVE VIZITATE :** Federația venezueleană a camerelor și asociațiilor de comerț și producție — FEDECAMARAS, fabricile „Savoy" și „Catia" din Caracas, zona Guayana din statul Bolivar, regiune puternic industrializată.

● **DOCUMENTE SEMNATE :** Declarația comună a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și a președintelui Republicii Venezuela, modus vivendi comercial, Acord pe termen lung de cooperare economică și industrială, Acord complementar de cooperare tehnică în domeniul agricol și agroindustrial, Program preliminar de lucru în domeniul petrolului, Acord de cooperare tehnico-științifică, un plan de acțiuni culturale pe anii 1973-1974, Comunicat comun cu privire la vizita oficială a președintelui Nicolae Ceaușescu în Venezuela.

● Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** și tovarășa **Elena Ceaușescu** au invitat pe președintele **Rafael Caldera** și pe soția sa, **Alicia Pietri de Caldera,** să facă o vizită în România.

BOGOTA

Columbia salută pe președintele român

Aspect de la ceremonia primirii pe aeroportul „El Dorado"

Corespondență de la trimisul nostru special, Radu Pascal

În dimineața zilei de luni, președintele Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au părăsit Venezuela pentru a începe a patra etapă a călătoriei în America Latină — vizita în Columbia.

Ne aflăm la Bogota și nu putem nota, în această primă zi a ședерii pe pămîntul columbian a președintelui Nicolae Ceaușescu, decît impresiile primelor ceasuri ale vizitei în această țară.

După două ore de zbor, după ce a survolat peisajul de o austeră măreție a Anzilor cordilieri, aeronova prezidențială a aterizat pe aeroportul internațional „El Dorado". Adăpostită într-o calmă depresiune muntoasă, Bogotá — această metropolă durată la înălțimi, care pe alte meleaguri se cer cucerite numai cu pasul cumpănit al alpinistului — ni se dezvăluie în zare, modernă și vitală, cu o urbanistică concepută la dimensiuni generoase. Pe fondul de un verde intens al munților împăduriți se profilează edificii înalte, siluete albe, străpungînd cerul acestor tropice cu miros de brad și aer tare.

Un nou aeroport — o nouă poartă spre o capitală, o țară și oamenii ei. Președintele Nicolae Ceaușescu și soția, tovarășa Elena Ceaușescu, sînt așteptați de președintele Columbiei, Misael Pastrana Borrero, și soția, Cristina Arango Vega de Pastrana. Este o atmosferă care, acum, la jumătatea vizitei în America Latină a președintelui Nicolae Ceaușescu, ne apare ca firească.

O mulțime multicoloră și veselă a venit, de asemenea, să întîmpine, cu căldură și spontaneitate, pe solii poporului român. Atît pe aeroport, cît și de-a lungul autostrăzii care duce spre reședința prezidențială, întîlnim vii mărturii ale sentimentelor de simpatie cu care sînt întîmpinați oaspeții români. Întîlnim și în această a patra țară vizitată, aceeași primire amicală, aceleași cuvinte calde adresate oaspeților români.

Distingem, în acest firesc al manifestării de simpatie populară, conștiința misiunii nobile care determină esența politică și morală a vizitei șefului statului român în America Latină. Solie de pace și colaborare, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalte persoane oficiale în Columbia — ca de altfel și în alte țări ale Americii Latine — constituie cea mai înaltă expresie a dorinței de a dezvolta raporturi cît mai largi cu statele continentului latino-american, a interesului primordial pentru cauza destinderii și înțelegerii internaționale. **„Am venit în țara dumneavoastră, ca și în celelalte țări latino-americane pe care le vizităm** — declara **președintele Nicolae Ceaușescu** încă în prima zi a ședерii sale în Columbia, cu prilejul banchetului oferit de șeful statului columbian, Misael Pastrana Borrero — **ca soli ai poporului român, animați de dorința de a dezvolta relațiile de prietenie și colaborare multilaterală dintre popoarele noastre, de a conlucra în vederea dezvoltării economico-sociale a popoarelor noastre, pentru o lume mai bună, mai dreaptă, o lume a păcii".**

Începută sub asemenea auspicii, vizita în Columbia pune în valoare, încă din prima zi a desfășurării ei, convingerea în existența unor noi și eficiente posibilități de dezvoltare a relațiilor româno-columbiene în diferite domenii de interes comun. Pentru aceasta, premisele sînt bune. Înainte de toate, fără a intenționa să facem un bilanț, vom constata evoluția pozitivă pe care o au raporturile dintre cele două țări, expresia cea mai înaltă a acestei stări de lucruri îmbucurătoare fiind însăși vizita președintelui român la Bogotá. Sîntem martori la prima vizită a unui șef de stat român în această țară de care, în ciuda rigorilor geografice ale distanțelor, ne simțim legați prin afinități și sentimente comune, prin tradițiile unei istorii care a înscris momente similare de dăruire și luptă pentru idealurile naționale de neatîrnare și suveranitate. Relevînd valoarea pe care o au pentru cele două țări originea și afinitățile de limbă și civilizație latină, președinte Republicii Columbia, Misael Pastrana Borrero, declara : **„În această călătorie pe drumurile Americii, dumneavoastră, domnule președinte, veți simți în cuvintele cordiale ale oamenilor trăsăturile limbii romanice a patriei dumneavoastră".**

„Și, după cum sînt factori care ne unesc în îndepărtata istorie a trecutului — subliniia șeful statului columbian —, **tot astfel realitățile lumii prezente apropie națiunile noastre îndepărtate în această istorie a viitorului, bazată pe preocupările prezentului și delimitată de orizonturi în care deja se pot întrezări contururile politice care vor determina trăsăturile unei civilizații mai drepte".**

În acest spirit, și întemeiat pe legături de certă autenticitate, dialogul româno-columbian început astăzi la Bogotá va inaugura, fără îndoială, o nouă etapă în evoluția raporturilor de colaborare dintre cele două țări. Cu acest prilej vor fi, desigur, identificate noi căi de colaborare între România și Columbia, pentru progresul și mai rapid al relațiilor economice, culturale, tehnico-științifice și pe alte planuri. Putem afirma încă de pe acum că această vizită constituie un eveniment de cea mai mare importanță în dezvoltarea raporturilor româno-columbiene, în concordanță cu interesele fiecărei țări în parte și, deopotrivă, cu obiectivele generale ale păcii și colaborării în lume.

România, personalitatea șefului statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se bucură de cea mai înaltă prețuire a poporului columbian. **„Cunoaștem preocupările dv. ca om al păcii, care a vizitat cele mai diferite colțuri ale omenirii, folosind limbajul înțelegerii și chemînd la colaborare între țări și popoare. Nu ne sînt străine scrierile dv. avînd drept scop să imprime concetățenilor dv. principiile înțelegerii și ale voinței spre progres în cadrul convietuirii umane. Dinamismul și energia personalității dv. au fost puse, în special în acești ultimi ani, în serviciul unei permanente lupte pentru crearea unei societăți, care, dincolo de divergențele naturale, să dea răspuns dorințelor arzătoare ale omenirii pentru relații mai echitabile",** a declarat președintele Pastrana. Distincția care în seara primei zile a vizitei în Columbia i-a fost acordată — ordinul Boyaca — cel mai înalt ordin columbian — reprezintă unul din semnele concrete ale cinstirii de care șeful statului român se bucură în această țară. **„Văd în această distincție** — declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la banchetul oferit de președintele Pastrana — **o manifestare a prețuirii față de poporul meu, față de eforturile și lupta pe care o duce pentru prietenia dintre popoarele noastre și toate națiunile lumii, pentru cauza libertății, pentru progres social".**

Cînd transmitem aceste rînduri, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Columbia este în plină desfășurare.

ALGER

CONFERINȚA ȚĂRILOR NEALINIATE

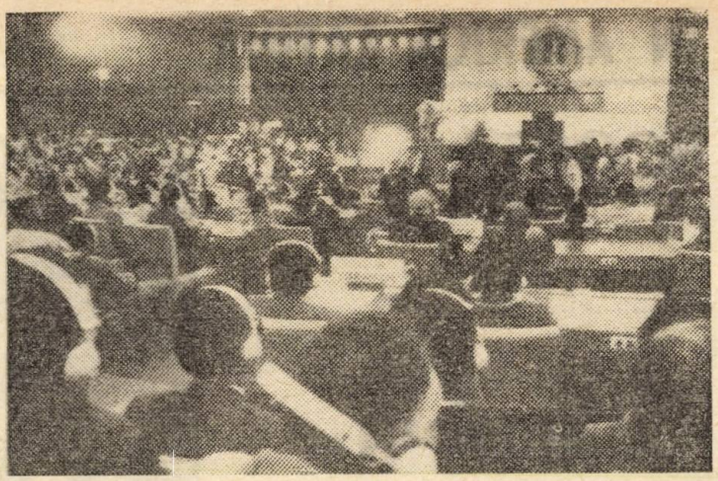

Opțiune fermă pentru întronarea legalității și echității în viața internațională

Corespondență de la trimisul nostru special, Rodica Georgescu

„Miliardele de oameni reprezentînd lumea a treia vor ca glasul lor să fie auzit, doresc să fie instaurată o comunitate internațională bazată pe o cooperare reală, pe o cooperare dezinteresată" — cu aceste cuvinte, îndelung aplaudate, președintele Houari Boumediene avea să anunțe, duminică 9 septembrie, încheierea celei de-a IV-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate.

Reunit în numele a peste jumătate din populația globului, forumul mondial din capitala algeriană, care a polarizat atenția opiniei publice mondiale, și-a încheiat lucrările după o amplă și fructuoasă examinare a conținutului conceptului de nealiniere și mai ales a viitoarelor sale linii de acțiune în raport cu actuala evoluție internațională. De-a lungul dezbaterilor din cadrul întîlnirilor comitetului pregătitor, a consiliului miniștrilor de externe și apoi a conferinței șefilor de stat și guvern, numeroșii participanți întruniți în cadrul funcțional al „Palatului Națiunilor" și-au axat lucrările și și-au expus pozițiile asupra noii faze pe care conferința de la Alger a fost chemată s-o marcheze în istoria politicii de nealiniere.

În urmă cu 12 ani, conferința de la Belgrad dădea naștere oficial grupului nealiniaților. Numărul țărilor participante la întîlnirile ulterioare avea să crească continuu, pe măsură ce decolonizarea va duce la apariția de noi și noi state independente.

Au fost 25 de participanți la Belgrad în 1961, 45 la Cairo în 1964 și 54 la Lusaka în 1970, pentru ca în acest început de septembrie să se reunească în capitala Algeriei circa 80 de țări din Africa, Asia, America Latină și Europa în dorința de a reexamina, redefini și insufla noi potențe mișcării nealiniate.

Reuniunea de la Alger a oferit ocazia de a se stabili noi legături, de a se înlesni dialogul și explorarea multiplelor posibilități pentru depistarea și formularea mijloacelor concrete de promovare a principiilor fundamentale ale politicii de nealiniere : adeziunea fermă la ideile independenței și suveranității internaționale, afirmarea dreptului fiecărei țări de a-și hotărî singură destinul, opoziția la politica imperialistă de forță și ingerință în treburile interne, condamnarea colonialismului, a neocolonialismului, a tuturor formelor de dominație străină, sprijinirea mișcărilor de eliberare națională, hotărîrea de a dispune suveran de resursele naționale. Sentimentul profund care se degajă după cele cinci zile petrecute în sălile conferinței sau pe culoarele „Palatului Națiunilor" este că participanții la această reuniune au fost preocupați de examinarea, în esența lor, a problemelor de pe ordinea de zi, evitînd pledoariile academice pentru a trece la asumarea unei răspunderi comune și directe pentru inițiative și soluții constructive. Așa cum plastic se exprima o personalitate algeriană, contrar eroului lui Shakespeare, în loc să-și pună prea celebra dilemă „a fi sau a nu fi", țările nealiniate, reunite la Alger, au optat hotărît pentru „a fi".

Această a IV-a Conferință la nivel înalt din istoria nealinierii a fost orientată spre întărirea activității comune, spre manifestarea unei solidarități efective astfel încît să se asigure democratizarea relațiilor internaționale și o autentică securitate, participarea cu drepturi egale a popoarelor la soluționarea marilor probleme ce confruntă omenirea — și acest lucru a fost subliniat de toți șefii de stat și guvern în intervențiile lor. Vorbind despre necesitatea ca democratizarea vieții internaționale să devină o realitate, președintele Boumediene spunea : „Reglementarea problemelor de interes mondial și în care țările noastre sînt direct implicate nu mai trebuie să rămînă doar de competența cluburilor închise sau în situația ca unul sau altul să se substituie responsabilității tuturor". Într-o formă sau alta, această idee a fost reluată de majoritatea vorbitorilor. Într-o discuție purtată cu Mohamed Masmoudi, ministrul afacerilor externe al Tunisiei, acesta ne spunea : „Tendințe noi au apărut în lume, care, din fericire, tind să substituie cooperarea confruntării. Și, totuși, în multe părți ale lumii a treia situația continuă să se caracterizeze prin raportul de dominație și exploatare. De aceea, noi considerăm că o coexistență reală nu poate fi instaurată pe planul relațiilor mondiale decît dacă vom lua la rîndul nostru parte activă la edificarea unei societăți internaționale noi, bazată pe echilibrul de interese și nu pe cel al forței. Consider că, unite, țările mici și mijlocii, care de fapt în majoritatea lor formează această mișcare a nealinierii, trebuie să joace un rol tot mai eficace în rezolvarea marilor probleme ale actualității".

Dar simpla afirmare a dreptului la existență liberă și progres, s-a subliniat în cadrul lucrărilor, rămîne ineficientă dacă nu este însoțită de o luptă susținută împotriva celor ce ignoră lecțiile istoriei și perpetuează, pe de-o parte, dominația colonială sau acționează, pe de altă parte, pe linia accentuării decalajului între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate. Care sînt remediile pentru transformarea unei asemenea situații ? Președintele Boumediene se referea, în această ordine de idei, la independența națională în componentele sale politice, economice și culturale, la lupta împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului și apartheidului, împotriva tuturor formelor de hegemonie străină, la dizolvarea blocurilor, desființarea bazelor militare, la dezarmarea generală și completă. Iar mijloacele pentru atingerea acestor obiective — unitatea de acțiune, concertarea continuă, organizarea eforturilor și întărirea solidarității tuturar popoarelor lumii.

Ordinea de zi a actualei conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate a fost extrem de încărcată, fapt ce explică și prelungirea ei cu o zi. Paralel cu desfășurarea ședințelor plenare, au avut loc lucrările din cadrul celor două comisii — politică și economică — a căror activitate de multe ori se prelungea pînă noaptea tîrziu. Încă din prima zi a reuniunii consiliului ministerial, s-a anunțat admiterea ca noi membrii cu drepturi depline a următoarelor țări : Peru, Argentina, Oman, Quatar, Buthan, Bangladesh, și Malta ; cu titlul de observator, Suedia, și, ca invitat, Panama.

Dacă luările de cuvînt în ședințele plenare nu au făcut decît să confirme importanța forumului de la Alger — calificat unanim drept „reuniune a maturității" — hotărîrile adoptate la încheierea dezbaterilor demonstrează că politica de nealiniere a cunoscut în evoluția sa un moment de mare însemnătate. Acesta este spiritul celor două declarații generale — politică și economică — ca și a celorlalte rezolutii pe probleme specifice prezentate de Algeria încă din faza comitetului pregătitor.

Declarația politică, document amplu, definește marile linii directoare ale politicii de nealiniere atît în planul principiilor generale cît și în cel al raporturilor cu lumea exterioară. Procedînd la examinarea detaliată a evoluției situației internaționale, șefii de stat și guvern au fost unanimi în a considera mișcarea nealiniată, alături de celelalte forțe politice democratice și progresiste, drept un factor impor-

tant și de neînlocuit în lupta pentru libertatea și independența popoarelor, pentru pacea și securitatea generală, pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru cooperare generală și egală în drepturi. În document se afirmă dreptul tuturor statelor de a participa pe picior de egalitate la reglementarea problemelor contemporaneității, se cere aplicarea principiilor fundamentale ale Cartei O.N.U., și evitarea folosirii forței și amenințării cu folosirea forței în raporturile internaționale. Țările nealiniate subliniază necesitatea înfăptuirii dezarmării generale și complete, a desființării bazelor militare și retragerii trupelor străine de pe teritoriile altor state. O atenție aparte este acordată problemelor decolonizării în toată complexitatea lor, lichidarea ultimelor rînduieli coloniale fiind considerată nu numai ca o necesitate obiectivă, dar și ca o operațiune de asanare morală de imediată urgență pe plan african și mondial. În ce privește situația din Orientul Apropiat, declarația subliniază „inadmisibilitatea achiziționării de teritorii prin forță", conferința cerînd „retragerea imediată și necondiționată a Israelului din toate teritoriile ocupate", angajîndu-se să „ajute Egiptul, Siria și Iordania în eliberarea teritorilor lor". Totodată se menționează că o pace justă și durabilă în această zonă a lumii nu va putea fi instaurată fără restabilirea drepturilor poporului palestinian.

Conferința de la Alger a acordat o atenție deosebită problemelor vietnameză și cambodgiană, participanții declarînd G.R.U.N.K. drept singurul guvern legal și legitim al Cambodgiei (în aceste zile statele Oman, Guyana și Republica Africa Centrală au anunțat stabilirea de relații diplomatice cu acest guvern).

După cum era și firesc, problematica economică a stat în centrul preocupărilor conferinței, declarația generală și cele șase rezoluții adiacente transpunînd în planul concretului principiile politice ale nealinierii. A fi nealiniat — au subliniat în esență numeroși vorbitori — înseamnă capacitatea de a fi liber din punct de vedere politic și independent din punct de vedere economic. „Nu poți aplauda cu o singură mînă, spune un proverb arab", remarca un confrate algerian. Definind locul lumii a treia în contextul relațiilor economice internaționale și menționînd că o cooperare pe plan mondial nu poate căpăta o dezvoltare durabilă decît dacă este fundamentată pe principiul suveranității efective a țărilor în curs de dezvoltare asupra resurselor naturale, reuniunea a adoptat în acest sens un amplu program, de acțiune. Este vorba, înainte de toate, de controlul real al fiecărui stat asupra exploatării bogățiilor sale, ceea ce implică nu numai dreptul la naționalizare, ci și dreptul la fixarea condițiilor unor eventuale indemnizații. Totodată, declarația subliniază necesitatea întăririi cooperării între țările nealiniate și coordonarea eforturilor lor pentru a face să crească puterea de negociere a acestor state cu țările industrializate și întărirea capacității de rezistență la orice presiuni și agresiuni cu caracter economic.

Conferința a preconizat constituirea de organisme comune între țări exportatoare de produse de bază cum ar fi, de pildă, petrolul și cuprul, precum și convocarea unei conferințe a țărilor în curs de dezvoltare în legătură cu aceste produse. Evident, țările participante au recunoscut importanța efortului propriu în realizarea obiectivului emancipării lor economice, fără a omite însă aspectul ajutorului extern care să fie bazat pe abținerea de la orice amestec intern. La Alger s-a relevat că țările în curs de dezvoltare sînt pe deplin conștiente de posibilitățile oferite de resursele lor materiale și spirituale, ca și de faptul că valorificarea lor prin cooperare reciprocă și pe plan mondial constituie o condiție sine qua non a consolidării independenței naționale.

Nu întîmplător conferința a fost convocată înaintea deschiderii sesiunii Adunării Generale a O.N.U., tocmai pentru ca țările nealiniate să se poată prezenta cu proiecte de declarații și măsuri în problemele internaționale stringente. Această misiune va reveni președintelui Boumediene. Preconizînd asigurarea continuității acestei conferințe, s-a hotărît constituirea unui birou de coordonare prezidat de șeful statului-gazdă care, între altele, va avea și sarcina pregătirii viitoarei conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate de la Colombo, Sri Lanka, din 1976.

În rîndul participanților la conferință, România socialistă, succesele sale în dezvoltarea internă și înalta sa principialitate în politica externă se bucură de o largă prețuire și profundă simpatie. Mesajul adresat conferinței de președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimînd poziția țării noastre față de eforturile țărilor participante pentru o lume mai dreaptă, a avut un profund ecou.

„Viața demonstrează — se spune în mesaj — **că soluționarea durabilă și echitabilă, în interesul fiecărei națiuni, a problemelor care confruntă omenirea nu poate fi realizată, în condițiile de azi, decît cu participarea activă a tuturor țărilor, fie ele mari, mijlocii sau mici".** Este aceasta o opinie ferm împărtășită de țările prezente la Alger, ai căror reprezentanți au salutat cu satisfacție poziția țării noastre exprimată în mesaj și anume că **„sîntem puternic însuflețiți de dorința de a întări și dezvolta relații multilaterale și de a conlucra activ pe tărîmul vieții internaționale cu toate statele participante la conferința de la Alger, în interesul popoarelor noastre, al cauzei păcii și destinderii în întreaga lume".**

Unite prin aspirații și programe comune, țările nealiniate au arătat la Alger că ele se afirmă drept o forță în permanentă ascensiune, care își cere dreptul de a se pronunța și participa direct la modelarea viitorului omenirii.

TOKIO

Negocierile din cadrul G.A.T.T. și țările în curs de dezvoltare

---

Corespondență de la Victor Aldea

În aceste zile (12—14 septembrie), se desfășoară în capitala niponă reuniunea ministerială a G.A.T.T., care marchează deschiderea oficială a celei de-a șaptea runde de negocieri comerciale multilaterale, organizate sub egida acestui organism. Răspunzînd imperativelor adîncirii diviziunii internaționale a muncii, noua rundă de negocieri urmărește reducerea și eliminarea obstacolelor tarifare și netarifare din comerțul internațional, atît cu produse industriale, cît și cu produse agricole. Participarea la această rundă este deschisă tuturor statelor, indiferent de faptul dacă sînt sau nu membre G.A.T.T.

În cadrul rundei se vor negocia liberalizarea schimburilor comerciale între țările industrializate, domeniu în care se confruntă interese diferite, în special între S.U.A., Piața comună și Japonia.

În același timp, un obiectiv esențial al rundei de negocieri îl constituie facilitarea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare vizînd sporirea și diversificarea exporturilor lor, accelerarea creșterii lor economice. Atingerea acestui obiectiv prezintă o deosebită importanță, în situația în care poziția țărilor în curs de dezvoltare în economia mondială continuă, în ansamblu, să rămînă precară. În loc să se micșoreze, decalajul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare se adîncește.

În aceste condiții, țările în curs de dezvoltare au subliniat necesitatea ca viitoarea rundă de negocieri din cadrul G.A.T.T. să contribuie în mod substanțial la soluționarea problemelor lor comerciale și economice, la atingerea scopurilor Strategiei internaționale a dezvoltării pentru actualul deceniu.

În vederea obținerii de către țările în curs de dezvoltare de avantaje suplimentare în cadrul viitoarelor negocieri comerciale multilaterale, reprezentanții acestor țări au formulat, între altele, următoarele deziderate : negocierile să înglobeze cu prioritate toate produsele al căror export prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare și toate măsurile care limitează exporturile lor ; țările în curs de dezvoltare să beneficieze de concesii preferențiale, imediat și fără eșalonare, pe bază de nereciprocitate ; reducerile de taxe vamale și măsurile vizînd eliminarea obstacolelor netarifare, în special a restricțiilor cantitative la import, să fie aplicate în mod anticipat în favoarea acestor țări ; sistemul generalizat de preferințe vamale să fie menținut și îmbunătățit, evitîndu-se eroziunea acestui sistem ca urmare a di-

minuării taxelor vamale între țările industrializate în cadrul negocierilor.

Condițiile de participare a țărilor în curs de dezvoltare la viitoarea rundă de negocieri comerciale multilaterale au constituit obiectul unor discuții ample și adeseori controversate în cadrul Comitetului G.A.T.T. de pregătire a acestor negocieri, la ale cărui lucrări au luat parte, alături de țările dezvoltate, reprezentanții a peste 40 de țări în curs de dezvoltare participante la G.A.T.T. și a 20 de țări în curs de dezvoltare, nemembre ale acestui organism.

În final, s-a ajuns la o formulă de consens, reflectată în proiectul de declarație a reuniunii ministeriale a G.A.T.T. de la Tokio, elaborat de către Comitet. Deși nu răspunde integral doleanțelor și solicitărilor țărilor în curs de dezvoltare, proiectul de declarație conține prevederi care asigură un cadru favorabil pentru participarea țărilor în curs de dezvoltare la viitoarele negocieri comerciale multilaterale. În acest proiect, se arată că unul din obiectivele majore ale negocierilor îl constituie asigurarea de avantaje suplimentare țărilor în curs de dezvoltare și se recunoaște necesitatea de a se lua măsuri speciale în cursul negocierilor pentru a sprijini aceste țări în eforturile pe care le depun în vederea creșterii încasărilor din export și promovarea dezvoltării lor economice. În acest sens, în proiectul de declarație se prevede, în principal, următoarele :

— țările dezvoltate, potrivit prevederilor G.A.T.T., nu așteaptă reciprocitate de la țările în curs de dezvoltare în cadrul negocierilor, adică nu vor solicita de la aceste țări contribuții incompatibile cu necesitățile lor de dezvoltare ;

— acordarea, în cazurile adecvate, a unei atenții prioritare produselor sau sectoarelor care prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare ;

— aplicarea de măsuri diferențiate țărilor în curs de dezvoltare, de natură să le asigure un tratament special și mai favorabil în sectoarele de negociere, unde acest lucru este realizabil și potrivit ;

— menținerea și îmbunătățirea sistemului generalizat de preferințe în favoarea țărilor în curs de dezvoltare ;

— acordarea unei atenții speciale situației și problemelor particulare ale țărilor celor mai puțin avansate dintre țările în curs de dezvoltare.

La reuniunea ministerială a G.A.T.T. de la Tokio, proiectul de declarație este dezbătut, urmînd a fi adoptat pentru a servi ca document conținînd directive de bază pentru viitoarele negocieri, inclusiv în ce privește problemele țărilor în curs de dezvoltare.

Se evidențiază deziderатul ca în cadrul reuniunii ministeriale precum și în cursul negocierilor propriu-zise, paralel cu punerea în aplicare a măsurilor convenite, să se găsească noi soluții pentru a satisface cît mai deplin cerințele îndreptățite ale țărilor în curs de dezvoltare privind favorizarea progresului lor economic.

Așa cum s-a pronunțat în numeroase rînduri, așa cum, de altfel, a acționat în cadrul lucrărilor de pregătire a noii runde de negocieri din cadrul G.A.T.T., România, țară socialistă în curs de dezvoltare, sprijină cerințele legitime ale celorlalte țări în curs de dezvoltare privind această rundă, subliniind necesitatea ca toate țările în curs de dezvoltare, indiferent de sistemul lor social-economic sau zona geografică în care sînt situate, să beneficieze, în cadrul negocierilor comerciale multilaterale, de un tratament preferențial, pe bază de nereciprocitate, ceea ce ar facilita eforturile lor pentru a reduce și elimina decalajele importante care le separă de țările economic dezvoltate, în beneficiul amplificării circuitului economic mondial, al climatului politic internațional, al colaborării și păcii între popoare.

INTERVIUL NOSTRU

Abdoulaye Baro

membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic Național al Partidului Poporului Mauritanian, ministrul lucrărilor publice și al muncii

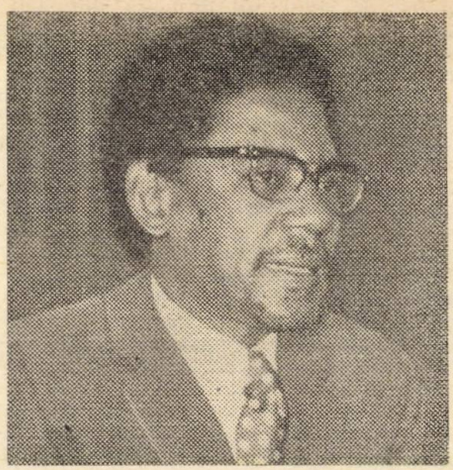

Abdoulaye Baro ne-a vizitat de curînd țara la invitația C.C. al P.C.R., în fruntea unei delegații a Partidului Poporului Mauritanian. Delegația a fost primită de tovarășul Nicolae Ceaușescu și a avut convorbiri la C.C. al P.C.R., la Ministerul Muncii, Uniunea Generală a Sindicatelor din România, Ministerul Comerțului Exterior. La încheierea vizitei în țara noastră, domnia-sa a avut amabilitatea să răspundă întrebărilor colaboratorului nostru, Aurel Zamfirescu.

— Cum acționați în vederea realizării obiectivelor stabilite de Congresul Partidului Poporului Mauritanian care a avut loc în 1971 ?

— Cel de al III-lea Congres Extraordinar al P.P.M. din iulie 1971 a definit opțiunile fundamentale ale partidului nostru, opțiuni care nu sînt decît continuarea și aprofundarea liniei politice a partidului de la crearea sa, în 1961, sub formă unitară. În cursul lucrărilor acestui congres, în raportul prezentat de secretarul general, Moktar Ould Daddah, au fost subliniate trei cerințe cărora poporul nostru trebuie să le răspundă în anii viitori, ele contribuind la soluționarea problemelor sale fundamentale : a) independența culturală, b) independența economică și c) cerința de democrație.

Biroul politic ales de congres a fost însărcinat cu punerea în practică a mijloacelor indispensabile pentru realizarea acestor obiective revoluționare. De la prima reuniune a Biroului Politic Național, în august 1971, a luat ființă o comisie națională a învățămîntului, comisie al cărei raport a fost adoptat de B.N.P., în cadrul reuniunii sale ce-a avut loc între 26–27 iulie 1973. Această reformă își propune să-i acorde limbii noastre naționale primul loc în învățămîntul mauritanian, ca și reabilitarea culturilor noastre naționale atît timp neglijate.

În ceea ce privește economia, cel de al treilea plan, în pregătire, va avea drept obiectiv principal încurajarea producției agroalimentare, industrializarea țării și mauritanizarea rapidă a locurilor de muncă.

Democrația este o bătălie pe care trebuie s-o dăm în fiecare zi. Obiectivul principal al partidului este să facă în așa fel, încît toți cetățenii să participe la viața publică în ciuda anumitor structuri arhaice ale societății noastre.

— Pe plan politic și economic, care sînt preocupările actuale ale Partidului Poporului Mauritanian ?

— Pe plan politic — menținerea și întărirea coeziunii naționale pentru cîștigarea marilor bătălii ale viitorului. Pe plan economic — așezarea monedei noastre naționale pe baze sănătoase și, începînd cu creditul, să luăm în stăpînire sectorul modern al economiei, dominat, în parte, de străini.

— Care sînt coordonatele majore ale politicii externe a Republicii Islamice a Mauritaniei ?

— Mauritania se consideră ca o trăsătură de unire între Africa arabă și Africa negroafricană. Ea participă la grupările economice care se constituie atît în nordul cît și în sudul Saharei, cu condiția ca acestea s-o intereseze. Ea practică o politică de nealiniere, militează pentru mișcările de eliberare — patru dintre acestea sînt acreditate la Nouakchott. Ea se pronunță pentru pace și securitate internațională pe baza egalității în drepturi a tuturor țărilor, indiferent de puterea lor economică sau militară. Mauritania face parte din așa-numita „lume a treia" și consideră că această lume trebuie să-și strîngă rîndurile pentru a-și apăra mai bine interesele față de marile puteri industriale capitaliste care-și vînd mereu mai scump produsele manufacturate, cumpărînd la prețuri mici materiile prime care, din păcate, au ponderea principală în exporturile noastre.

— Cum apreciați evoluția relațiilor între Partidul Poporului Mauritanian și Partidul Comunist Român, între România și Republica Islamică a Mauritaniei ? Considerați că există posibilități de aprofundare și dezvoltare a acestor relații ?

— Relațiile între Partidul Comunist Român și Partidul Poporului Mauritanian sînt cît se poate de firești, aceasta decurgînd din faptul că ele sînt două partide unice, care dețin puterea politică în țările respective. Partidul Poporului Mauritanian, mai tînăr, folosește experiența unui partid ca al dumneavoastră care a știut să-și conducă țara pe calea progresului social și a independenței naționale sub înalta conducere a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Dezvoltarea relațiilor noastre va întări unitatea frontului anticolonialist și antiimperialist, va acționa pentru dreptate în relațiile internaționale și pace în lume. P.P.M. se felicită sincer de aceste relații și urmărește cu simpatie succesele politicii clarvăzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu în fruntea statului român.

Cele două țări ale noastre vor profita, sînt sigur, de contactele ce vor avea loc în continuare și după vizita mea (primirea ce mi s-a făcut a fost deosebit de amicală), aprofundarea și amplificarea schimburilor de informații și de experiență fiind în interesul celor două părți, contribuind la unitatea tuturor forțelor progresiste ale lumii.

Această impulsionare a raporturilor noastre politice prin intermediul celor două partide se repercutează favorabil în relațiile noastre economice. Importantele proiecte economice privind producția industrială în domeniile peștelui și cărnii, cooperarea în domeniile pescuitului și fosfaților, care fac obiectul negocierilor dintre experții noștri, vor întări neîndoios prietenia dintre cele două țări.

Acest spirit de cooperare în avantajul celor două părți va căpăta o nouă confirmare odată cu întîlnirea dintre cei doi președinți ai noștri, întîlnire care va pune bazele raporturilor noastre în toate domeniile.

SUEDIA

Social-democrații, după patru decenii

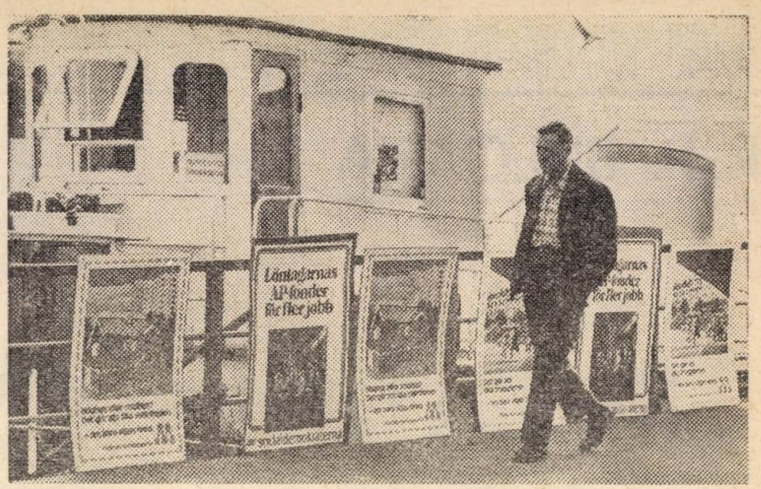

Stockholm. O campanie electorală încărcată de controverse, majoritatea în jurul problemelor social-economice

A devenit aproape o obișnuință ca la conducerea Suediei să se afle partidul social-democratic — care, cu o scurtă întrerupere în 1936, se află la cîrmele statului de 41 de ani — astfel încît puțini se gîndesc în mod serios la trecerea acestui partid în opoziție. Și, totuși, mai mult sau mai puțin profund argumentate, analizele apărute de-a lungul campaniei electorale dinaintea alegerilor parlamentare de la 16 septembrie, în care era comentată în modul cel mai serios posibilitatea ca actualul partid de guvernămînt să nu întrunească numărul necesar de voturi și să fie obligat să cedeze locul opoziției, n-au lipsit. Și atunci, dacă Olof Palme pleacă...

Dar, chiar și cele mai sumbre preziceri nu pot lăsa neobservate unele evenimente favorabile social-democraților. Trebuie subliniat dintru început că vremurile liniștite ale conducerii lui Tage Erlander s-au dus, liderul de astăzi — Guy de Faramond în „Le Monde" îl caracteriza pe Palme drept „o personalitate puternică, un orator pasionat, polemist remarcabil, incisiv, omniprezent" — a imprimat în mare măsură ritmul care îi e caracteristic. „De cînd dl. Palme i-a urmat lui Erlander ca premier, în 1969, — scria «The Economist» — stilul de guvernare a devenit în mod cert mai combativ, iar opoziția a fost cuprinsă de neliniște nu atît pentru ce dl. Palme a făcut deja, cît pentru ce ar putea face dacă rămîne în această funcție". S-au schimbat mult și alegătorii, situația economică nu se mai suprapune celei din vremea lui Erlander, modificările care au cuprins întreaga lume au operat și în Suedia. Cînd, la 18 august, Olof Palme deschidea la Malmö campania electorală, sondajele de opinie îi erau nefavorabile : 41 la sută voturi pentru social-democrați, 51 la sută pentru cele trei partide care formează opoziția. Ceea ce nu îngrijorează însă, în mod deosebit, mulți amintindu-și, de altfel, că, în 1968, cu puțin înaintea alegerilor, sondaje asemănătoare nu acordau nici măcar 50 la sută din voturi pentru social-democrații care au cîștigat, totuși, cea mai mare victorie de după 1940.

Există mai multe motive pentru care îngrijorarea n-a cuprins partidul social-democratic, obișnuit, de altfel, în campaniile electorale, să-i cîștige pe acei nedecși alegători cu puțin înaintea finișului. Mai întîi : experiența. O atît de lungă menținere la conducerea statului îi dau, pe de o parte, încredere în forțele proprii, iar pe de alta determină o psihologie a încrederii și printre alegători. În același timp însă nu e mai puțin adevărat că, din 1970 încoace, social-democrații au pierdut din popularitate. După alegerile de acum trei ani cînd, cu 2 222 973 voturi au format guvernul fără a deține majoritatea în Riksdag (parlament), au reușit să neutralizeze opoziția numai datorită sprijinului acordat de partidul de stînga — comuniștii, deținător a 17 mandate. Motivele acestei pierderi de popularitate sînt de natură economică : anii 1971 și 1972 au cunoscut o stagnare în economie (sporul, înregistrat, totuși, e infim : 0,3 la sută) încît au și fost denumiți „anii pierduți" ; impozitele au crescut determinînd o creștere proporțională a nemulțumirii generale ; cum era de așteptat, șomajul a atins 2,8 la sută din populația activă (sau 3,8 la sută dacă sînt incluși și cei ce lucrează în domeniile de utilitate publică și cei obligați să se recalifice) ; creșteri de prețuri, în special la alimente, s-au remarcat anual, deși au fost mai reduse decît în alte state vest-europene. Acest curs constituie și principala armă a opoziției. Dar guvernul dispune încă de numeroase atu-uri, urmare a politicii duse anterior de Tage Erlander și continuată de Olof Palme. Au fost adoptate o serie de legi de protecție a mediului înconjurător (s-a împărțit țara în sectoare de utilizare a pămîntului : zone rezervate industriilor poluante, zone rezervate industriilor nepoluante, zone în care mediul va rămîne neschimbat) ; a fost propus un plan de dezvoltare a regiunilor relativ rămase în urmă ; s-a hotărît participarea a doi reprezentanți ai personalului în consiliul de administrație al oricărei întreprinderi cu peste o sută de lucrători și a reprezentanților statului în consiliile de administrație a treizeci de societăți de investiții ; au fost ameliorate alocațiile familiale și indemnizațiile pentru șomaj ; a fost adoptat în primă lectură textul noii Constituții care introduce o serie de noi stipulații privind democratizarea statului ș.a. După „anii pierduți" se constată un ușor reviriment al activității economice și o sensibilă scădere a procentului de șomeri. Coroana suedeză e una din monedele mai stabile ale lumii occidentale, iar economiștii guvernului declară că stagnarea economică a acelor ani a fost mijlocul de echilibrare a balanței de plăți. Acuzațiilor de „acaparare a puterii", Olof Palme le-a răspuns : „Există un echilibru: noi avem puterea politică, opoziția are puterea economică". Se află aici un alt adevăr — după patru decenii de conducere social-democrată, aproximativ 90 la sută din industria suedeză este controlată încă de sectorul privat ; au existat atît de puține naționalizări încît, în eventualitatea accesului opoziției la putere, nu s-ar putea produce un val de deznaționalizare. În ultimul timp, însă, guvernul a inițiat o serie de măsuri vizînd îngrădirea capitalului, care au continuat chiar și în perioada dinaintea campaniei electorale : a fost inițiată legea privind posibilitatea cumpărării de acțiuni ale unor societăți cu capitaluri private, răspunzîndu-se cererilor Confederației sindicale L.O. (liderii liberali, potrivnici legii, au declarat că ar fi „cea mai mare încercare de socializare din istoria Suediei") ; apoi s-a anunțat suprimarea cotizației contribuabililor la pensia națională de bătrînețe, fondurile necesare urmînd a fi strînse printr-o majorare a impozitului patronal pe salarii.

Iată, prin urmare, suficiente motive capabile să ofere o relativă liniște și încredere în rîndurile partidului condus de Olof Palme. În plus, mulți alegători își pun întrebarea : are, oare, în aceste momente, opoziția posibilități de a conduce în locul social-democraților, ce alternative oferă ea ?

Unite în lupta împotriva guvernului, cele trei partide burgheze ale opoziției reprezintă interese și orientări diverse. Partidul de centru (fost agrarian), care atît la alegerile anterioare cît și după a dobîndit mai multă popularitate, este de departe cel mai reprezentativ și, în eventualitatea unei victorii a opoziției, conducătorul său, Thorbjörn Fälldin ar deveni premier. Pincipalele puncte ale unui program nescris : descentralizarea deciziilor, apărarea intereselor întreprinderilor mici și mijlocii. Liberalii conduși de Helen au vederi destul de apropiate, deși par a fi puțin mai conservatori. Dar alături de aceste partide considerate „de mijloc", se află și „partidul moderat" al lui Jösta Bohman (foștii conservatori), reprezentant al patronatului de dreapta care se pronunță pentru scăderea impozitelor aplicate capitalului și apără, în general, interesele marilor industriași. Principala defecțiune a coaliției — nu o dată subliniată în presă — este lipsa unui program comun care să-i diferențieze de guvern. La Stockholm se afirmă însă că un asemenea program ar deveni de îndată o țintă a social-democraților și, indirect, ar servi acestora.

1973 a cunoscut, prin urmare, o campanie electorală încărcată de controverse, majoritatea în jurul problemelor social-economice. Dacă, pentru prima oară după mulți ani opoziția pare întărită, mulți se îndoiesc însă că ea ar fi suficient de puternică pentru a prelua frînele conducerii. S-a spus că recunoscutele deosebiri ar fi înlăturate în eventualitatea victoriei și cele trei partide ar putea ajunge la o înțelegere. Dacă Palme pleacă. Sînt însă prea multe condiționări care să-l determine pe suedezul de rînd să-și dea votul unei soluții al cărei deznodămînt nu-l cunoaște și nu-l poate bănui, cînd ceea ce oferă social-democrații e cunoscut de multă vreme. Încît numai o neașteptată răsturnare a opiniei ar putea schimba — susțin observatorii — guvernarea social-democrată. Dar într-o asemenea situație multe s-ar putem schimba, ulterior, în întreaga politică suedeză.

Stelian Țurlea

R. P. BULGARIA

„Nopţile albe" ale Devniei

Corespondenţă din Sofia
de la Constantin Amariţei

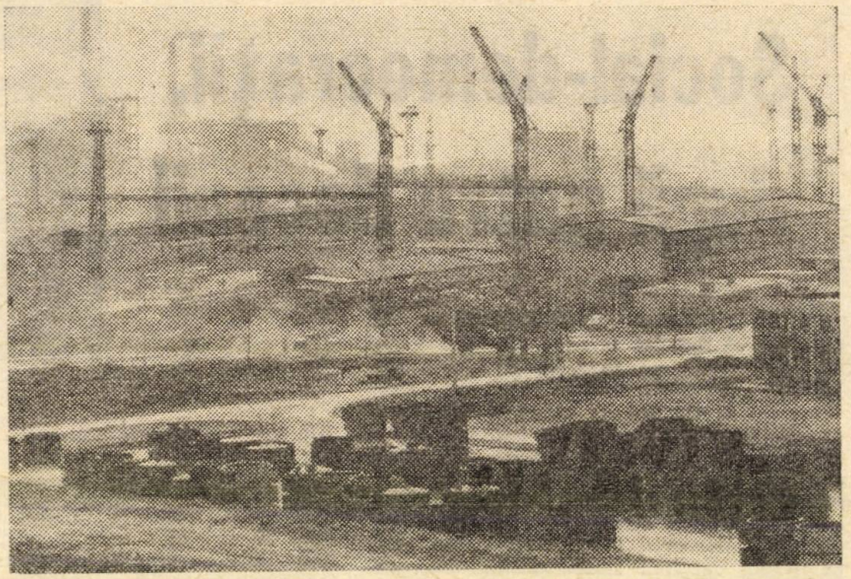

Combinatul chimic din Devnia

Localitatea Devnia se află în nord-estul Bulgariei, la 25 de kilometri de litoralul Mării Negre. Dar de cînd marea a ajuns la porţile ei, prin canalul navigabil ce leagă lacurile Varna şi Beloslav, şi de cînd marele port maritim „Varna-vest" şi-a început activitatea, Devnia se consideră situată chiar pe ţărmul Mării Negre. Aici au fost amplasate numeroase întreprinderi industriale : o fabrică de zahăr, alta de ciment, o termocentrală, o fabrică de sticlărie, o uzină mecanică specializată în utilaj chimic, iar acum se află în construcţie cei doi „giganţi" ai chimiei bulgare, ale căror dimensiuni au făcut din şantierul de la Devnia „obiectivul numărul unu" al actualului cincinal bulgar.

Trei sînt „comorile" Devniei : apa celor şapte izvoare, calcarul cu o puritate de circa 97 la sută şi sarea din adîncuri, aici fiind singurul loc din Bulgaria unde s-a descoperit sare fără, însă, a putea fi extrasă altfel decît prin sondaje cu apă. Menite să le valorifice superior, cele două puternice unităţi ale chimiei bulgare, care au făcut de pe acum ca Devnia să fie numită „valea marii chimii", au o importanţă deosebită pentru economia ţării. Prima, cea de îngrăşăminte minerale complexe, este socotită „izvorul fertilităţii" pămînturilor Bulgariei, iar a doua, uzina pentru sodă calcinată, prin producţia pe care o va realiza, va plasa Bulgaria, în anul 1975, pe primul loc printre ţările producătoare de sodă, la indicatorul „producţie pe locuitor". Pentru ambele, anul 1973 a însemnat „anul de foc", termenele de punere în funcţiune a diferitelor instalaţii şi secţii fiind eşalonate, practic, cîte unul în fiecare lună. Şi, deşi meteorologii bulgari nu indicau Devnia ca loc de maximă temperatură pe teritoriul ţării, constructorii celor două unităţi susţineau că „aici se înregistrează temperatura cea mai înaltă şi nu, cum indicau datele meteorologice, la Burgas sau Varna".

Aşa au fost primele zile ale anului cînd, după o „bătălie" de zi şi noapte, dusă pentru recuperarea restanţelor, constructorii combinatului de îngrăşăminte au cunoscut, primii, „febra" punerilor în funcţiune, aşa au fost şi zilele lunilor de vară la a căror fierbinţeală s-au adăugat focurile de probă aprinse în cuptoarele uzinei pentru sodă. Deşi a intrat primul în iureşul punerilor în funcţiune, deşi a dat, la începutul lunii august, primele cantităţi de îngrăşămînt mineral complex, combinatul nu se poate socoti, încă, învingător în întrecerea cu uzina.

Pentru punerea lui integrală în funcţiune mai sînt necesare secţiile de amoniac şi triplusuperfosfat ca şi instalaţia de acid azotic, încă neterminate. Timpul necesar terminării acestora le va fi suficient şi celor de la uzina de sodă să încheie probele dinaintea dării definitive în exploatare.

Povestindu-mi despre „nopţile albe" de la Devnia, unul dintre cei 7 000 de constructori care înalţă uzina de sodă îmi spunea că „aici, oamenii dorm cu ochii deschişi. N-au cînd să-i închidă. În vinele tuturor curge o înaltă tensiune care se cheamă «recepţia»".

Într-adevăr, Devnia nu are nopţi. Din luna aprilie a.c., cînd la sub-obiectivele de bază ale uzinei de sodă se înregistraseră întîrzieri de 40 şi 150 de zile, toate brigăzile celor 34 de organizaţii specializate, prezente pe şantier, au trecut la un „program de şapte zile" în două şi trei schimburi. Ei trebuiau să execute în numai şase luni, cît se executase în anii 1971 şi 1972. Termenul de 30 iunie, stabilit iniţial pentru recepţia finală, nu a mai putut fi salvat. În schimb, s-au creat condiţii ca angajamentul luat de constructori pentru primele zile ale lunii noiembrie să fie respectat.

În acest scop, la mijlocul lunii august, uzina pentru sodă calcinată de la Devnia a intrat în probe parţiale. Importanţa lor pentru cîştigarea ultimei „bătălii cu timpul" mi-a fost explicată de către şeful şantierului, eroul muncii socialiste Ivan Racev : „Experimentările vor dura circa zece zile, necontenit, în trei schimburi. Această perioadă este necesară pentru ambele instalaţii, atît cea care va livra calcarul şi coxul din bunkere la cuptoare, cît şi instalaţia de descărcare a varului. Ele sînt noutăţi în materie. Ca să fim siguri că vor funcţiona ireproşabil, am început experimentările de lungă durată înainte ca să aprindem focul în cuptoare".

Paralel, constructorii au început probele de apă şi la sectorul de stingere a varului, precum şi probele conductei de slam, prin care reziduurile rezultate din timpul fabricaţiei vor fi scoase şi transportate la cîţiva kilometri de uzină.

Au sosit, aşadar, zilele marilor examene şi pentru constructorii uzinei de sodă. Cînd ele se vor încheia, Devnia va livra economiei bulgare peste un milion de tone de sodă calcinată. Pînă atunci, însă, pămîntul Devniei continuă să clocotească: cei doi „vulcani" ai chimiei bulgare se pregătesc să erupă.

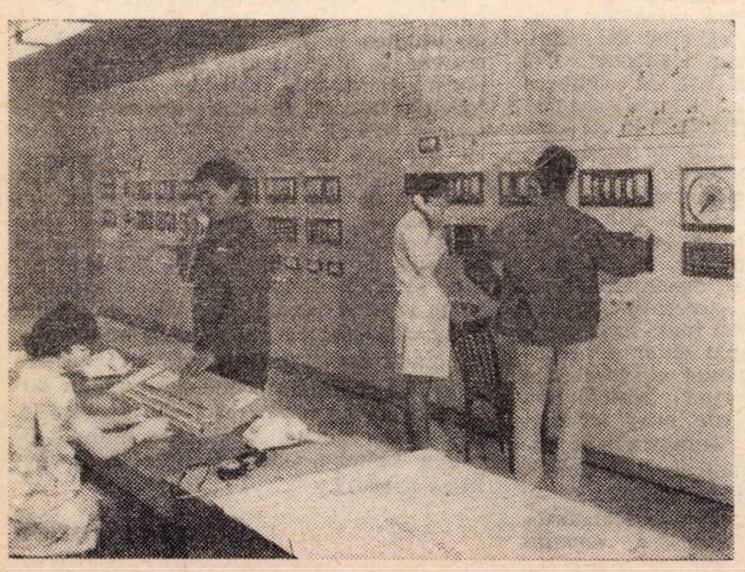

Sala de comandă şi control a combinatului

R. D. GERMANĂ

Tîrgul de toamnă de la Leipzig

Corespondență de la Constantin Varvara

Ca de fiecare dată cu asemenea prilejuri, Leipzig-ul dobîndește trăsături de metropolă internațională. Bineînțeles, atenția ne este captată, în primul rînd, de caracterul pitoresc și festiv al orașului. Cu o tradiție de peste 800 de ani, Leipzig-ul știe să fie ospitalier, știe să pună în evidență mărturiile urbanistice care-i atestă respectabilitatea vîrstei, știe să-și afirme totodată tinerețea prin contururile edificiilor moderne pe care noaptea și le subliniază cu strălucitoare și multicolore dungi de neon. În acest an, Leipzig-ul a găzduit tradiționala manifestare comercială internațională sub deviza: „Pentru comerț mondial neîngrădit, pentru progres tehnic". Dincolo de atractivitatea străzilor, pavilioanelor și halelor s-a desfășurat o activitate mai puțin vizibilă, dar care a constituit rațiunea de a fi a tîrgului și anume cea a negocierilor comerciale. Denumiri ca „Drei Könige", „Messehof", „Petershof", „Speckshof" și încă multe altele sînt locuri unde s-au aflat birourile de negocieri. Aici s-au purtat discuții cu minimum de protocol, cu translatori transpirați de efort, cu folosirea la maximum a cunoștințelor de limbi străine ale interlocutorilor. S-au stabilit cantități de mărfuri, termene de livrare, prețuri.

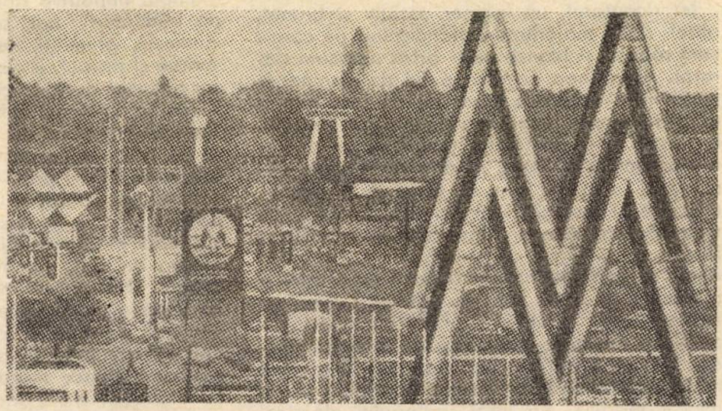

Panoramic asupra Tîrgului

În această toamnă, Leipzig-ul a reunit numeroase firme din 80 de țări care au prezentat exponate în 54 de hale și pavilioane și în 16 centre. Pe o suprafață de 270 000 de metri pătrați au fost expuse produsele a 32 de ramuri ale industriei de mașini și ale industriei bunurilor de consum.

Țările socialiste au fost prezente printr-o masivă participare care oglindește realizările remarcabile ale economiilor lor naționale, fiecare în parte contribuind la afirmarea potențelor sistemului socialist.

La actuala ediție s-a înregistrat o sporită participare a țărilor din Asia, Africa și America Latină. Astfel, pentru prima oară la Leipzig au fost prezente o serie de firme indiene care au expus produse din 10 ramuri, printre care textile, obiecte de uz casnic, articole de mecanică fină. O importantă participare au consemnat, de asemenea, Republica Arabă Egipt și Republica Arabă Siria. Firme din Liban, Maroc, Iran, Chile, Brazilia, Mexic, Ecuador și Argentina au oferit în primul rînd textile, produse alimentare și artizanat.

Recentul tîrg de toamnă s-a desfășurat în condițiile unei evidente tendințe de îmbunătățire a climatului politic internațional. O ilustrare a acestui proces a constituit-o și larga recunoaștere internațională a R.D.G. și, în consecință, participarea sporită a țărilor capitaliste industriale la ediția din această toamnă a Tîrgului de la Leipzig. De altfel, comerțul dintre aceste țări și R.D.G. cunoaște progrese evidente, consemnate de creșterea schimburilor reciproce cu 11 la sută în primul semestru al acestui an. La tîrg au fost prezente 1 600 de firme din 25 de țări industriale capitaliste și din Berlinul occidental. Italia a fost una din țările cu cea mai puternică reprezentare, expunînd numeroase firme, atît din ramurile tehnice cît și din cele ale industriei bunurilor de consum. Printre acestea s-au numărat societățile „Fiat", „Montedison", „Tecnimont". Și-au trimis exponate și o serie de firme cunoscute din alte țări ca, de pildă, „Renault" (Franța), „Volvo" (Suedia), „Itoh" (Japonia).

Demnă de remarcat a fost și prezența S.U.A. Atît R.D.G. cît și cercurile economice americane sînt interesate într-o lărgire efectivă a comerțului, interes pus în evidență de convorbirile pe care le-a avut în S.U.A. o delegație a R.D.G., condusă de secretarul de stat Beil, în toamna anului 1972, cît și în timpul vizitei unei delegații americane în R.D.G., în primăvara anului 1973. S.U.A. a fost reprezentată la tîrg de 8 ramuri tehnice și de 3 ramuri ale industriei bunurilor de consum, care expun produse pe o suprafață de 1 100 metri pătrați.

În Tratatul privind bazele relațiilor între R.D.G. și R.F.G., care a intrat în vigoare anul acesta, ambele state se angajează să încheie reglementări pe termen lung, care să garanteze o dezvoltare continuă a schimburilor comerciale. O semnificativă prezență a firmelor vest-germane la tîrg au constituit-o indicii asupra posibilităților de dezvoltare a comerțului dintre cele două țări, R.F.G. fiind reprezentată de 8 ramuri tehnice și de 21 de ramuri ale industriei bunurilor de consum. De asemenea, și-au expus produsele firme din Suedia, Finlanda, Austria, Marea Britanie, Spania etc.

Cum este și firesc, pentru țara gazdă tîrgul a prilejuit o prezentare de amploare a realizărilor sale în diferite ramuri industriale. De pildă, printre cele 113 tipuri din industria constructoare de mașini textile a R.D.G., au existat numeroase noutăți tehnice. De asemenea, s-au remarcat propriile sale pavilioane ca, de pildă, „Expovita" (textile, încălțăminte, articole pentru turism și sport), „Intacta" (mobilă), „Interscola" (materiale didactice).

Una dintre coordonatele definitorii ale actualului tîrg a constituit-o chimia. Pe lîngă industria chimică, reprezentată de marile combinate „Leuna", „Schwedt", „Buna", „Bitterfeld", au fost prezente întreprinderi de import-export din această ramură din U.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, Iugoslavia, precum și cunoscutele concerne chimice „Rhone-Poulenc" (Franța), „Solvay" (Belgia), „Bayer A.G.", „Hoechst" (R.F.G.), „Shell" și „I.C.I." (Marea Britanie), „E.N.I." (Italia), „Dow Chemical" (S.U.A.).

Paralel cu activitățile economice au avut loc numeroase manifestări tehnico-științifice la care au participat oameni de știință, ingineri și tehnicieni din numeroase țări.

Republica Socialistă România a ocupat la ediția actuală a tîrgului de la Leipzig o suprafață de 1 100 de metri pătrați, repartizată pe 9 hale și standuri în aer liber. Și-au expus produse 23 de întreprinderi de comerț exterior.

Ponderea ofertei tehnicii românești a constituit-o cea din domeniul construcției de mașini pentru industria textilă și de prelucrare a lemnului. Șapte întreprinderi românești de comerț exterior au fost prezente în domeniul chimiei și petrochimiei cu produse chimice organice și anorganice, îngrășăminte, lacuri și coloranți, precum și produse din material plastic și fibre sintetice. Întreprinderile „Exportlemn", Technoforestexport" și „Ilexim" au expus o largă gamă de tipuri de mobilă, placaje, furnire și parchete. „Centralimpex", „Românoexport", „Confex", „Tricoexport", „Artimex" au oferit textile, confecții, încălțăminte. La rîndul lor, întreprinderi ca „Prodexport", „Fructexport" și „Vinexport" au prezentat o gamă variată de bunuri ale industriei alimentare, iar „Icecoop" și „Eximcoop" produse de artizanat.

Numeroșii reprezentanți ai întreprinderilor de comerț exterior din țara noastră au desfășurat în aceste zile o susținută activitate pentru extinderea și intensificarea relațiilor comerciale cu țările participante la tîrg. Dezvoltarea în ritm susținut și pe planuri diverse a economiei României socialiste oferă multiple posibilități de cooperare internațională, posibilități pentru a căror fructificare Tîrgul de toamnă de la Leipzig a însemnat un cadru adecvat. Interesul larg cu care au fost vizitate pavilioanele românești reprezintă o mărturie elocventă a acestei realități.

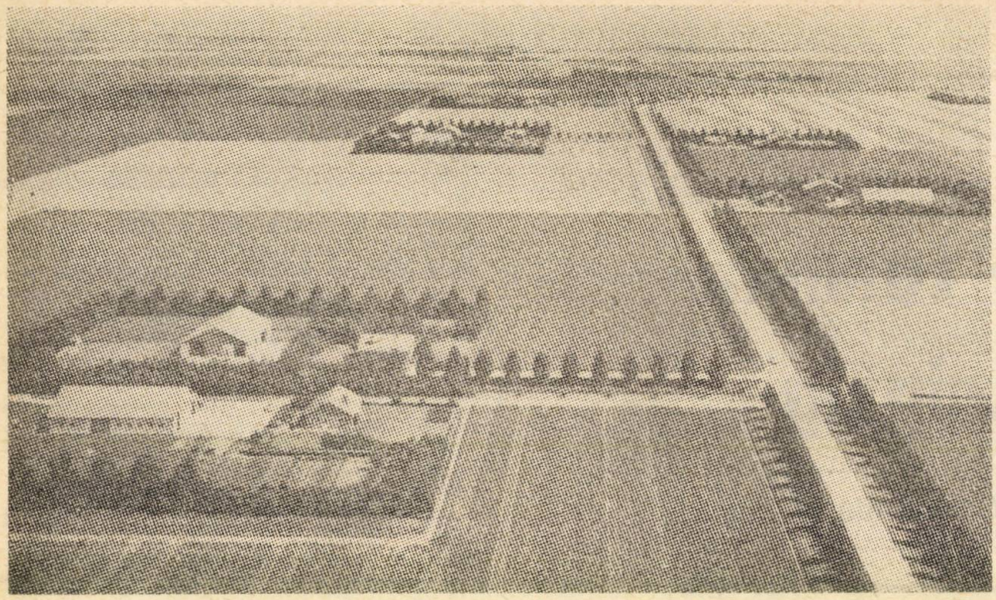

Polderul Flevoland. Aproape jumătate din suprafața Țărilor de Jos se află sub nivelul mării

REPORTAJ PE GLOB

A fost, nu demult, Zuidersee...

N. Popescu-Bogdănești

De fapt. Zuidersee este o noțiune ce aparține trecutului, lacul Zuider nemaiexistînd ca un dat natural. Denumirea corectă, azi, a pintenului de apă ce pătrunde din Marea Nordului în uscat, și care dă țărmului olandez, alături de alte insolite întrînduri de mare, situate mai către sud, o configurație cu totul aparte, bizară și fără termen de comparație pe continent, este în manualele de școală, în hărți, în limbajul uzual, Ijsselmeer.

– Vom vedea „polderul" Flevoland.

– Polder ?

Interlocutorul, un inginer uscățiv și brunet, altfel decît majoritatea olandezilor, pe care-i știm robuști și blonzi, ne-a privit oarecum derutat. Atitudinea aceasta a lui de resemnare mută mi-a reamintit fugar de un fapt reținut dintr-o lucrare biografică asupra lui Einstein. La finele unei conferințe ținînd de un domeniu oarecare al fizicii, marele savant, ale cărui ieșiri în public erau de altfel de o rară acuratețe și accesibilitate, a fost întrebat ce vrea să semnifice un anume termen implicat în expunere. Omul de știință a privit tăcut o vreme și, în neputința de a da o explicație, a răspuns : „Este o noțiune tehnică". Ce se înțelege prin „Polder" ?. Ne convingem repede că avem de-a face cu un termen intraductibil, cu o noțiune pur olandeză. S-a creat în decursul timpurilor, înseamnă pămînt smuls apelor mării și adăugat teritoriului olandez. Pornind spre Olanda, călătorind prin Olanda, gîndurile îți sînt cu vehemență disputate între dorința de a cunoaște ceea ce este contemporan, modern în această țară, și de a vedea cu ochii proprii acel unic și inegalat experiment al omului în luptă cu marea, acea zbatere de secole, necurmată și mereu tot mai îndîrjită, de a stăvili apele și a face din funduri de mare terenuri fertile pentru agricultură și baze pentru implantarea de alte noi și noi activități umane.

În drumul ce lunecă prin ceață către acea Terra incognita – polderul Flevoland, ai răgazul necesar să rememorezi ceea ce cunoști, ceea ce știi din școală ori din lecturi particulare cu privire la insolitele construcții hidraulice olandeze. Jumătate, sau aproape jumătate, din suprafața Țărilor de Jos se află sub nivelul mării, mai exact, al cotei înalte a mareei, și sub cota maximă a celor trei mari fluvii – Rin, Meusa, Escaut – care își au gurile de vărsare în ocean pe teritoriul Olandei, iar 60 la sută din populație trăiește în această zonă de sub nivelul apelor. Pare un lucru incredibil, dar fenomenul este complex de la natură și-l poți înțelege în toate articulațiile lui doar călcînd cu propriu-ți picior aceste pămînturi configurate de om. Dar mai înaintea omului, natura însăși s-a dovedit a fi fost un iscusit zidar. În calea valurilor, pe multe zeci de kilometri, între uscat și ape se interpune o barieră de nisip, faimoasele dune olandeze, munți miniaturali de tot atît de veche geneză ca și cele două elemente pe care le separă. În anumite zone, însă, bizarul val de nisip, ridicîndu-se pe alocurea pînă la înălțimea unei case cu zece etaje, se întrerupe brusc iar olandezul a luat asupră-și sarcina de a zăgăzui aceste porți.

Lupta împotriva apei și pentru recuperarea de pămînturi noi, sau ceea ce olandezul numește, glumind, necurmata lui joacă de-a marea și nisipul, a devenit cu atît mai acerbă, cu atît mai dură cu cît s-a consolidat constatarea că în acest colț al planetei are loc un ireversibil proces de scufundare a uscatului și de ridicare concomitentă a fundului mării. Ideea de dig și primele concretizări ale acestei idei au apărut în Olanda cam acum o mie de ani, și pînă în secolul al XV-lea, la apariția unei mari invenții a timpului care este moara de vînt, s-a muncit cu tîrnăcopul și lopata. O statistică recent întocmită arată că, în Olanda, mai ființează încă aproape 900 de mori de vînt, întreținute ca piese de muzeu în aer liber în semn de cinstire adusă acestor mijloace mecanice, cu ajutorul cărora olandezii au scurtat cu cîteva secole termenul de recuperare a acelor pămînturi ce astăzi îți par vechi de cînd lumea. Am ascultat cu interes o explicație dată acestei miraculoase intervenții a palelor acționate de energia eoliană în viața poporului olandez. Perimetrul sortit desecării era închis prin diguri, iar apa, evacuată mai înainte cu burdufuri și găleți, o scoteau acum roțile cu cupe, instalații prin nimic deosebite de mijloacele simple folosite azi la irigarea grădinilor. Ideea s-a concretizat mai tîrziu în baterii de mori, ipostază în care trei sau patru instalații dispuse în flux și pe nivele diferite ridicau din treaptă în treaptă apa și o refulau dincolo de dig. Perimetrele s-au extins, iar odată cu aceasta s-a născut conceptul de polder. Încă din 1612, cu ajutorul energiei eoliene, a fost desecat primul mare lac, lacul Beemster. În 1800 a început desecarea lacului Haarlem, pe al cărui fost perimetru se răsfață astăzi covoarele de o luxuriantă frumusețe ale culturilor de lalele. Pas cu pas, mării i-au fost smulse 705 000 hectare de terenuri, din care 400 000 prin construcția de diguri exterioare. Între 1920–1925, un baraj de 2,5 km lungime a închis comunicarea lacului Zuider cu Marea Nordului, primă lucrare dintr-un proiect care prevede, între altele, îndiguirea și secarea a cinci poldere cu o suprafață glo-

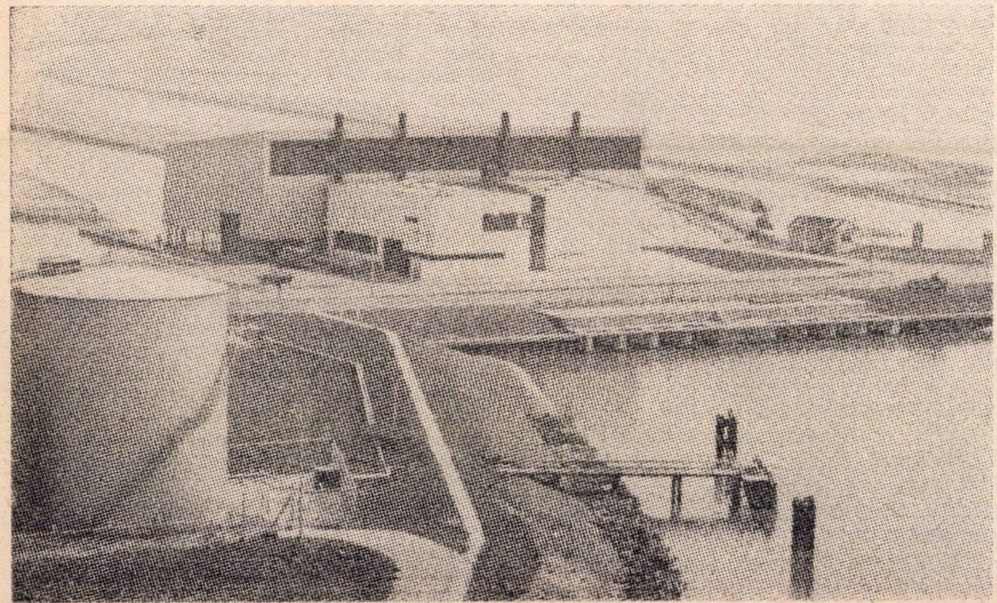

În multe locuri, olandezul a luat asupră-și sarcina de a zăgăzui valurile

Lelystad — în 1965...

...și astăzi. Orașul-reședință al polderului Flevoland rămîne în continuare o localitate în devenire

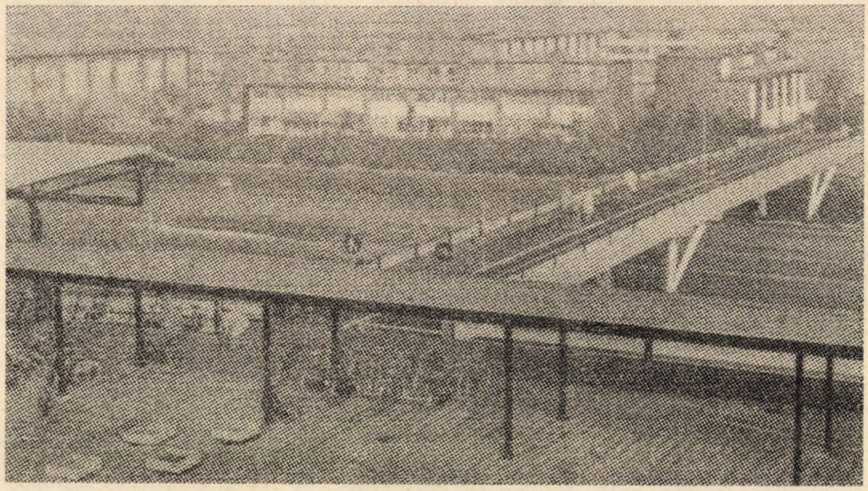

bală de 225 000 hectare. Din vechiul Zuidersee, pintenul de apă care ferăstruiește spectaculos țărmul olandez vor rămîne, în ceea ce astăzi se cheamă Ijsselmeer, oglindă de apă, doar ceva mai mult de 120 000 hectare.

Înaintăm prin ceață pe coama unui digautostradă ce separă o porțiune de polder în curs de „uscare" de apele mării situate cu patru metri mai sus. În stînga se întinde apa. În dreapta, un covor imens de rapiță înflorită, mirifică alternanță de verde și galben ce te întoarce cu gîndul la pînzele lui Țuculescu. Uscatul în devenire – polderul, este populat de vrăbii și graur, prezența păsărilor fiind un fenomen care premerge, ca un fapt venit de la natură, definitiva luare în stăpînire de către om a noilor pămînturi.

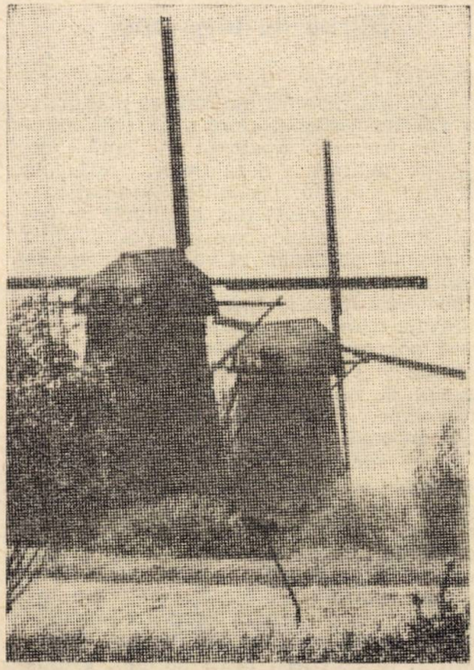

În Olanda mai ființează încă aproape 900 de mori de vînt

De la Lelystad, orașul-reședință al polderului Flevoland, ne deplasăm, în direcții diferite, pe șosele temeinic construite, printre pajiști cu iarbă grasă în care pasc cirezi de vaci bălțate, scoase la pășune în aprilie și de unde nu vor mai pleca decît la începutul lui decembrie. Pe canale care intersectează geometric perimetre forestiere tinere și culturi de cîmp bine întreținute, circulă într-un sens și în altul mici ambarcațiuni acționate mecanic ; fermele fiind dispuse la distanțe relativ reduse și cu legături de interdependență între ele, calea de apă întregește valoros rețeaua rutieră. Lelystad oferă imaginea unei localități în devenire, numără 9 000 de locuitori, dar a fost proiectat pentru 100 000. Ca și polderul în ansamblul lui, care odată realizat este un pămînt virgin, fertilizat și echilibrat biologic, și care se populează treptat cu oameni veniți din regiuni diferite ale Olandei, orașul în devenire generează numeroase probleme de ordin social, în primul rînd probleme de adaptare la noul climat de conviețuire, de integrare a omului la un cadru creat fără participarea sa și care în multe privințe îi poate fi ostil. În polder, noțiunea de aglomerare rurală dispare cu desăvîrșire ; polderul, privit panoramic, înfățișează aspectul unei imense întinderi plane punctată ici-colo de grupuri de clădiri, fermele, și de cîteva răzlețe centre civice.

Există, cum notam mai înainte, constatarea certă că, în zona țărmului olandez, de milenii și milenii are loc un proces contradictoriu și neexplicat, un fenomen cosmic : uscatul se scufundă, în vreme ce nivelul mării se înalță. În Flevoland, unul din polderele din Zuidersee, fenomenul se înfățișează pe viu. Într-un muzeu arheologic reunind vestigii de civilizație materială dintre cele mai diverse – epave de vase din epoca romană și din epoci mai apropiate, arme de luptă și scule pescărești, toate descoperite cu prilejul desecării porțiunii de lac – oferă, prin altă categorie de exponate – unelte de piatră cioplită și piatră șlefuită, obiecte de podoabă, urme de locuințe – surprinzătoarea probă a existenței, pe acest fost fund de lac (dar cîndva, în adîncul timpurilor preistorice) ulterior uscat, a unei civilizații curmate, alungate de invazia apelor.

Alegerile norvegiene

Spre deosebire de alegerile din 1969, cei 2,7 milioane norvegieni care s-au prezentat la urne, la 10 și 11 septembrie, pentru a-i alege pe cei 155 membri ai Stortingului (parlamentul), au avut dificultăți între a-și da voturile partidelor cunoscute deja ori celor noi. O primă caracteristică, deci: numărul mare de partide participante — 14 —, 7 din ele formate după 1969, (preocupate, toate, în mod unilateral, de cîte un aspect al vieții interne norvegiene). Consecința inevitabilă — fărîmițarea mandatelor, în dauna celor ce obțineau, de obicei, majoritatea. Ceea ce s-a și întîmplat. Partidele care asiguraseră pînă acum conducerea au obținut fiecare un ușor surplus de mandate dar, întrucît nu întrunesc majoritatea, nu pot forma guvernul.

Laburiștii lui Trygve Bratteli și coaliția socialistă (formată din socialiști, comuniști și laburiști anti-C.E.E.) au ieșit, practic învingători. Partidul laburist a suferit totuși — se consideră — cea mai mare înfrîngere de după război, iar numărul mandatelor sale a scăzut de la 74 la 64. Laburiștii se bucură de sprijinul coaliției socialiste conduse de Finn Gustavsen cîștigătoare a 15 mandate și, beneficiind de 79 de voturi, vor putea prelua, mai mult ca sigur, puterea politică. Trygve Bratteli a declarat că îi vor fi necesare cel puțin trei zile pentru a constitui un nou guvern, dacă regele Olav V îi încredințează această sarcină, dar observatorii politici sînt de părere că schimbarea efectivă de guvern nu va avea loc înainte de deschiderea sesiunii parlamentare din octombrie.

Alegerile din 10 și 11 septembrie au evidențiat, dincolo de aceste rezultate, o serie de schimbări în electoratul norvegian. În primul rînd, s-a remarcat (și fenomenul se constată de mai mult timp) un declin de popularitate a laburiștilor. Cei 40 de ani de dominație laburistă se pare că se apropie de sfîrșit și se consideră că, dacă nu se va produce un reviriment, o schimbare în opțiunile tradiționale, s-ar putea ca în scurtă vreme acest partid să nu mai întrunească majoritatea adeziunilor. Nemulțumirile privesc atît politica externă cît și politica internă, economică în special.

Cîștigînd, cu sprijinul coaliției socialiste, laburiștilor li se vor pune multe probleme de guvernare dacă vor forma viitorul guvern (ceea ce e aproape sigur). În timp ce Trygve Bratteli se pronunță pentru menținerea legăturilor cu N.A.T.O., coaliția socialistă dorește ieșirea Norvegiei din acest organism. Aceeași coaliție susține, între altele, ideea naționalizării băncilor. Comentatorul agenției U.P.I. scria că, dacă vor să-și păstreze sprijinul socialiștilor și să se mențină la conducere, laburiștii vor trebui să opereze o „radicalizare" a partidului lor. Chiar dacă schimbările nu vor fi mari, vor însemna mult pentru acest partid care, patru decenii, nu a avut probleme de acest gen.

Decalajele: incidențe economice și politice internaționale

Decalajele existente astăzi în nivelul de dezvoltare economică al diverselor țări și regiuni ale lumii exprimă, după cum s-a arătat, o limitare a posibilităților de valorificare largă, plenară, a potențialului material și uman al globului. Înrîuriri negative exercită, însă, decalajele și asupra relațiilor economice internaționale, neasigurînd tuturor statelor poziții **economice**, relativ asemănătoare, în cadrul diviziunii mondiale a muncii.

„Actuala diviziune internațională a muncii — releva tovarășul **Nicolae Ceaușescu — este rezultatul unei anumite evoluții pe care și-a pus puternic amprenta dezvoltarea societății capitaliste, atît cu laturile ei pozitive la timpul respectiv, cît și cu laturile ei negative. Este clar că această diviziune internațională a muncii are și aspecte pozitive, dar, în multe privințe, prezintă aspecte de inegalitate, de inechitate — și ca atare, nu corespunde intereselor tuturor popoarelor. Dar, tocmai politica de așezare a relațiilor dintre state pe principii noi, tocmai dezvoltarea țărilor rămase în urmă, ajutorarea acestor țări de a obține o ridicare economico-socială mai rapidă trebuie să ducă și la un mai bun echilibru, la o mai justă diviziune internațională a muncii, eliminîndu-se aspectele negative de inegalitate, de inechitate".**

Frînă în calea schimburilor internaționale

Existența decalajelor economice creează condiții inegale între țări în ce privește posibilitățile de a participa la schimburile economice internaționale și, mai ales, în ce privește posibilitățile de a beneficia de pe urma acestor schimburi. Karl Marx, la vremea sa (deci, într-un timp cînd decalajele între țări erau relativ reduse), a relevat pozițiile diferite pe care se situează, în comerțul internațional, statele mai dezvoltate și cele mai slab dezvoltate. Pe plan internațional, arăta Marx, munca mai productivă este considerată în același timp mai intensivă (adică avînd o valoare mai mare), ceea ce permite unei țări mai dezvoltate — unde productivitatea socială a muncii este mai ridicată — să-și vîndă, deci, mărfurile peste valoarea lor, deși mai ieftin totuși decît țările mai slab dezvoltate. Altfel spus, acestea din urmă sînt nevoite să-și vîndă mărfurile la prețuri determinate, în mare măsură, de cheltuielile de muncă mult mai joase din țările economic avansate. În aceste condiții, spunea Marx, în comerțul internațional, țările mai dezvoltate primesc o cantitate de muncă mai mare în schimbul unei cantități mai mici de muncă. Sau, cu alte cuvinte, se produce un transfer de venit național, fără echivalent, dinspre țările mai puțin dezvoltate spre cele mai dezvoltate. În zilele noastre, cînd decalajele au atins niveluri atît de ridicate, s-au amplificat aceste efecte, cu atît mai mult cu cît, în schimburile economice internaționale, tind să domine tot mai autoritar produsele înalt prelucrate, a căror competitivitate depinde în mod hotărîtor de nivelul productivității muncii. Actuala diviziune mondială a muncii, în cadrul căreia se păstrează încă structuri învechite — respectiv „monopolizarea" producției și exportului de produse prelucrate de către cîteva state industrializate, în vreme ce numeroase alte țări rămîn încă furnizoare de produse primare — creează o poziție dezavantajoasă pentru țările slab dezvoltate. Acest fapt își găsește reflectare, printre altele, în deteriorarea, pentru aceste țări, a așa-numitului „raport de schimb" (indicele valoric unitar al exportului, comparativ cu indicele valoric unitar al importului), deteriorare care traduce, în fond, diminuarea relativă a încasărilor lor din exporturi (ca urmare a creșterii mai lente a cererii și prețurilor pe piața mondială la produsele primare), paralel cu sporirea relativă a plăților pentru importuri (ca urmare a creșterii mai rapide a cererii și prețurilor pe piața mondială la produsele prelucrate).

În același timp, trebuie semnalat că decalajele reprezintă un obstacol nu numai în calea participării egale a tuturor statelor la schimburile internaționale, ci și a participării ample, active, a tuturor țărilor la circuitul economic mondial, constituind astfel o frînă a dezvoltării nestingherite a însuși acestui circuit. Se bucură încă de atenție, în rîndul unor economiști occidentali, o anume teorie care încearcă să acrediteze ideea că tocmai „complementaritatea produse prelucrate-produse primare", existentă astăzi între țările capitaliste industrializate și țările slab dezvoltate, ar fi un factor de expansiune a comerțului mondial, fiecare grup de țări avînd în acest mod, chipurile, ce să schimbe. Practica, însă, respinge absolutizările acestei teorii. Diviziunea mondială a muncii presupune specializare și aceasta este, într-adevăr, necesară. Dar nu o specializare pe baza unilateralizării economiei ci, dimpotrivă, o specializare în cadrul unei dezvoltări multilaterale a economiilor tuturor țărilor. Cu alte cuvinte, instituirea între state a unei diviziuni a muncii nu de tipul „industrie-agricultură" sau „industrie prelucrătoare-industrie extractivă", ci de tipul „industrie prelucrătoare-industrie prelucrătoare" și, mai adînc „construcții de mașini-construcții de mașini", „chimie-chimie" etc.

Statisticile demonstrează că, în perioada postbelică, schimburile internaționale s-au dezvoltat, în principal, pe seama creșterii celor cu produse prelucrate, care au ajuns să reprezinte aproape 70 la sută din întregul comerț mondial, față de 40 la sută în urmă cu două decenii. De asemenea, statisticile scot în evidență că, în prezent, comerțul internațional se desfășoară, cu prioritate, între țări economic dezvoltate, industrializate (în proporție de aproape 2/3), în timp ce schimburile dintre țări în curs de dezvoltare nu constituie nici 5 la sută din totalul celor mondiale. Totodată, se constată că schimburile comerciale mai dinamice sînt cele ale țărilor industrializate și nu ale celor slab industrializate (numai în ultimul deceniu, indicele de devansare a fost 1,5). Ca urmare, ponderea acestor din urmă țări în comerțul mondial a scăzut de la aproape o treime în 1950 la 17 la sută în prezent. Se dovedește, astfel, pe de o parte, că tocmai dezvoltarea multilaterală este un factor al participării active și dinamice a unei țări la circuitul economic mondial, că dezvoltarea tuturor statelor ar amplifica în mod considerabil acest circuit, în beneficiul tuturor popoarelor, iar, pe de altă parte, că decalajele constituie un dezavantaj nu numai pentru țările mai slab dezvoltate ci, într-un sens mai larg și pe termen lung, pentru schimburile internaționale în ansamblul lor, pentru toate țările lumii.

În legătură cu efectele decalajelor pe plan internațional, nu ar putea fi trecut cu vederea nici faptul că acestea stau la baza migrației internaționale a forței de muncă dinspre unele țări mai slab dezvoltate spre cîteva țări occidentale industrializate (în special vest-europene), unde forța de muncă străină este supusă unui regim discriminatoriu și unde aceasta contribuie la crearea de venit național în loc să-și aducă un asemenea aport în propriile țări.

Sursă de tensiune

Sensul tuturor incidențelor semnalate, în multiple direcții, pe diverse planuri și în diferite domenii, oferă suficiente argumente pentru a scoate în evidență implicația **politică** a decalajelor, influența lor nocivă în sfera relațiilor internaționale. Situînd diferitele țări ale lumii pe poziții inegale în ce privește posibilitățile de a pune pe deplin în valoare propriile resurse economice, materiale și umane, de a beneficia integral de cuceririle revoluției științific-tehnice contemporane, de a asigura popoarelor lor condiții de viață adecvate și echitabile, decalajele economice sînt de natură să genereze frustrare, suspiciune, animozitate pe plan politic internațional.

Efecte similare pe acest plan determină decalajele și prin modul în care existența acestora se repercutează asupra schimburilor economice internaționale. Este bine cunoscută înrîurirea pozitivă pe care dezvoltarea neîngrădită a acestor schimburi, pe baza participării largi și active a tuturor țărilor, o exercită asupra climatului politic, contribuind la eliminarea încordării și neîncrederii între națiuni. Presupunînd și înlesnind contactul direct, colaborarea economică facilitează în mod substanțial procesul cunoașterii și apro-

pierii între popoare. Decalajele nu acționează, însă, în această direcție ; reprezentînd o frînă în calea amplificării relațiilor economice între state, în calea participării plenare și echitabile a tuturor acestora la circuitul economic mondial, ele rămîn una din sursele potențiale de tensiune, chiar de conflict, pe plan internațional.

În context, lichidarea decalajelor se relevă, dimpotrivă, ca un factor de cea mai mare importanță nu numai pentru asigurarea dezvoltării economice și sociale a popoarelor, ci și ca o contribuție de seamă la cauza destinderii, securității și colaborării internaționale. Lupta popoarelor pentru reducerea și eradicarea decalajelor este o componentă esențială a procesului general îndreptat spre întronarea unor raporturi noi între state, spre democratizarea relațiilor internaționale, dovedindu-se un comandament major al conlucrării între națiuni, al progresului civilizației, al păcii în lume.

Adîncire sau diminuare ?

Se evidențiază, astfel, cu pregnanță caracterul imperios necesar și urgent al angajării unui ansamblu de măsuri, ferme și concrete, inclusiv pe plan și la nivel internațional, în direcția diminuării și, în perspectivă, a eliminării decalajelor din viața societății. Un prim și, în unele privințe, important efort de amploare în această direcție l-a constituit lansarea de către O.N.U. a primului Deceniu al dezvoltării. A fost pentru întîia dată cînd s-a recunoscut, implicit, necesitatea unei acțiuni coordonate la scară internațională în vederea lichidării decalajelor. Rezultatele au fost, însă, departe de a îndreptăți speranțele. Sintetizîndu-le, documentul „Strategia internațională a celui de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare", adoptat de O.N.U., notează : „Nivelul de viață a nenumăratelor milioane de oameni care trăiesc în regiunile în curs de dezvoltare ale globului rămîne lamentabil de scăzut. În cele mai multe cazuri ei sînt încă subalimentați, analfabeți, fără lucru și privați de alte bunuri esențiale ale existenței. În timp ce o parte din omenire trăiește în confort, o alta, de departe mai numeroasă, vegetează într-o mizerie extremă, prăpastia care le separă continuînd chiar să se lărgească".

Dacă **decalajul relativ** s-a redus, întrucît unei devansări oricît de mici a ritmului de creștere economică a țărilor dezvoltate de către cel al țărilor în curs de dezvoltare îi corespunde, evident, o creștere a ponderii acestora din urmă în produsul mondial, **decalajul absolut** — adică diferența de producție în mărime absolută, raportată la numărul populației — s-a adîncit. Într-adevăr, în deceniul trecut, ritmul de creștere a produsului național brut pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a fost, în medie anuală, de 5,1 la sută, iar cel al țărilor dezvoltate de 4,9 la sută ; în schimb, în cazul produsului național brut pe locuitor, situația este inversă — 2,4 la sută, față de 3,7 la sută. Pentru reducerea decalajului absolut, este nevoie ca țările în curs de dezvoltare să obțină, pe perioade îndelungate, sporuri absolute de producție superioare celor din țările dezvoltate, ceea ce implică ritmuri ridicate de creștere economică. Or, statisticile arată că, în cursul deceniului trecut, în vreme ce în 17 state occidentale dezvoltate (cu produse naționale brute pe locuitor între 1 700 și 4 500 dolari) creșterea medie anuală a acestui indicator s-a situat între 2 și 8 la sută, ritmul corespunzător a fost între 5 și — 5 la sută în cazul celor peste 60 de țări cu produse naționale brute pe locuitor sub 300 dolari (din care, 19 țări au cunoscut ritmuri doar între 1 și 2 la sută, 18 state între 0 și 1 la sută, cîteva țări înregistrînd chiar o „creștere" negativă).

O asemenea situație a lăsat loc partizanilor variantelor pesimiste să-și desfășoare argumentele și evaluările mergînd pînă la afirmația : chiar în condițiile realizării unui ritm de creștere reală — ca cel de 5 la sută prevăzut de primul Deceniu — țărilor slab dezvoltate le-ar trebui, de la caz la caz, între 60 și 200 de ani pentru a ajunge la nivelul actual mediu al țărilor industrializate vesteuropene. Extrapolînd, pentru viitor, tendințele manifestate în ultimii 10-15 ani și ținînd cont de previziunile cu privire la creșterea mai rapidă a populației în țările rămase în urmă, unele prognoze estimează adîncirea în continuare a decalajului absolut. De pildă, viitorologii americani Kahn și Wiener, în lucrarea lor „Anul 2000", apreciază că, la sfîrșitul secolului, decalajul exprimat în produs național brut pe locuitor va crește la 18 : 1. Expresia „bogații se îmbogățesc iar săracii sărăcesc, sau devin comparativ din ce în ce mai mulți" a căpătat, în acest sens, o largă circulație.

În ce ne privește, nu împărtășim o opinie tributară unui pesimism generat poate de decepțiile trecutului, dar nici unui optimism nefondat. În orice caz, după cum se pronunță și documentul O.N.U. amintit, „decepțiile și neajunsurile de astăzi nu trebuie să umbrească, însă, orizontul și să împiedice să se acționeze în direcția atingerii unor obiective de dezvoltare realmente ambițioase". Fără îndoială, necesitatea cu privire la reducerea și eliminarea decalajelor va deveni o realitate a viitorului. Analiza condițiilor actuale permite să se aprecieze că lichidarea subdezvoltării, a decalajelor este nu numai necesară, ci și posibilă. Acest proces nu poate fi, desigur, simplu și de scurtă durată, cu rezultate notabile imediate. El nu poate fi decît lung și, poate, sinuos. Dar drumul popoarelor spre progres economic și social, spre emancipare este ireversibil. Acesta este însuși sensul istoriei, al dezvoltării economico-sociale.

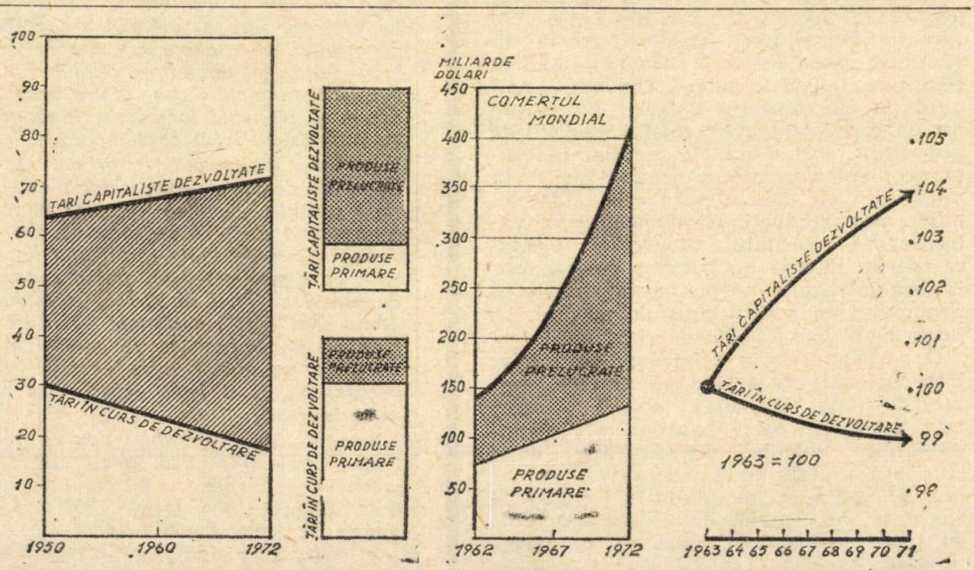

Scăderea ponderii țărilor în curs de dezvoltare în comerțul mondial...

...datorită structurii exporturilor lor...

...în condițiile tendinței de „monopolizare" a comerțului mondial de către produsele prelucrate

Consecința : deteriorarea absolută și relativă a raportului de schimb în relațiile lor comerciale

Acțiuni mai ferme ca niciodată

După cum subdezvoltarea, existența decalajelor nu pot fi separate nici de determinarea lor istorică (ca sechele ale dominației coloniale), nici de conservarea unor structuri învechite în diviziunea mondială a muncii (prelungiri în zilele noastre ale acelorași practici inechitabile ce ar trebui să aparțină trecutului), tot așa lichidarea subdezvoltării, a decalajelor nu poate fi concepută în afara unor mutații structurale profunde, atît la nivelul fiecărei țări slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare, cît și la nivel internațional, în planul diviziunii mondiale a muncii, al relațiilor economice internaționale.

De domeniul evidenței este faptul că în determinarea și influențarea acestor mutații structurale responsabilitatea aparține, în primul rînd, poporului fiecărei țări în curs de dezvoltare în parte — efortul propriu fiind factorul hotărîtor, primordial. Tocmai acest domeniu oferă temeiuri pentru o apreciere realist-optimistă. Astăzi, popoarele din aceste țări se arată mai decise ca niciodată să se angajeze plenar pe calea unei reale dezvoltări, a unor restructurări radicale, a unor prefaceri și transformări economice și sociale. Stau mărturie nu numai declarațiile de intenție sau obiectivele în acest sens preconizate, ci și acțiunile întreprinse, mai ferme și mai energice ca oricînd. Cu o formulă desigur simplificatoare dar foarte sugestivă am putea spune că, dacă anii '60 au fost anii independenței politice, anii '70 sînt anii independenței economice — temelia și premisa restructurărilor economico-sociale profunde și baza deplinei independențe politice. Actualul deceniu a demarat impetuos — și evoluția din ultima perioadă confirmă pe deplin acest fapt — sub semnul unei intensificări fără precedent a luptei popoarelor din țările recent eliberate, a altor state în curs de dezvoltare pentru consolidarea economică a independenței lor. Cît de semnificativ sună, în acest sens, o apreciere făcută de o publicație ca „New York Times" care, reprezentînd interesele marilor cercuri de afaceri și politice americane, nu ar putea fi, în vreun fel, suspectată de a nu reflecta fidel, în acest domeniu, situația de fapt. Referindu-se la noile condiții întîlnite de monopolurile americane în Africa, Asia, America Latină, cotidianul newyorkez constată că „acțiunea în interesul economic național, pe care am putea-o defini drept expresia sensibilizării crescînde a guvernelor și popoarelor

la problema controlului resurselor economice naţionale, se dezvoltă, şi aceasta, sub forme multiple, mergînd de la achiziţionarea de către stat a unor părţi importante ale capitalului societăţilor străine pînă la reglementarea mai severă a investiţiilor nonrezidenţilor".

Nu ar putea fi trecute, desigur, în revistă toate măsurile vizînd restructurări economico-sociale profunde, asigurarea controlului naţional asupra resurselor, consolidarea independenţei economice, sau menţionate toate ţările unde acestea au fost luate, dar semnalarea cîtorva din principalele lor direcţii ni se pare necesară şi semnificativă : trecerea sub control naţional a celor mai importante bogăţii naturale (Algeria, Zambia, Chile, Iran, Venezuela, Peru, Libia, Bolivia etc.) ; preluarea unor posesiuni străine din domeniul agricol (Tunisia, Uganda, unele ţări latino-americane) ; luarea de măsuri în vederea extinderii controlului naţional asupra principalelor ramuri industriale (Zambia, Chile, Peru, India, Republica Populară Congo, Columbia etc.) ; preluări în beneficiul naţional a controlului asupra comerţului exterior, operaţiunilor valutar-financiare externe, asupra reţelei comerciale, bancare, de credit şi de asigurări interne (Algeria, Libia, Tanzania, India, Pakistan, Chile, Peru, Argentina etc.). De asemenea, o turnură mai energică au luat, în unele ţări, reformele agrare (India, Algeria. Peru, Chile), s-au obţinut rezultate pe linia diversificării şi industrializării economiei, în unele state au apărut ramuri complet noi, s-au făcut progrese pe linia creării unei infrastructuri (drumuri, poduri, căi ferate etc.), condiţie prealabilă a dezvoltării altor ramuri, s-au format şi consolidat sisteme naţionale în domeniul fiscal, bancar şi de credit, a căror existenţă este de o însemnătate cu totul deosebită pentru lărgirea pieţei interne, pentru colectarea fondurilor de acumulare, pentru însăşi finanţarea dezvoltării, s-a trecut pe făgaşul organizării unor reţele de învăţămînt şi educaţie, al creării unor sisteme naţionale de planificare etc. Totodată, în rîndul factorilor responsabili din diferite state care au păşit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, s-au conturat mai bine raportul „industrializare-diversificarea economiei", necesitatea progresului economic multilateral, pe baza stabilirii iniţiale a unei priorităţi între dezvoltarea industriei şi agriculturii potrivit condiţiilor specifice ale fiecărei ţări, dar cu continuarea firească — şi absolut necesară în vederea atingerii obiectivului final — a unei industrializări multilaterale. Potrivit economistului Paul Bairoch, citat anterior, „printre responsabilii lumii a treia, se constată o mai adecvată înţelegere a priorităţilor în materie de dezvoltare şi, în special, importanţa industrializării". În sfîrşit, s-a statuat puternic ideea că dezvoltarea acestor ţări nu poate urma modele sau tipare importate, oricît de bune ar fi ele.

N-au lipsit nici acţiunile internaţionale corelate între ţări în curs de dezvoltare, în vederea apărării intereselor lor şi sporirii capacităţilor lor de rezistenţă în faţa monopolurilor străine. Măsurile întreprinse, în acest sens, de ţările exportatoare de petrol, reunite în cadrul O.P.E.C., de cele exportatoare de cupru, reunite într-o organizaţie similară, de ţările Grupului andin, constituie doar exemplele cele mai recente şi ilustrative. De altfel, condiţiile anilor '70 sînt sensibil altele faţă de cele de la începutul anilor '60 cînd a demarat primul Deceniu al dezvoltării. Alte numeroase state şi-au cucerit între timp independenţa politică, devenind factori activi pe arena internaţională. Cele care atunci abia îşi cuceriseră independenţa au căpătat maturitate şi forţă.

Un nou context internaţional

Altul este şi contextul internaţional în care este abordată problema dezvoltării, atît ca atmosferă cît şi în ce priveşte angajarea unei concertări internaţionale în scopul sprijinirii eforturilor ţărilor în curs de dezvoltare. Dacă pe plan practic, primul Deceniu nu poate fi considerat că ar fi adus rezultate notabile, el a avut totuşi un rol care trebuie luat, fără îndoială, în considerare : prin statisticile publicate, prin problematica ridicată, poate chiar prin însăşi lipsa rezultatelor concrete, s-a atras atenţia lumii întregi asupra decalajelor economice din epoca contemporană, asupra dimensiunii, semnificaţiei şi înrîuririi lor negative. S-au înţeles mai bine necesitatea şi utilitatea, în beneficiul întregii colectivităţi umane, a adoptării unor măsuri internaţionale care să vizeze reducerea decalajelor.

Lichidarea subdezvoltării, a decalajelor, presupune, ca însoţitor al eforturilor depuse în această direcţie de ţările în curs de dezvoltare, restructurări în diviziunea mondială a muncii, în practica relaţiilor internaţionale. Cu atît mai mult cu cît comerţul exterior reprezintă un compartiment economic deosebit de important, jucînd un rol esenţial în viaţa economico-socială a acestor ţări. În multe din ele, mai ales în cele unde domină monoproducţia şi monocultura, valorificarea exportului celor cîteva produse oferite devine hotărîtoare pentru realizarea întregului produs social, ponderea exportului în cadrul acestuia situîndu-se între 20-30 la sută şi chiar mai mult.

O restructurare a relaţiilor economice internaţionale ar trebui să asigure, înainte de toate, situarea pe poziţii de echitate a tuturor participanţilor la circuitul economic mondial. Actualmente, după cum s-a arătat, ţările respective nu se prezintă pe piaţa mondială în condiţii de egalitate din punct de vedere economic cu ţările avansate. Ca atare, statuarea, în relaţiile dintre ele, a unui tratament comercial „ca între egali", bazat numai pe „pură" reciprocitate, ar constitui un factor deosebit de important dar nu şi suficient. De aceea, este necesar să se acorde ţărilor în curs de dezvoltare un tratament comercial bazat pe nereciprocitate în favoarea lor, adică pe avantaje comerciale preferenţiale pentru aceste state, numai în acest mod creîndu-se condiţii pentru situarea lor în comerţul internaţional pe o poziţie reciproc egală cu ţările dezvoltate, cu alte cuvinte, condiţii pentru o reală reciprocitate. Astfel, cadrul în care se desfăşoară relaţiile economice mondiale trebuie să fie de o asemenea natură încît să faciliteze eforturile interne depuse de ţările în curs de dezvoltare în vederea progresului lor economic şi social. În context, ţărilor avansate din punct de vedere economic la revin îndatoriri deosebite, în special pe linia adoptării faţă de ţările în curs de dezvoltare a unor politici economice şi comerciale mai favorabile. Aceasta cu atît mai mult cu cît faptele istoriei arată că foarte multe din statele capitaliste dezvoltate se fac responsabile, în mare măsură, de situaţia actuală de înapoiere economică a ţărilor aşa-numitei „lumi subdezvoltate".

Ilie Şerbănescu

REFLECTOR

Simpozion : catolicii şi lumea contemporană

În 1975 va avea loc în Italia un simpozion al unor episcopi catolici europeni din Est şi Vest, cu scopul de a elabora, în cadrul unei confruntări de experienţe diferite, o platformă comună faţă de principalele probleme arzătoare în Europa pe plan social, politic, cultural şi religios. Hotărîrea a fost luată la încheierea unei întruniri desfăşurate în Bavaria, acum cîteva săptămîni, cu participarea a 30 de episcopi veniţi din diferite ţări europene ca reprezentanţi ai diferitelor conferinţe episcopale naţionale. La lucrările întrunirii a participat şi monseniorul Benelli, locţiitor al Secretariatului statului Vatican, care a subliniat îndeosebi necesitatea de a căuta noi metode de lucru pentru îmbunătăţirea relaţiilor, nu întotdeauna armonioase, dintre Sfîntul Scaun şi bisericile locale, în legătură cu problemele lumii contemporane.

În baza programului maximal elaborat de comun acord, după cum scrie agenţia catolică vest-germană, simpozionul din 1975 ar trebui să abordeze, înainte de toate, problema relaţiilor cu lumea marxistă, ţinînd seama de faptul că Paul al VI-lea, anunţînd „Anul sfînt 1975", a afirmat că el trebuie să fie sărbătorit sub semnul înţelegerii nu numai între „catolici şi necatolici", ci şi între „credincioşi şi necredincioşi".

Dar nu este clar cum şi prin ce iniţiative poate fi realizat acest gen de „reconciliere", care, ca program, se opune obiectiv „Anului sfînt 1950", sărbătorit în timpul Papei Pius al XII-lea sub deviza (mai rigidă) a „revenirii la biserica unică". Există episcopate (îndeosebi cel francez) care au şi luat în considerare posibilitatea unei opţiuni socialiste pentru cetăţeanul creştin (de mare interes în această privinţă este documentul publicat la 1 mai 1972) şi episcopate (printre care cel italian) care sînt încă departe de o asemenea căutare, chiar dacă problematica opţiunii socialiste este foarte vie în unele sectoare ale catolicismului italian.

La întrunirea din Bavaria s-a constatat că „analiza marxistă a societăţii este practicată de un număr crescînd de creştini" şi tocmai din acest motiv s-a considerat necesar să se acorde „o atenţie mai serioasă fenomenului respectiv".

Există, apoi, problema „claselor mai puţin favorizate şi a grupurilor din marginea societăţii, a regiunilor subdezvoltate din Europa" pe care biserica „trebuie să le apere, să le înţeleagă problemele şi aspiraţiile". Un alt subiect se referă la modernizarea bisericii care „nu trebuie să însemne nici adaptare falsă la problemele politice, nici legitimizarea unor situaţii nedrepte". În sfîrşit, se pune întrebarea dacă „se mai poate vorbi despre un viitor creştin al Europei, fără a se stabili un raport de interdependenţă cu lumea a treia".

(După **„l'Unità"**)

ROMA

Cazul „Il Messaggero"

Corespondență de la
Radu Bogdan

Alessandro Perone în mijlocul tipografilor și a colectivului redacțional de la „Il Messaggero"

Printre temele care au continuat să ocupe în această perioadă un loc central în viața politică italiană se numără și cazul ziarului „Il Messaggero". De mai multe săptămîni, acest cunoscut cotidian de informații din capitala Italiei a devenit obiect a numeroase comentarii și luări de poziții nu numai din partea confraților săi, dar și a unor personalități de frunte ale vieții politice italiene. Fapt nemaiîntîlnit în ultimii ani, respectivul cotidian și-a suspendat în aceste din urmă luni, în mai multe rînduri, apariția, datorită unor greve de protest declanșate de personalul redacțional și muncitorii tipografi.

Actuala situație prin care trece ziarul a început la 25 mai a.c., cînd o știre transmisă de agențiile de presă anunța că jumătate din acțiunile societății „Il Messaggero-Secolo 19" (este vorba de un alt cotidian din Genova) care aparțineau pînă atunci președintelui societății, ing. Ferdinand Perone, au fost cedate lui Edilio Rusconi (director al săptămînalului „Oggi" și editor al săptămînalului „Gente") cunoscut pentru vederile sale de dreapta. Cealaltă jumătate a continuat să rămînă în posesia lui Alessandro Perone, director al ziarului „Il Messaggero" și, în același timp, văr cu cel dintîi. Dincolo de relațiile nu dintre cele mai bune existente între cei doi veri și care au influențat, la rîndul lor, acest deznodămînt, ceea ce a reținut, îndeosebi, atenția și a declanșat întreaga suită de proteste a fost, după cum se exprima „Corriere della Sera" (cotidian care a trecut și el recent printr-un discutabil transfer de proprietate), „labirintul de mari manevre aflat în interiorul acestei afaceri".

Se spune că Rusconi a dobîndit cele trei cote (ale lui Ferdinand Perone și ale celor două surori ale sale) reprezentînd 50 la sută din proprietate, plătindu-le între 4,5 și 6 miliarde lire fiecăruia, ceea ce înseamnă un total de 15 pînă la 18 miliarde de lire. Cunoscîndu-se acest lucru, precum și posibilitățile sale reale, opinia comună a presei italiene este că oricît ar fi fost de abil și norocos acest editor, el nu ar fi putut să acționeze de unul singur. Simpatiile și tendințele sale politice au lăsat să se înțeleagă că în spatele său s-ar afla cunoscutul proprietar de instalații petroliere, Attilio Monti, și, în același timp, proprietar al ziarelor „Resto del Carlino" (Bologna), „La Nazione" (Florența) și „Giornale d'Italia" (Roma), care se întrec în promovarea unor opinii de nuanță vădit de dreapta. «Monti — scrie același „Corriere della Sera" — care a încercat deja mai înainte, după cum se știe, în mod inutil să pună mîna și pe alte cotidiene importante, ar fi avut acum „cale liberă" pentru „a intra" la „Il Messaggero" sub paravanul lui Rusconi, din partea unor puternice cercuri dornice „a pedepsi" și „a închide gura" unui cotidian care s-a distins în acești ultimi ani prin independența sa, mai ales pe temele divorțului și ale laicității statului».

Alte surse au vorbit de președintele societății „Montedison", Cefis, și, în orice caz, de o operațiune financiară, în care este interesată și societatea de publicitate a Radioteleviziunii italiene „SIPRA", care are contracte de mai multe miliarde în acest domeniu cu Rusconi. În sfîrșit, diferite informații de presă n-au exclus nici existența unor intervenții financiare străine și, în special, americane. În acest sens, însuși Rusconi ar fi făcut, se pare, diferite declarații unui colaborator al revistei americane „Time". Dincolo de aceste interpretări, pentru moment neverificate, *cercurile politice și opinia publică au văzut în acest act un nou pas spre concentrarea mijloacelor de informare în masă, o lovitură, după cum s-au exprimat ziarele de stînga, dată libertății de informare și presei.* Cu titlu de exemplu, nu este lipsit de interes a arăta că din cele 76 de cotidiene care apar în prezent în Italia, 53 se află în proprietate privată. În afară de Monti, sînt mari proprietari de ziare grupurile IFI, ENI și Rovelli.

Așa se explică de ce cazul „Il Messaggero" a dat naștere în întreaga Italie unei puternice mișcări de solidaritate, care a cuprins nu numai cercurile de presă ci și numeroase alte cercuri politice și sindicale. La 5 iunie, întreaga presă s-a aflat în grevă dedicînd o „Zi a tăcerii" luptei pentru apărarea libertății presei, pentru reforme legislative și garanții sindicale eficace. În dezbaterile din Parlament, care au premers votului de încredere în noul guvern, reprezentanții a numeroase partide politice și în mod special ai partidelor comunist și socialist au scos în evidență că dincolo de linia urmată de „Il Messaggero", care poate fi pusă deseori în discuție, importantă este lupta pe care redactorii și muncitorii tipografi de aici o duc pentru apărarea libertății de informare, a drepturilor lor sindicale, acțiunea lor deschis antifascistă și de susținere a Constituției. Fenomenul tot mai accentuat de concentrare a mijloacelor de informare în mîinile cîtorva mari proprietari nu face decît să limiteze continuu și să afecteze libertatea de informare. În scopul analizării situației presei și a radioteleviziunii a fost desemnată o comisie parlamentară de anchetă.

Dar istoria nu s-a încheiat aici. La sfîrșitul lunii iunie, noul coproprietar a destituit prin surprindere pe actualul director, Alessandro Perone, numind în locul său pe Luigi Barzini, președintele Asociației presei romane, singura din întreaga Italie care nu s-a solidarizat cu acțiunea de protest a redactorilor și tipografilor de la „Il Messaggero". Susținut de întreg colectivul redacțional, care a declanșat un șir de greve de protest, de numeroși reprezentanți ai opiniei publice, Alessandro Perone a refuzat să părăsească postul, contestînd noua numire. Au început o serie de acțiuni judiciare intentate de cele două părți. Într-o primă fază, ai cărei protagoniști au fost organizațiile sindicale, tribunalul a dat cîștig de cauză acestora din urmă, apreciind drept ilicită concedierea actualului director. Deși sentința a avut caracter executoriu imediat, în registrul tribunalului rezervat presei numele lui Barzini n-a fost înlocuit cu cel al lui Perone. O serie de noi acțiuni judiciare pornite ulterior de către ambele părți au făcut pe mulți comentatori să vorbească despre „o lungă bătălie judiciară" și chiar despre posibilitatea ca acest caz al ziarului „Il Messaggero" să nu-și poată găsi soluționarea într-o sală de tribunal.

În acest moment a intervenit cu o acțiune de mediere ministrul muncii, Bertoldi, care a propus o înghețare a actualei situații pînă la 31 decembrie a.c., timp în care vor fi cunoscute și rezultatele activității comisiei parlamentare de anchetă, însărcinată cu studierea situației actuale a mijloacelor de informare în masă. Dar refuzul lui Rusconi a făcut o atare acțiune inoperantă, disputa transferîndu-se din nou în prezent pe planul judiciar, cu rezultate și consecințe pentru moment imprevizibile.

1000 + 1

Transfer

Guvernele Pakistanului și Republicii Bangladesh au solicitat asistența Națiunilor Unite pentru aplicarea acordului pe care l-au încheiat la 28 august la Delhi, informează agenția France Presse, citind o sursă autorizată la O.N.U. Cele două țări au cerut Națiunilor Unite să le ajute pentru transportarea grupurilor de populație care urmează să fie transferată între cele două țări. Numărul bengalezilor și al biharilor care urmează să fie repatriați nu figurează în acord, dar este evaluat, pentru fiecare din aceste categorii, la 250 000. Pakistanul și Bangladesh doresc ajutorul O.N.U. și pentru reinstalarea acestor grupuri. În total, o asemenea operațiune ar costa mai multe milioane dolari.

Baltica

La Conferința țărilor baltice, ministrul de externe polonez Stefan Olszowsky a subliniat că reuniunea celor șapte țări baltice are o mare importanță internațională : pentru prima oară de la cel de-al doilea război mondial, reprezentanții țărilor baltice s-au întîlnit la aceeași masă pentru a examina și a decide cum să mențină și să apere pentru generațiile viitoare resursele Mării Baltice. Importanța conferinței este determinată și de faptul că programul ei depășește sfera problemelor pur tehnice ale pescuitului. Conferința trebuie să fie un stimulent pentru multe inițiative contractuale și practice referitoare la Marea Baltică, un exemplu pentru statele din alte regiuni ale globului atît în domeniul ocrotirii resurselor naturale, cît și în domeniile folosirii depline a bogățiilor mărilor și oceanelor în interesul tuturor statelor, în interesul dezvoltării relațiilor de bună vecinătate și prietenie, precum și al colaborării între popoare.

Donație. *Prințul Bernhard al Olandei înmînează președintelui Kenyei, Jomo Kenyatta, o donație destinată acțiunilor de protecție a faunei*

Rol

Președintele Richard Nixon apreciază că destinderea internațională va antrena „în mod inevitabil" o creștere a rolului instituțiilor internaționale și în speță al O.N.U. „Pe măsură ce climatul internațional se îmbunătățește, perspectivele de a vedea O.N.U. contribuind la soluționarea conflictelor politice și lărgindu-și activitatea se întăresc", a subliniat președintele Nixon, într-un apel adresat poporului american în perspectiva sărbătoririi în S.U.A., la 24 octombrie, a Zilei Națiunilor Unite.

Petrol

Citind surse din apropierea guvernului Arabiei Saudite, ziarul „Washington Post" scrie că Arabia Saudită a dat un nou avertisment S.U.A., în cursul unor convorbiri particulare cu reprezentanții marilor companii petroliere din grupul american „ARAMCO", afirmînd că își va reduce producția cu 1 milion de barili pe zi, dacă, pînă în șase luni, S.U.A. nu-și vor schimba poziția față de situația din Orientul Apropiat. Este pentru prima dată cînd se vorbește despre o amenințare a Arabiei Saudite cu reducerea producției de petrol și nu cu o simplă limitare a creșterii producției, dorită de companiile americane.

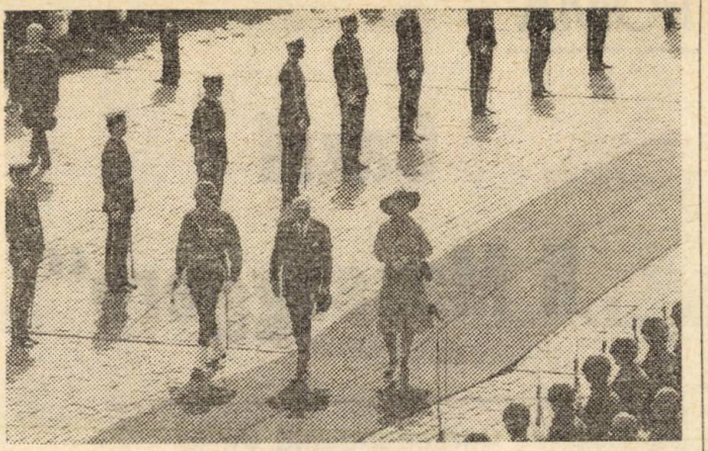

Primire oficială: *Regina Danemarcei, Margrethe, a vizitat recent Finlanda ; în fotografie este însoțită de președintele Urho Kekkonen*

Delegație

La Bonn s-a anunțat că Republica federală va fi reprezentată la Adunarea Generală a O.N.U., cu prilejul primirii sale în această organizație, de către cancelarul Brandt, ministrul afacerilor externe Scheel și de ambasadorul permanent al R.F. Germania la O.N.U. – J. Gehlhoff. Din delegație fac parte, în afara specialiștilor și consilierilor, deputați ai partidelor coaliției guvernamentale ca și ai opoziției. Cancelarul Brandt va fi prezent la New York între 23 și 27 septembrie, cuvîntarea sa privind politica externă a R.F. Germania fiind programată pentru dimineața zilei de 26 septembrie. Se apreciază, totodată, că este posibil ca, în acest interval, cancelarul Brandt să se întîlnească cu președintele Nixon.

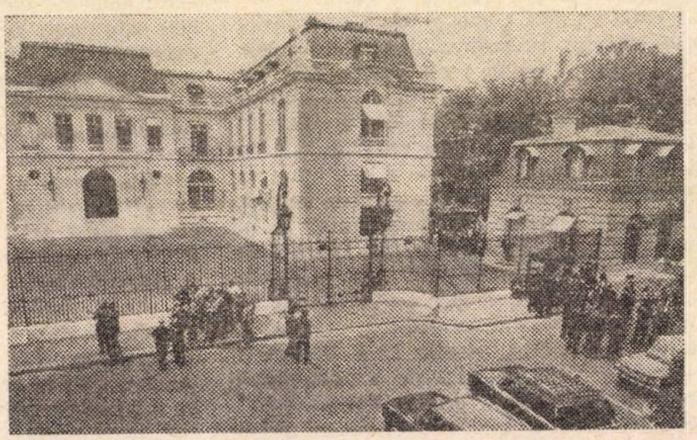

Momente de tensiune : *o imagine a ambasadei saudite din Paris, săptămîna trecută — cînd un comando a luat ca ostatici cîțiva membri ai ambasadei*

Premieră filatelică : *Nicaragua este, se pare, prima țară care a emis timbre consacrate creatorilor de modă contemporani*

Întrevedere : *Prezent în Uniunea Sovietică în perioada campionatelor de călărie de la Kiev, prințul Philip a fost primit, la Moscova, de N. Podgornîi, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.*

Dublu protest împotriva poluării : *cu masca pe figură, un newyorkez circulă pe bicicletă (vehicul nepoluant)*

C. I. A.

William Colby, noul director al Agenției Centrale de Informații (C.I.A.), a depus jurămîntul la 4 septembrie, în prezența președintelui Richard Nixon, a ministrului apărării, James Schlesinger, și a noului secretar de stat, Henry Kissinger. Prezentîndu-l pe noul director, președintele Nixon a amintit activitatea lui în cadrul programului de „pacificare" a Vietnamului de sud, între anii 1968 și 1971.

Perfecționare

Pe lîngă Comitetul Central al P.M.U.P. a fost creat un centru de perfecționare a cadrelor de conducere. La primele conferințe de studiu participă secretari ai comitetelor voievodale de partid, membri ai conducerii consiliilor naționale voievodale, membri ai conducerilor departamentelor economice. A început, de asemenea, organizarea unor centre similare de perfecționare a cadrelor de conducere la nivel voievodal.

Arestare

Forțele de securitate iordaniene au arestat, la 8 septembrie, pe Aron Al Mahmid, responsabilul cu emisiunile în limba ebraică de la Televiziunea iordaniană, sub învinuirea că a intrat în contact cu autoritățile israeliene, a anunțat agenția iordaniană de informații.

Acord

Ministrul cipriot al comerțului va vizita China în cursul acestei luni, pentru a semna acordul comercial realizat între cele două țări, la Nicosia, la 5 septembrie.

Suspendare

Potrivit ziarului egiptean „Al Gumhuria", Arabia Saudită a suspendat negocierile cu S.U.A. pentru cumpărarea de noi avioane americane. Ziarul, care citează cercuri arabe informate, arată că această hotărîre se referă îndeosebi la cumpărarea de avioane „Phantom".

Record. *Berbecul reproducător de rasă merinos prezentat în imagine a fost adjudecat, la o licitație organizată în Australia, contra sumei record de 36 000 de dolari australieni (peste 50 000 de dolari S.U.A.)*

Dizolvare

Comisia Națiunilor Unite pentru Unificarea și Reconstrucția Coreei (UNCURK) a arătat că prezența ei în Coreea de Sud nu mai este necesară și recomandă dizolvarea sa.
Într-un raport ce urmează a fi supus sesiunii a 28-a a Adunării Generale a O.N.U., la 18 septembrie, Comisia adaugă că situația după publicarea, anul trecut, a comunicatului comun între Nordul și Sudul țării demonstrează că tensiunea s-a redus.

Vizită

La Palatul Elyseé s-a anunțat la 7 septembrie că, la înapoierea din R.P. Chineză, președintele Pompidou se va opri, la 17 septembrie, la Teheran pentru a face o vizită șahului Iranului. Șahul va oferi un dineu în cinstea președintelui Pompidou.

Vaccin

Agenția T.A.S.S. a anunțat că avioane sovietice vor transporta în Italia 50 000 doze de vaccin antiholeric și 100 000 flacoane de tetraciclină, în cadrul ajutorului acordat de U.R.S.S. Italiei în combaterea holerei.

Mandat

Consiliul de miniștri francez a aprobat proiectul de lege privind reducerea mandatului prezidențial la cinci ani. Proiectul de lege va fi supus parlamentului în cursul viitoarei sesiuni.

Pierderi în lumea filmului : *au încetat din viață, în ultimele săptămîni, actorul* **Michael** *Dunn (piticul din „Corabia nebunilor") și regizorul John Ford („Diligența", „Fructele mîniei")*

Tunelul „Mînecii" va deveni, totuși, o realitate?

A doua fază a construirii tunelului de sub Canalul Mînecii urma să înceapă la 1 august, adică după semnarea unei a doua convenții între guvernele francez și britanic și cele două societăți cointeresate, „Société française du tunnel sous la Manche" și „British Channel Tunnel Company". Semnarea celei de-a doua convenții nu a putut încă avea loc de vreme ce ea nu a fost încă discutată de Camera Comunelor. Dar lucrările și prospectările prevăzute pentru prima fază sînt aproape terminate (deși măsurătorile în galeriile de încercare trebuie să continue timp de peste un an). A doua fază a lucrărilor ar putea, deci, să înceapă imediat după semnarea convenției. Dacă această semnare intervine rapid, a doua fază a lucrărilor s-ar putea încheia, potrivit prevederilor, în 1975. Cît despre tunelul propriu-zis, construirea lui — ca și aceea a terminaliilor francez și englez cu căile lor de acces rutiere și feroviare — ar urma să înceapă în 1975 și să se încheie în 1980.

Dacă se respectă calendarul, va fi fost nevoie de 178 de ani pentru traducerea în viață a proiectului tunelului de sub Canalul Minecii pe care inginerul de mine Mathieu l-a prezentat lui Napoleon, pe atunci prim-consul, în 1802. Încă în 1834 au început primele prospectări geologice. Între 1878 și 1883, au fost efectuate săpături preliminare de partea franceză a Canalului Mînecii, la Sangatte (Pas-de-Calais), și de partea engleză, la Shakespeare-Cliff și la Abbots-Cliff (nu departe de Dover). Dar de atunci problema tunelului de sub Canalul Mînecii a apărut și a dispărut în funcție de evoluția conjuncturii politice și economice.

„Puțul Bătrînilor", săpat în 1880 la Sangatte, este folosit din nou. Golit toamna trecută de apa care îl umpluse de-a lungul anilor, acest puț, prevăzut cu un ascensor, permite accesul în noile galerii de încercare. În secolul trecut, tehnicile erau, desigur, mai puțin perfecționate decît azi, Dar rămînem încă uimiți de calitateta lucrărilor făcute pe atunci. Pe toată înălțimea lui de 92,50 m, „Puțul Bătrînilor" este intact, atît stratul de cărămizi care căptușește partea lui superioară, cît și blocurile regulate din lemn de stejar sau din piatră care îmbracă partea inferioară.

Galeria veche, lungă de 1 840 m, se află într-o stare mai puțin bună. Pereții ei necăptușiți se prăbușesc și nu mai este utilizabilă. Totuși, săparea acestei galerii fusese o performanță pentru epocă : mașina Beaumont, folosită pentru străpungere, pare azi ridicolă, cu roțile ei dințate și pinioanele ei, dar ea a reușit odată să înainteze cu 30 de m în decurs de 24 de ore în creta albastră (partea inferioară a stratului cenomanian). Lucru și mai extraordinar încă : chiar în secolul trecut, s-a recunoscut că creta albastră este stratul geologic cel mai favorabil construirii tunelului de sub Canalul Mînecii. Totuși, responsabilii studiilor din acea epocă nu aveau la dispoziție, pentru a înțelege structura geologică a strîmtorii, decît cunoașterea terenurilor învecinate din Franța, din Anglia și, într-o oarecare măsură, de sub apa strîmtorii Calais.

Geologia strîmtorii Calais se caracterizează printr-o suprapunere de terenuri cretacee, toate mai groase pe malul britanic decît pe malul francez. De ambele părți ale strîmtorii se înalță falezele cretoase din Turonian, a căror albeață a dat numele lor capului Blanc-Nez și „Albionului". Dedesubt, se află creta din Cenomanian, care ajunge sub strîmtoarea Calais (exceptînd acolo unde ea are o pătură cuaternară de rămășițe alcătuite din nisip și pietriș) și a cărei grosime totală variază de la 40 la 100 de metri. Cenomanianul se sprijină pe un strat subțire de argile din Gault, constituind Albionul superior. Cît despre Albionul inferior, el este format din nisipuri cuprinzînd un rezervor de apă în care apa se află sub presiune.

Stratul cenomanian nu este omogen. Creta albă și creta cenușie situată în partea de sus a acestui strat sînt deseori alterate pe grosimi variabile. De unde provine această alterare ? Probabil din perioadele de emersiune pe care actuala strîmtoare Calais le-a cunoscut în decursul timpului și care au expus creta la intemperii. În mod special, perioadele glaciare recente au dus la o scădere generală a nivelului mării permițînd să se treacă pe jos din Franța în Anglia. Această ultimă emersiune este foarte apropiată de noi : în cursul unui sondaj făcut la 6 km de Dover, s-a găsit turbă (care nu se poate forma decît în apă dulce) situată actualmente între 35 și 40 m sub nivelul mării. Vîrsta acestei turbe este între 8 565 pînă la 7 955 de ani (mai mult sau mai puțin 100 de ani) î.e.n.

Sub această cretă alterată se află, pe o grosime de 20—30 metri, creta albastră — de fapt mai degrabă cenușiu deschis decît albastru — mult mai solidă și compactă. Aici infiltrările sînt minime. Într-adevăr, pe de o parte, stînca este mult mai puțin fisurată ; pe de altă parte, această cretă conține aproximativ 25 la sută argilă (creta cenușie nu are argilă decît în proporție de 15—20 la sută), ceea ce contribuie s-o facă mai puțin permeabilă. Dar creta albastră este o stîncă în care cavitățile săpate au tendința să se închidă foarte încet și care nu se stabilizează de la sine.

Proprietățile fiecăreia din straturile geologice în care este săpat tunelul de sub Canalul Mînecii au determinat, desigur, ca planul lucrării să fie întocmit în așa fel încît ea să fie săpată în creta albastră, pretutindeni unde acest lucru este posibil. Așa se explică faptul că tunelul nu este trasat în linie dreaptă și că galeriile de sub mare nu sînt orizontale. Pantele maxime nu depășesc decît cu puțin 1 la sută de vreme ce ele vor fi folosite de trenuri, dar, deși înclinația lor este mică, ele vor înlesni drenarea apelor de infiltrare. Campaniile de seismică submarină desfășurate în strîmtoarea Calais în 1958, în 1964—1965 și 1972, cele aproximativ 155 de forări și „carotaje" realizate în mare și pe pămînt au permis să se precizeze poziția și grosimea cretei albastre pe toată lățimea strîmtorii.

Trei galerii de la Folkestone la Calais

A cunoaște exact poziția și grosimea cretei albastre este o condiție necesară, dar nu suficientă, pentru a realiza o lucrare de importanța tunelului de sub Canalul Mînecii. Trebuie să se știe, de asemenea, cum reacționează terenurile traversate la străpungerea galeriilor și, în măsura posibilului, trebuie să se prevadă riscurile de țîșnire a unor cantități mari de apă. Trebuie să se calculeze, de asemenea, rezistența stratului cu care vor trebui să fie căptușiți pereții galeriilor. Cei doi antreprenori, societatea franceză „Situmer" și firma britanică „Rio Tinto Zinc Development Enterprise", însărcinate de „Société du tunnel sous la Manche" și „British Channel Tunnel Company" să facă studiile și să controleze ansamblul lucrărilor, au cerut laboratorului de mecanică a stîncilor al Școlii de mine din Paris să efectueze calculele teoretice și studiile la fața locului necesare pentru realizare și pentru securitatea lucrărilor în timpul construcției și în timpul exploatării lucrării.

Pentru moment, ne aflăm în stadiul studiilor și al calculelor în mărime reală. Începînd din iarna trecută, au fost săpate două camere de experiențe pornind de la „Puțul Bătrînilor" astfel încît să se cu-

Tunelul „Mînecii" va avea trei galerii cu secțiunea circulară : o galerie centrală de serviciu (5,20 m diametru) și două galerii principale cu un diametru sporit (7,8 m), prin fiecare dintre ele trecînd un drum cu sens unic. La fiecare 250 m galeria centrală va fi legată de fiecare din cele două tuneluri principale printr-o galerie de legătură (3,85 m diametru)

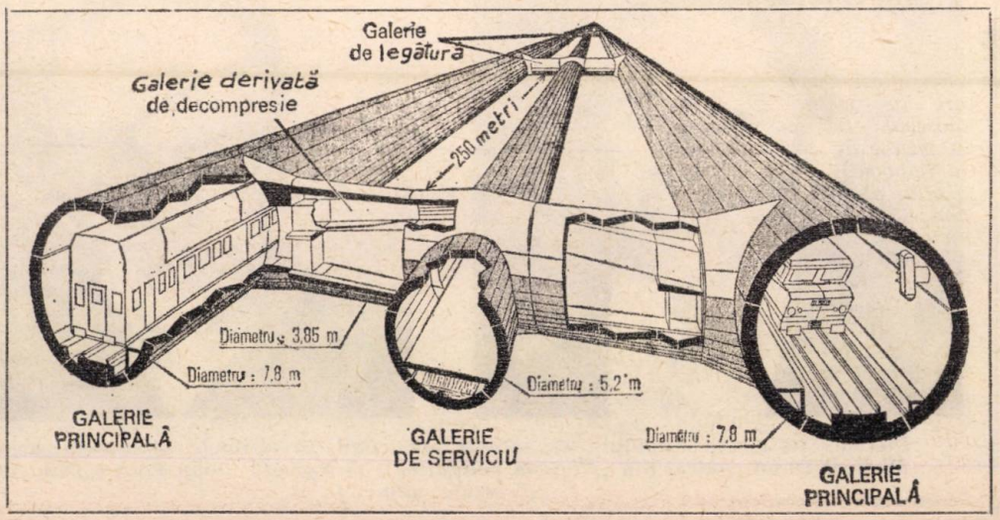

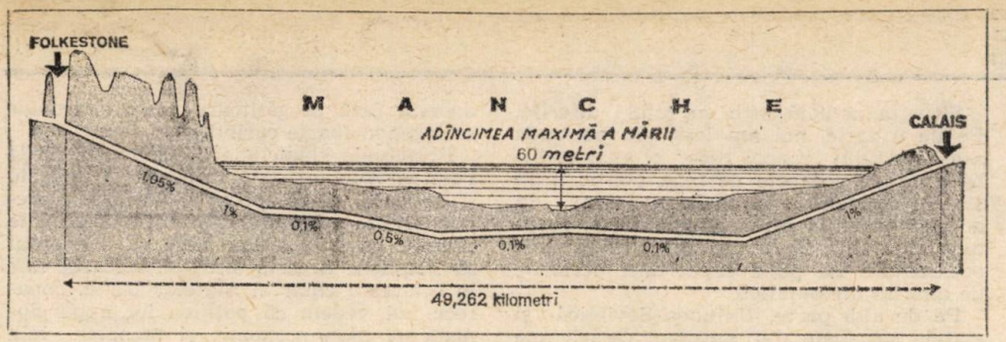

În acest profil de-a lungul tunelului, scara înălțimilor este mai mare de 40 de ori în raport cu scara lungimilor. Adîncimea maximă (107,30 metri sub nivelul mediu al mării, conform prevederilor) va fi atinsă în josul pantei venind de la Calais

noască stîncile care vor fi străbătute de tunel. Desigur, se prevede să se urmeze traseul cretei albastre. Dar în diverse puncte ale lucrării, din motive locale, va trebui în mod obligatoriu să se sape spre partea de sus, în creta alterată, sau spre parte de jos, în argila din Gault. În consecință, este indispensabil să se cunoască comportarea fiecărui tip de stîncă, precum și grosimea de beton necesară pentru a susține pereții. Dacă calculele sînt făcute pentru o căptușeală de beton, alegerea definitivă între perete de beton și perete de fontă nu s-a făcut încă.

În consecință, o cameră înaltă, lungă de 38 metri, a fost săpată la 65 metri sub suprafața solului (adică la 38 metri sub nivelul mijlociu al mării). Această cameră, cu secțiune semicirculară, seamănă oarecum cu un mare binoclu. Într-adevăr, ea este alcătuită din trei segmenți de diametre crescînde (de la 3 la 7,80 metri). Și, în special, ea permite să se aprecieze dificultățile care vor trebui să fie depășite atunci cînd tunelul va atinge creta cenușie alterată.

Camera joasă, de secțiune circulară, este amenajată în cea mai mare parte în partea de jos a cretei albastre, la 92,50 metri sub suprafața solului. Dar diametrul ei este de asemenea natură încît partea ei inferioară a fost săpată pe o adîncime de 1,50 sau 2 metri în argila din Gault. Aici infiltrările sînt mult mai puțin importante decît în camera înaltă — specialiștii, dacă nu vizitatorii, o găsesc perfect uscată — dar se merge în noroiul gros produs de argilă. Camera joasă va avea o lungime definitivă de 40 metri atunci cînd va fi terminată. Înaintarea se face prin săparea diametrului de 7,80 metri, în tranșe succesive de 2,80 metri lungime.

De îndată ce una din aceste tranșe este excavată, este prevăzută cu un grilaj de oțel, apoi este acoperită cu o carapace din microbeton proiectat, groasă de 30 de cm. Datorită întăritorului care i-a fost adăugat, acest beton proiectat se solidifică în cîteva minute și deci nu se scurge. Proiectul definitiv prevede, pentru cele trei galerii ale tunelului, o căptușeală din panouri prefabricate din beton sau din fontă. Pentru încercări, se folosește betonul proiectat. Ales pentru rapiditatea cu care este aplicat, betonul proiectat are inconvenientul că răspîndește un praf gros, gălbui și persistent asemănător cu „fog"-ul din Londra.

De îndată ce o secție a uneia din cele două camere de încercări este excavată, ea este echipată cu aparate de măsurat în stare să detecteze, la o distanță de un micron, deformațiile galeriilor.

Deși cea de-a doua convenție nu a fost încă semnată, a doua fază a proiectului a fost deja definită. De partea franceză, la Sangatte, se va săpa o „coborîre" de 600 metri lungime și cu o pantă de 11 la sută. De la punctul la care planul înclinat va atinge, la 38 metri sub nivelul mării, adîncimea prevăzută pentru tunel, se va excava în două direcții opuse : astfel se va înainta în același timp în tunelul propriu-zis și pe calea de acces subterană de 4 km lungime legînd acest tunel de instalațiile terminale de suprafață. De partea britanică, se va întreprinde o lucrare asemănătoare, cu excepția că în locul unei „coborîri" se va săpa un puț iar tunelul, sub regiunea Kent, va avea 12 km lungime.

S-a calculat că, în cursul ansamblului lucrărilor, 10 milioane metri cubi de materiale excavate vor fi evacuate în proporție de jumătate prin „coborîre", jumătate prin puț. Într-adevăr se știe deja cum vor avea loc operațiunile din a treia fază, adică săparea celor trei galerii alcătuind tunelul propriu-zis. Galeria de serviciu va fi excavată în primul rînd, cu viteza medie sperată de 520 metri pe lună. Dar, în fața acestei galerii se vor face mereu sondaje în toate direcțiile, astfel încît să se detecteze la timp orice pătrundere importantă de apă și să se ia măsurile necesare. Săparea acestei galerii de serviciu și a galeriilor de legătură va permite să se exploreze terenurile care vor fi străbătute de cele două tuneluri principale. În felul acesta se speră că străpungerea acestor două tuneluri va putea să înainteze cu 800 de metri pe lună, astfel încît tunelul de sub Canalul Mînecii să poată fi dat în exploatare în 1980, dacă totul merge bine.

Prețul total al lucrării ? La 1 ianuarie 1973, el a fost evaluat la 5 200 000 000 franci, exclusiv cheltuielile financiare. Dacă tunelul de sub Canalul Mînecii este terminat în 1980, ținînd seama de eroziunea monetară prevăzută și de cheltuielile financiare, costul total se va ridica la 9 500 000 000 franci curenți (din 1980).

Yvonne Rebeyrol
(După **„Le Monde"**)

CONTRAPUNCT

„4 S" și încă una...

Radu Budeanu

Frangleza este o limbă care nu există, dar se folosește. Ea a devenit un mijloc de comunicație îmbogățit de la o zi la alta, prin contribuția modestă și susținută a oamenilor de afaceri francezi, britanici și americani (de limba engleză). Combinînd precipitat noțiuni mai mult sau mai puțin prescurtate din cele două limbi, domeniile lor se înțeleg perfect în galopul dialogului succint și eficient care, atît în franceză cît și în engleză, este o condiție a business-ului. „Tour operators" este, în frangleză, un termen care indică profesiunea de a organiza industria turistică. Plecînd de la formula anglo-saxonă a celor patru „S" (în engleză Sun — Sea — Sex — Sand, în franceză, deficitară în acest caz, cu numai trei „S", Soleil — Mer — Sexe — Sable), deținătorii acestei meserii, de reală savoare, transpiră din greu inventînd programe de vacanță pe care le cedează, contra comision, companiilor turistice. Clientela lipsită de prejudecăți și avînd bani de buzunar, precum și dorința de a trăi din plin momentul, acolo unde clima și decorul își dau mîna numai pentru a contribui la satisfacția lor sufletească și trupească, apelează — conform unei tradiții ambalate într-o subtilă publicitate — la formula „4 S". Plecînd aiurea în lume în formula „4 S", cei care acasă se mențin țepeni în chingile protocolului și ale severelor obligații mondene își pot da garantat în petic făcînd drăgălașe și costisitoare nebunii de-a lungul și de-a latul rețelei turistice cu pricina. Dar, vai, „4 S", formula care garantează zburdălniciile de tot felul în moderne hoteluri, restaurante, cluburi, parcuri sau plaje, încropite cu tot dichisul din Miami și pînă în Hong Kong, a început să se dezagrege. Cînd foșnetul dolarilor, lenevind la bursele de schimb, a început să complice plățile în monedă forte în variate unghere ale globului, migrația savant organizată a acestui tip de turism s-a trezit prescurtată ca itinerar și, desigur, simplificată ca decor.

Fabricanții de voiaje, în firească lor ambiție de a face bine semenilor la un preț care să justifice altruismul, au schimbat strategia în același nobil și rentabil scop. Cu imaginația stimulată de ceturile conjuncturii economice, realizatorii de programe turistice, fără să renunțe complet la varianta „4 S", au lansat cu grabă și aplomb alta. Nu înainte de a selecta, cu har și „eficiență", piața noii formule. Ea se adresează doamnelor și domnilor vîrstnici și extrem de bogați, care, profund plictisiți de tot ce-i înconjoară, doresc o plictiseală de alte proporții, dar nu umblînd mii de kilometri, ci stînd tihniți într-un alt loc. Relativ proaspăta clientelă, lăsîndu-se olimpian stoarsă de parale, este, însă, în aceeași proporție, nemilos de exigentă.

Monte Carlo, altădată cutreierat de programe estivale picante și înfiorat de cele mai moderne capricii, a devenit locul de experimentare a distracțiilor așezate. O nostalgie amară planează peste hotelurile de lux. Mizînd nu pe cecurile junilor, ci pe ale venerabililor rentieri de mare calibru, organizatorii au scos numai de aici și într-un singur an un beneficiu net de 10 429 847 franci.

Octogenari și octogenare, aduși în Rolls-uri la hoteluri și apoi purtați cu trăsuri istorice spre cafenele și restaurante, somnolează temeinic, fac schimb de amintiri pe fondul melodiilor „en vogue" înaintea primului război mondial, consumă lent dar inexorabil caviar și șampanie, joacă la ruletă bătrînește dar cu mize aiuritoare, și așa mai departe. Clientela se amuză melancolic, păstrîndu-și, desigur, rangul.

Conform noii formule turistice, care din decență nu și-a găsit o sumă de inițiale, rangul costă pe zi de la aproximativ 1000 de franci la aproximativ oricît.

Новое ВРЕМЯ

MOSCOVA

NEGOCIERI MONETARE MULT MAI LARGI

Interviu acordat de președintele Adunării Naționale a Franței, EDGAR FAURE

SISTEMUL monetar internațional, creat în urma acordurilor de la Bretton-Woods a funcționat mai mult sau mai puțin satisfăcător în decursul perioadei postbelice, pînă în ultimii ani. De mai multă vreme, însă, el nu mai corespunde necesităților și actuala criză arată că acest sistem este depășit și insuficient. Se impune, așadar, modificarea sa.

Astfel, aici apare o nouă problemă. Ne-am putea gîndi pur și simplu la negocieri generale între toate țările care în prezent sînt partenere în cadrul Fondului Monetar Internațional. Dar se poate face și o altă sugestie : să se inițieze negocieri mult mai largi. Se știe că atunci cînd au fost pregătite acordurile de la Bretton-Woods, se preconiza participarea la ele a Uniunii Sovietice și a statelor socialiste din Europa răsăriteană. În final, această hotărîre nu a fost luată din două motive : în primul rînd situația politică internațională a intrat atunci într-o perioadă de încordare și, în al doilea rînd, Uniunea Sovietică, abia ieșită din încercările grele ale războiului, deținea doar un loc foarte modest în schimburile economice internaționale.

Situația actuală este cu totul diferită. Pe de o parte, noi am ieșit din perioada așa-numitului „război rece“ și s-au stabilit multiple contacte pe plan politic între statele occidentale și țările socialiste. În această privință este caracteristică recunoașterea R.D. Germane de către statele occidentale. Ea pune capăt unei perioade de anarhii diplomatice.

Pe de altă parte, Uniunea Sovietică și statele socialiste din Europa răsăriteană și-au dezvoltat producția lor națională și, totodată, au schimburi importante și crescînde cu statele membre ale Fondului Monetar.

Prin urmare, trebuie să considerăm că există o comunitate economică mondială mai largă decît cea oglindită în acordurile de la Bretton-Woods. Dar o comunitate economică trebuie, în mod logic, să se traducă prin existența unui anumit minim de dispoziții convenționale relative la folosirea monedelor care sînt semnele economiilor naționale.

În prezent, este imposibil să se spună cu precizie dacă negocierea de ansamblu preconizată de noi va duce la constituirea unui Fond Monetar Internațional unic, la care să participe întreaga lume, sau la unele acorduri dintre actualul Fond Monetar (care ar trebui să fie ameliorat) și alte state. Dar ni se pare că este necesar să se caute un sistem organizat de relații, care în viitor ar putea căpăta un caracter mai organic. Orice s-ar spune, este un fapt că anarhia monetară internațională poate dăuna întregii economii mondiale, în ansamblu, și chiar statelor care se consideră actualmente protejate.

Nu cred că o hotărîre privind conferința monetară mondială poate fi adoptată imediat. Ea necesită convorbiri și concertări preliminare deoarece vor trebui depășite anumite rezistențe și anumite temeri. Dar această fază pregătitoare poate și trebuie să înceapă foarte curînd.

Principala slăbiciune a sistemului de la Bretton-Woods constă în aceea că, de facto și de jure, el comportă o veritabilă preponderență a Statelor Unite. De aceea este necesar ca noul sistem care va fi adoptat să lichideze această situație. Aceasta este în interesul chiar al Statelor Unite, deoarece noi vedem că politica lor expansionistă pe plan economic și monetar le-a dus la impas. Pe de altă parte, este evident că statele care pînă în prezent nu fac parte din F.M.I. nu vor accepta să intre într-o organizație plasată sub preponderența S.U.A. Așadar, este important ca la stabilirea noilor reguli ale sistemului monetar să nu ne călăuzim după criteriile cantitative, capabile să asigure, de fapt, o astfel de preponderență. Acest lucru este necesar nu numai pentru a face posibilă intrarea statelor socialiste dar și pentru a asigura interesele legitime și aspirațiile țărilor în curs de dezvoltare, lucru care nu s-a făcut pînă în prezent.

Desigur, inițiativa aparține guvernelor. Pot însă da asigurări că opiniile emise și propunerile făcute de economiști și de oameni politici din diferite țări pot avea o influență pozitivă prin faptul că vor pregăti opinia publică pentru o mai bună organizare a relațiilor economice și vor determina pe conducătorii de răspundere să abandoneze rutina și să se elibereze de influența excesivă a „experților“ care alcătuiesc un fel de „club“ monden. Acești „experți“ consideră că orice idee cît de cît nouă constituie o încălcare a uzanțelor, a „bunei educații“ a finanței internaționale. Oamenii care vor să se țină seama de marile transformări survenite în lume sînt cu multă ușurință considerați utopiști. Or, tocmai actualul sistem, ca atare, a devenit o utopie primejdioasă.

CORRIERE DELLA SERA

MILANO

PARTIDA DINTRE BONN ȘI PARIS

ÎN NOUA controversă franco—vest-germană există elemente pe care le putem aprecia ca avînd o oarecare justificare și altele care, din lipsa unor referiri precise, scapă oricărei delimitări raționale și pot constitui un subiect de ipoteze mai mult sau mai puțin arbitrare. Faptul este îndeosebi valabil în ce privește presupunerea că se poate vorbi cu adevărat despre o controversă „nouă“. În această privință putem avea unele îndoieli, deoarece relațiile dintre cele două țări au fost întotdeauna frămîntate, chiar și imediat după „marea reconciliere“ de acum 10 ani.

Germanii vorbesc despre resentimente și gelozie franceze ; francezii vorbesc despre jocul dublu al R.F.G. Este o stare de fapt aproape permanentă de care nu se poate face abstracție.

Dar să revenim la „noua“ controversă, care riscă să facă și mai aspră calea spre unificarea vest-europeană. Fie că a vorbit sau nu cu titlu personal, ministrul francez al agriculturii Jacques Chirac (ale cărui relații cu familia Pompidou sînt bine cunoscute) i-a acuzat pe vest-germani de „spirit european slab“ și de tendințe neutraliste.

După cum ni s-a explicat, Chirac ar fi căzut victima unui reportaj al ziarului „Frankfurter Allgemeine“, în care se atribuia colegului său de peste Rin, Josef Ertl — după cît se pare în mod fals — ideea că guvernului federal nu i-ar rămîne altceva de făcut, după ultimele dificultăți, decît să „renaționalizeze“ agricultura vest-germană.

În realitate, lucrurile ar sta cu totul altfel, întrucît, după părerea predominantă la Bonn, ar fi vorba numai de reforma actualului sistem agrar al C.E.E. potrivit unui „plan de orientare“, dat fiind că acest sistem este pus în criză cu orice prilej de neînțelegere (de exemplu, cu prilejul oricărei reajustări a parităților monetare). Într-un mod oarecum pripit, dacă vrem să ne exprimăm cu bunăvoință, Chirac a ajuns la concluzia că, impregnată de concepții neutraliste, Republica federală ar intenționa o desprindere treptată de Europa occidentală.

Toate acestea au provocat la Bonn o furtună politică. Vest-germanii, care au reproșat întotdeauna francezilor că „pun bețe în roate Pieței comune“, s-au simțit pe nedrept și „în mod dureros“ loviți. Asemenea sentimente, dacă ne putem ex-

prima astfel, au dat naştere unei ridicări de scuturi antifranceze. Amintim în paranteză că, pentru Paris, Piaţa comună agricolă este „piatra de încercare" a C.E.E., printre altele şi pentru că, dacă R.F.G. ar urma cu adevărat să-şi „renaţionalizeze" agricultura, pierderile franceze ar putea fi foarte mari.

Pînă aici problemele agricole, din fericire, au rămas pentru moment nerezolvate. Cît priveşte celelalte reproşuri ale lui Chirac, dezbaterea este mai ipotetică şi de aceea mai complicată. La prima vedere, suspiciunea de neutralism nu ar trebui să-i supere pe vest-germani, care nu au adus niciodată N.A.T.O. în criză — cum, în schimb, au făcut-o francezii — şi au susţinut întotdeauna că politica lor faţă de Răsărit depinde de politica urmată faţă de Occident, aşa după cum aliaţii, inclusiv Franţa, au recunoscut în mod oficial. Dar creştin-democraţii de la Bonn (în frunte cu liderii lor Kohl, Strauss şi Carstens) au luat drept bune cuvintele lui Chirac, redezgropînd faimosul plan al „ministrului politicii faţă de Răsărit". Egon Bahr, în mod inutil redimensionat de autor ca un „exerciţiu teoretic". Potrivit acestui plan, vechi de patru ani, ar urma să se ajungă treptat la o dizolvare a blocurilor şi la crearea unei zone neutre în centrul Europei.

Fireşte, declaraţia de ostilitate a creştin-democraţilor vest-germani a pus guvernul Brandt în încurcătură. Odată cu cererea de explicaţii adresată de Brandt lui Pompidou, s-a reanimat partida de ping-pong dintre cele două ţări, în timp ce englezii fac pe spectatorii imparţiali, gata să medieze în dispută.

Rezultatul : din nou se anunţă de fiecare parte iniţiative, relative la comunitatea vest-europeană, iniţiative pe care, dată fiind situaţia, nu putem să le considerăm întîmplătoare. Fostul purtător de cuvînt guvernamental, Ahlers, a prevestit o întîlnire la nivel înalt anglo—franco—vest-germană, iar ministrul de externe, Scheel, a preconizat o „iniţiativă politică" ce ar urma, potrivit unor interpretări ziaristice, să accelereze constituirea ‚secretariatului european" ca primă etapă a unificării politice. În sfîrşit, Pompidou s-ar pregăti să propună alegerea directă a Parlamentului european.

Cu alte cuvinte, acuzaţiile de insuficient spirit comunitar aduse de Chirac vest-germanilor ar putea, în mod paradoxal, să repună în funcţiune mecanismul ruginit. Dar putem oare spera cu adevărat aşa ceva ? O prudenţă foarte de înţeles ne sfătuieşte să nu avem încredere.

Vittorio Brunelli

„LES NOUVELLES DE PYONGYANG"

DE LA KORYO LA REPUBLICA CONFEDERALĂ KORYO

ÎN DISCURSUL său istoric din 23 iunie, tovarăşul Kim Ir Sen, mare conducător al revoluţiei, a făcut o analiză ştiinţifică a situaţiei intervenite în Coreea după publicarea Declaraţiei comune a Nordului şi Sudului şi, pe această bază, el a formulat un nou program, programul în cinci puncte, pentru a înlătura dificultăţile şi obstacolele din calea reunificării, a preveni divizarea ţării şi a grăbi reunificarea independentă şi paşnică a patriei. În acest program el a propus instituirea unei confederaţii a Nordului şi Sudului sub numele unic de Stat al Republicii Confederale Koryo.

După cum se ştie, s-a scurs mai mult de un an de la publicarea Declaraţiei comune a Nordului şi Sudului care a marcat o nouă fază pentru reunificarea ţării, dar dialogul între Nord şi Sud nu a făcut progresele cuvenite şi punctele asupra cărora s-a convenit, precizate în Declaraţia comună, nu au fost efectiv aplicate. Aceasta se datorează în întregime acţiunilor trădătoare ale autorităţilor sud-coreene. Imediat după semnarea Declaraţiei comune, autorităţile sud-coreene au împiedicat prin toate mijloacele înaintarea dialogului, practicînd o tactică duplicitară, duşmănoasă şi perfidă şi, recent, afişînd pretinsa „politică externă pentru reunificarea paşnică" ele au proclamat drept „politica lor" fabricarea celor „două Corei". Aceasta este o încălcare grosolană a Declaraţiei comune a Nordului şi Sudului, care precizează cele trei principii ale reunificării patriei.

Din cauza manevrelor părţii sud-coreene, perspectivele luminoase care se deschiseseră pentru reunificare se întunecă din nou şi naţiunea noastră se află expusă unui grav pericol, pericolul diviziunii perpetue. Măsura cea mai raţională ce trebuie luată cu toată urgenţa pentru îndepărtarea acestui pericol este instituirea sub un nume unic de Stat al confederaţiei Nordului şi Sudului. Această măsură va permite să se prevină divizarea perpetuă şi să se ajungă la reunificarea elementară.

Referindu-se la conţinutul Confederaţiei Nordului şi Sudului sub un singur nume de Stat, tovarăşul Kim Ir Sen spunea : „Noi apreciem că, în condiţiile actuale, modul cel mai rezonabil de a ajunge la reunificare este convocarea unei mari adunări naţionale, realizarea uniunii naţionale şi, pe această bază, instituirea unei confederaţii a Nordului şi Sudului, menţinîndu-se însă pentru o perioadă de timp cele două regimuri actuale din Nord şi din Sud.

În momentul în care va fi instituită această confederaţie va fi bine să se reînvie numele de Koryo care era larg cunoscut în lume ca stat unificat pe teritoriul ţării noastre şi de a numi Statul confederal, Republica Confederală Koryo".

Recenta propunere a conducătorului nostru se întemeiază pe o analiză ştiinţifică a particularităţilor istorice ale naţiunii coreene şi a situaţiei concrete a ţării noastre ; este un program de salvare naţională, original şi dintre cele mai raţionale, indicînd calea cea mai scurtă spre reunificare.

Confederaţia pe care noi o preconizăm are caracteristicile sale proprii ; ea diferă de o federaţie permanentă de triburi sau naţiuni diferite fondată pe un regim social-politic analog. Ea este o confederaţie provizorie pe care cele două părţi temporar separate ale unei naţiuni omogene, care a trăit în armonie în lunga sa istorie într-un stat unitar pe acelaşi teritoriu, cu o singură limbă şi o singură cultură, o vor instituI, menţinînd pentru o vreme cele două regimuri şi guverne actuale stabilite în Nord şi în Sud, pentru a soluţiona problema reunificării patriei, sarcină supremă comună a naţiunii.

Această confederaţie este tranzitorie pentru că ea vizează evitarea diviziunii perpetue, restabilirea legăturilor naţionale între Nord şi Sud şi orientarea spre reunificarea completă, ţinîndu-se cont de faptul că cele două regimuri sociale diferite sînt realităţi în Nord şi Sud.

Propunerea de a institui o confederaţie a Nordului şi Sudului este absolut conformă Declaraţiei comune a Nordului şi Sudului, a cărei substanţă este constituită din trei principii ale reunificării patriei : independenţă, reunificare paşnică şi marea uniune naţională ; ea reflectă în mod corect dorinţa unanimă a poporului coreean şi cerinţa timpului pentru reunificare, împotriva diviziunii.

Este un fapt notoriu că Koryo, stat unitar care a existat de la începutul secolului al X-lea pînă la sfîrşitul secolului al XIV-lea (de la 918 pînă la 1392) pe teritoriul Coreei de Nord şi de Sud actuale, şi-a apărat independenţa împotriva invaziilor armate repetate ale agresorilor străini şi a creat o cultură naţională splendidă care a fost înscrisă în paginile strălucitoare ale istoriei culturii umanităţii. Koryo era atunci aşa de bine cunoscut în lume, încît şi astăzi ţara noastră este numită Coreea.

...În vederea instituirii confederaţiei Nordului şi Sudului sub un singur nume

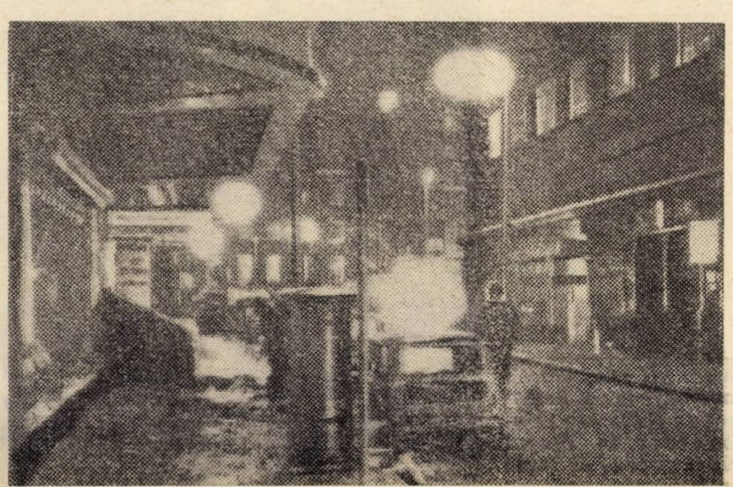

Gările londoneze au fost, în ultimul timp, ţinta mai multor atentate cu explozivi, atribuite unor organizaţii teroriste irlandeze

Phenian. Întîlnire a organizațiilor de Cruce Roșie din Nordul și Sudul Coreei

de Stat, trebuie să fie convocată o mare adunare națională care va fi constituită din reprezentanții tuturor cercurilor și păturilor populației, tuturor partidelor politice și tuturor organizațiilor sociale din Nord și Sud și realizată marea uniune națională.

Prin însăși natura sa, problema reunificării patriei nu afectează numai interesele unui anume partid sau ale unei anume pături sociale, ci privește direct interesele vitale și viitorul întregii națiuni. De aci marea importanță a problemei.

Mișcarea pentru reunificare nu poate fi în nici un caz monopolizată de unele autorități aflate la putere. Este necesar, de aceea, ca nu numai autoritățile la putere, dar și întregul popor din Nord și Sud, în special muncitorii și țăranii care reprezintă majoritatea zdrobitoare a națiunii, să ia parte activă la reunificare.

Dacă Nordul și Sudul nu-și impun unul altuia regimurile sociale și respectă principiile Declarației comune ce stipulează realizarea marii uniuni naționale deasupra diferențelor de ideologie și opinii politice, nu va exista nici o condiție și nici un pretext pentru a nu se putea convoca marea adunare națională și institui confederația Nordului și Sudului.

Noi sîntem ferm convinși că regimul socialist stabilit în jumătatea de Nord a Republicii este incomparabil superior regimului social din Coreea de Sud, dar noi nu vrem să-l impunem Coreei de Sud. Este posibil să existe regimuri politice deosebite într-o țară, și ca oameni cu ideologii și opinii politice diferite să trăiască împreună. Populației sud-coreene îi revine să hotărască ea însăși ce regim social va stabili în Coreea de Sud. Dacă autoritățile sud-coreene doresc cît de puțin reunificarea patriei, ele trebuie să înceteze manevrele privind fabricarea a „două Corei" și să accepte propunerea noastră de constituire a confederației Nordului și Sudului.

Fondarea Republicii Confederale Koryo va deschide o etapă remarcabilă și decisivă în efortul pe care noi îl depunem pentru a împiedica divizarea perpetuă a țării, pentru a proceda la colaborare și schimburi în toate domeniile — politic, militar, diplomatic, economic și cultural — și a grăbi reunificarea completă a patriei.

Acțiunea comună a Nordului și Sudului în domeniul diplomatic sub numele unic de Stat, Republica Confederală Koryo, și aderarea la O.N.U. sub acest nume unic vor permite, îndeosebi, creșterea prestigiului națiunii, contracararea manevrelor imperialismului american, care vizează fabricarea a „două Corei", ci să fie salvgardată existența unei singure Corei. În viitor, ca și în trecut, noi vom respecta cu strictețe Declarația comună a Nordului și Sudului și vom depune toate eforturile pentru a preveni divizarea perpetuă a țării și a ajunge la reunificare.

Ri Djip

LA STAMPA

TORINO

AGONIA PNOM PENH-ULUI

GUVERNUL mareșalului Lon Nol nu vrea să recunoască faptul că situația la Pnom Penh este foarte critică, dar a instituit o cenzură severă asupra corespondențelor ziariștilor, pretinzînd totodată ca ele să fie scrise în engleză sau franceză — singurele limbi cunoscute de cel care face cenzura. Pentru a ocoli cenzura, ziariștii predau articolele colegilor care părăsesc Pnom Penhul îndreptîndu-se spre Bangkok sau alte părți.

Însuși Lon Nol este un simbol al paraliziei progresive care hărțuiește regimul său. Mareșalul, lovit în urmă cu doi ani de o formă de paralizie care îi limitează în mare măsură capacitatea de mișcare, trăiește într-un palat-cetate, înconjurat permanent de 2 000 de soldați. Se pare că în Consiliul politic prezidat de el, un fel de directorat cu depline puteri temporare, nu domnește înțelegerea : Lon Nol n-ar fi de acord cu Sirik Matak, personalitatea numărul doi a regimului, de asemenea, ambii ar fi în relații proaste cu primul ministru In Tam.

Tot ce-i rămîne lui Lon Nol sînt militarii, din care a făcut o castă privilegiată. Din cei 30 de miliarde de riali care reprezintă bugetul național al statului, 15 sînt afectați oficial cheltuielilor militare, iar celelalte 15 merg, într-un fel sau altul, tot în buzunarele militarilor. Se pare că mulți ofițeri pretind că unitățile lor sînt formate dintr-un număr de soldați mai mare decît cel real, încasînd astfel banii destinați echipării și hranei soldaților. Teoretic armata cambodgiană numără 136 000 de militari, în realitate însă, combatanții nu depășesc cifra de 80 000.

Popor blînd, foarte ospitalier și binevoitor, poporul cambodgian are oroare de acest război fratricid. Coruptul regim al lui Lon Nol, care a favorizat dezechilibrele sociale în loc să le limiteze, nu are nici un ideal de oferit propriilor săi combatanți. Guvernul a plasat pretutindeni afișe care îndeamnă pe tineri să-și facă datoria în apărarea patriei „amenințate de comuniști". Dar această propagandă nu are priză la populație.

Campania de recrutare obligatorie lansată în urmă cu cîteva luni și care cuprinde toți bărbații între 18 și 30 de ani a fost un fiasco, inclusiv din cauza corupției din rîndurile armatei. Poliția militară a fost trimisă din casă în casă să caute oameni apți să lupte, dar pentru 10 000 de riali poliția însăși elibera certificate de invaliditate. Pe de altă parte, se pare că mulți soldați guvernamentali își vînd armele lor partizanilor pentru a-și cumpăra produse alimentare. În oraș au fost recent găsite numeroase depozite particulare de arme și muniții furate de la soldați.

Prost apărat de o armată insuficientă și coruptă, Pnom Penhul se înăbușă treptat. În multe puncte ale orașului electricitatea lipsește în cea mai mare parte a zilei, apa este un bun de preț, unele produse alimentare de bază încep să lipsească. În cei trei ani de război, prețurile au crescut într-o amenințătoare spirală inflaționistă : orezul costă 12 000 de riali față de 500 suta de kg., carnea 500 riali față de 50 per

Membrii unei baterii antiaeriene a Armatei de Eliberare cambodgiene în timpul unei acțiuni de luptă

kg., iar peștele 300 de riali față de 25 per kg.

Populația Pnom Penhului a sporit de trei ori în urma intrării în oraș a refugiaților din satele arse de avioane „B-52" și devastate de lupte. În prezent, cînd bombardamentele americane au luat sfîrșit, o parte a refugiaților s-a întors la sate. Capitala este însă suprapopulată și în cartierele sărace oamenii trăiesc în condiții inumane, dormind pe trotuare sau în numeroasele clădiri dărîmate.

În schimb, familiile bogate din Pnom Penh au fugit spre Batdambang, o zonă turistică încă necontaminată de război, sau în străinătate, cu capitaluri cu tot.

Frankfurter Allgemeine

O REVIZUIRE A TRATATULUI DE LA RIO

ARGENTINA și Peru au pregătit în cursul unor minuțioase convorbiri preliminare o ofensivă împotriva sistemului de securitate interamerican reprezentat prin Tratatul de la Rio, pe care îl consideră depășit și pasibil de revizuire. Guvernele celor două țări au declarat, prin intermediul comandanților lor supremi, cu prilejul unei întîlniri la Lima: „Tratatul de la Rio a pus sistemul de securitate al continentului în slujba unei singure puteri, iar nu în slujba Americii Latine".

Tratatul de la Rio, conceput după al doilea război mondial ca o alianță de apărare împotriva dușmanului învins în război și constituit în anul 1947, a oferit cadrul pentru Organizația Statelor Americane, înființată un an mai tîrziu la Bogota (Columbia). Din această organizație fac parte aproape toate statele americane cu excepția Canadei, a cîtorva state mai mici și a Cubei, care a fost exclusă în 1962. Sancțiunile diplomatice și economice adoptate cu acest prilej împotriva Cubei nu au fost niciodată populare în America Latină. Totuși, Mexicul a fost unicul stat din O.S.A. care nu a respectat niciodată hotărîrea privind sancțiunile.

Boicotarea Cubei a fost străpunsă între timp și de Peru, Chile și Argentina, care și-au normalizat relațiile cu cea mai mare țară din Marea Caraibilor. Dar Tratatul de la Rio prevede chiar intervenția militară într-un stat membru în cazul unor tulburări interne și, prin aceasta, a oferit în 1965 Statelor Unite pretextul pentru o invazie în Republica Dominicană. Încetarea războiului rece și a conflictului din Vietnam au făcut ca Tratatul de la Rio să fie cu totul anacronic în forma sa de pînă acum.

Inițiativa unei modificări a Tratatului de la Rio a fost luată de Argentina și Peru, ale căror guverne se orientează în mare măsură după aceleași concepții politice. Cu prilejul vizitei sale la Lima, comandantul suprem al armatei argentiniene, generalul Carcagno, a putut ajunge cu colegul său peruan, generalul Mercado Jarrin, care este totodată ministru de externe, la o deplină concordanță de păreri asupra poziției care trebuie adoptată la conferința de la Caracas. Amănuntele au fost stabilite în timpul unei vizite efectuate recent în capitala Argentinei de o delegație de ofițeri a statului major peruan.

Argentina și Peru sînt de părere că, în această perioadă de destindere mondială, amenințarea pentru continent vine în mai mică măsură din afară. Primejdia ar putea consta mai curînd în dependența economică și politică față de S.U.A. și în încordările sociale care rezultă de aici. Cei doi generali au fost de acord și cu militarii uruguayeni în ce privește faptul că lichidarea unor asemenea încordări ar sustrage terenul subversiunii și prin aceasta ar face inutilă combaterea acesteia. O atare părere este sprijinită, de asemenea, de guvernul chilian și de militarii din Ecuador.

PROFIL

HENRY KISSINGER

secretar de stat al S.U.A.

Henry Kissinger s-a născut la 23 mai 1923 în orașul Fürth (Bavaria). Persecuțiile rasiale naziste au determinat familia sa să emigreze în S.U.A., în 1938. A studiat la George Washington High School, iar după război, la Universitatea Harvard. (În timpul războiului a fost interpret și anchetator al serviciilor militare de contrainformații, apoi a predat un curs de istorie modernă a Germaniei destinat ofițerilor americani.)

Licențiat în științe politice (1950), apoi doctor (1954), Kissinger a funcționat în calitate de consultant în probleme politico-militare pe lîngă mai multe comitete și grupuri de studiu guvernamentale: Biroul de cercetări operaționale; Comisia pentru probleme strategice psihologice; Grupul de studii privind armele nucleare și relațiile externe; Grupul pentru evaluarea sistemelor de armament de pe lîngă comitetul șefilor de stat major. În paralel, a avut o remarcabilă carieră universitară la Harvard.

Este autorul volumelor: „Armele nucleare și politica nucleară", „O lume restaurată: Castlereagh, Metternich și restabilirea păcii: 1812—1822", „Necesitatea unei opțiuni: perspective ale politicii externe americane" (1961), „Asocierea dereglată: o reexaminare a alianței atlantice" (1965) și altele.

Numit, în 1969, consilier special al președintelui în problemele securității naționale, Kissinger a îndeplinit o serie de acțiuni cu caracter diplomatic, așa cum au fost călătoriile sale în R.P. Chineză și în U.R.S.S.; a fost, de asemenea, principalul negociator american în elaborarea Acordului privind încetarea războiului și restabilirea păcii în Vietnam.

Inundații în India. Populația unui sat din apropiere de Calcutta își salvează vitele și alte bunuri refugiindu-se în zone neafectate de calamitate

POSTA REDACȚIEI

Heath în Irlanda de Nord

Gh. Bădescu, Craiova. Recenta călătorie a premierului britanic Edward Heath în Irlanda de Nord, prima de după alegerea noii Adunări provinciale, a provocat ușoare nedumeriri într-o fază inițială întrucît era plănuită și participarea la un serviciu religios consacrat memoriei lordului Brookeborough. Lordul Brookeborough, care a fost prim-ministru al Ulsterului între 1943 și 1963, s-a făcut cunoscut pentru intransigența sa față de revendicările populației catolice din provincie. Participînd, însă, la comemorarea respectivă, atît premierul cît și persoanele care asistau au avut surpriza de a asculta cîteva critici la adresa lordului Brookeborough, din partea episcopului protestant Arthur Butler. „Lordul Brookeborough, a spus episcopul, nu s-a gîndit prea mult la soluțiile pe termen lung ale problemelor noastre comunitare. S-ar putea spune că dacă el ar fi gîndit și acționat altfel, Irlanda de Nord nu s-ar afla în punctul în care se află astăzi". În afara acestui eveniment oarecum tangențial și folosit doar ca pretext pentru călătoria în Ulster, întrevederile premierului Heath în Irlanda de Nord par să fi fost rodnice. Heath s-a întîlnit cu Brian Faulkner, conducătorul partidului unionist, și cu Gerry Fitt, liderul partidului laburist social și democratic, cu care a discutat îndelung problemele provinciei. Gerry Fitt a precizat că a fost abordată și problema posibilului transfer al menținerii ordinii către poliția locală, problema creării unui „Consiliu al Irlandei" care să reunească reprezentanți din ambele părți ale insulei, problema discriminării față de catolici, problema internării suspecților. Heath a avut, de asemenea, întrevederi cu Oliver Napier, liderul partidului interconfesional al alianței, și cu pastorul Ian Paisley. Extremistul William Craig a refuzat să participe la întrevederi. Înainte de a părăsi Irlanda de Nord, Heath a făcut un apel către toți conducătorii politici ai provinciei de a da posibilitate noii Adunări provinciale, aleasă în luna iunie, să-și exercite puterea. Deocamdată trebuie ales un comitet executiv format din 12 membri, asupra cărora partidele încă nu au căzut de acord.

Nicolae Singiorzan, Alba Iulia. Producția de petrol a statelor din Orientul Apropiat a crescut în anul 1972, față de anul precedent, cu 10,9 la sută. Această creștere este totuși mai mică decît cea realizată în 1971 cînd, comparativ cu anul 1970, sporul de producție realizat a fost de 17,3 la sută. În anul trecut, cel mai mare spor în producția de petrol a fost obținut de Arabia Saudită (26 la sută), stat ce de doi ani de zile se află în fruntea producătorilor de petrol din Orientul Apropiat (înaintea Iranului, Kuweitului și Irakului).

Aron Chirmigiu, Constanța. După datele statistice publicate de Institutul internațional pentru oțel, în anul ce a trecut producția mondială de oțel a crescut cu peste 15 la sută (n.r. — sporurile înregistrate în țările socialiste nu au fost cuprinse în această cifră). În primele 4 luni ale acestui an, producția de oțel a S.U.A. a crescut cu 15,5 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut ; în Japonia, această creștere a atins procentul de 27,7. În țările Pieței comune, cel mai mare spor al producției de oțel l-a înregistrat Marea Britanie — 16,9 la sută (în toate celelalte țări ale C.E.E. creșterea medie este mult mai mică, respectiv 8,9 la sută).

Victor Mateescu, Ploiești. Consumul mondial de petrol înregistrat în 1972 s-a ridicat la aproape 2,5 miliarde tone. Potrivit unor estimări, această cantitate ar putea fi „încărcată" într-un tanc petrolier cu lățimea și înălțimea de un kilometru și cu lungimea de 2,5 kilometri. Dacă aceeași cantitate ar curge pe albia Dunării, pentru scurgerea ei ar fi necesare aproape trei zile și trei nopți.

Mișu Nadler, bulevardul Hristo Botev, nr. 3, et. 1, ap. 1, sector 3, București, oferă spre vînzare întreaga colecție a revistei „Lumea".

P. Aurelian, Ploiești. Iată cîteva din cifrele solicitate în legătură cu situația din Australia : venitul național pe cap de locuitor — 2 210 lire sterline (o liră = 1,74 dolari australieni) ; comerț exterior, în 1972 : importuri — 2 230 milioane lire, exporturi — 3 120 milioane lire, din care importuri din Marea Britanie — 317,9 milioane lire, exporturi în Marea Britanie — 283,4 milioane lire. Pentru celelalte întrebări, vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 35 al revistei.

Traian Mureșanu, com. Aciș, jud. Satu-Mare. 1. Teritoriu de peste mări al Franței, Somalia franceză (Côte française de Somalie) se deschide spre Golful Aden. Suprafața : 21 700 km². Populația : 81 000 locuitori. Capitala : Djibouti. Regiune esențialmente vulcanică, formată din bazalt negru și roșu. Climatul este caracterizat prin două sezonuri : **sezonul uscat** (din mai pînă în octombrie) — foarte cald și **sezonul umed** (octombrie—aprilie). Populația, cu o densitate de 3 locuitori pe kmp, compusă din două grupuri etnice de rasă etiopiană, dar în general islamizați : Issas în sud și Danakili în nord, se ocupă în general cu creșterea animalelor (bovine, ovine, cămile) și practică transhumanța și chiar nomadismul, în special gruparea Issas. Orașe principale : porturile Tadjoura, Obock. Teritoriu francez din 1946, Coasta franceză a Somaliei are, din 1957, un consiliu de miniștri format din 8 membri, este prezidat de un guvernator și ales de Adunarea teritorială compusă din 32 de membri aleși. Somalia franceză este reprezentată la Paris de un deputat și un senator.

2. Arhipelagul Franz-Josef din Oceanul Înghețat de Nord, este compus din aproximativ o sută de insule ; aici cercetătorii sovietici desfășoară o bogată activitate meteorologică (din 1929) și științifică. Din 1960 funcționează aici trei stații permanente de cercetare. Răspunsul acesta se adresează și lui **Skekely Imre, Hunedoara.**

Conducta arctică

V. Popovici, Pitești. Din proiectele (mai multe) existente pentru transportul petrolului din nordul Alaskăi Senatul american a aprobat în cele din urmă planul unei conducte trans-Alaska, renunțînd definitiv la posibila rută Mackenzie. După cum se poate observa din harta alăturată (reprodusă din săptămînalul britanic „The Economist"), conducta ar urma să lege, de-a lungul a 800 mile, Prudhoe Bay de portul Valdez, de unde petrolul va fi transportat către celelalte state nord-americane cu tancuri petroliere. Canada s-a opus energic acestui proiect, temîndu-se de posibila poluare a coastelor sale pacifice. Din păcate, susțin comentatorii, Canada n-a susținut cu prea multă energie o alternativă proiectului american amintit.

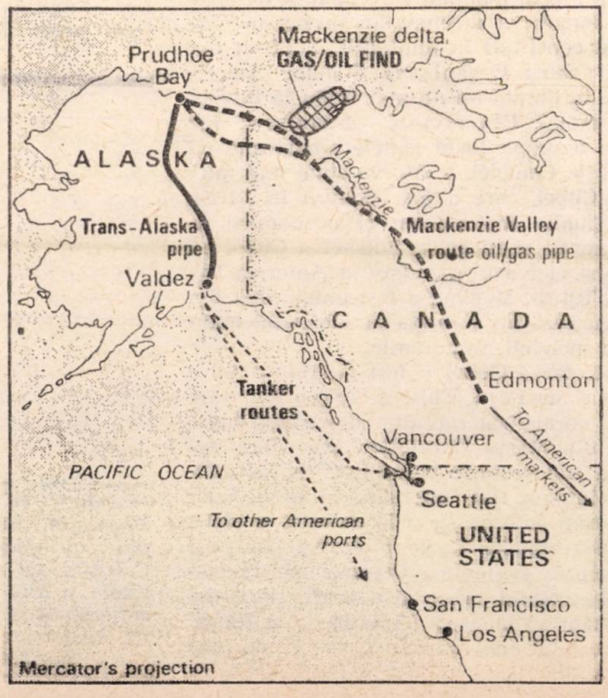

POSTA REDACȚIEI

Banca africană de dezvoltare

St. Ionescu, Arad. Banca africană de dezvoltare a fost creată în septembrie 1964, sub egida Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Africa și și-a început efectiv activitatea în iulie 1966. Are drept scop încurajarea investițiilor de capital public sau privat în Africa, furnizarea de asistență tehnică, finanțarea și executarea unor proiecte de dezvoltare ș.a. Fac parte : Algeria, Botswana, Burundi, Camerun, Ciad, R.P. Congo, Coasta de Fildeș, Dahomey, R.A. Egipt, Etiopia, Gabon, Ghana, Guineea, Kenya, Liberia, Libia, Malawi, Mali, Mauritania, Maroc, Niger, Nigeria, Ruanda, Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Swaziland, Tanzania, Togo, Tunisia, Uganda, Volta Superioară, Zair, Zambia. Iată, pe scurt, și cîteva informații despre celelalte organizații despre care ne întrebați : **Uniunea vamală și economică a Africii Centrale** și-a început activitatea în ianuarie 1966 și vizează raționalizarea și uniformizarea sistemelor tarifare și regimurile fiscale ale celor patru membri (Camerun, R.P. Congo, Gabon, R. Africa Centrală) ; **Uniunea statelor Africii centrale** a fost fondată la Fort-Lamy (Ciad) în aprilie 1968, în scopul adoptării de tarife comune pentru importuri și libera circulație a capitalurilor și a persoanelor în statele membre, cooperarea culturală, științifică, tehnologică, asistență militară în cazul unei agresiuni din partea unei puteri străine ; membri : Ciad și Zair. **Consiliul Înțelegerii** sau **Înțelegerea**, fondată în mai 1959, este o asociație politică și economică a patru state care făceau parte anterior din Africa occidentală franceză, plus Togo ; membri : Coasta de Fildeș, Dahomey, Volta Superioară, Niger, Togo. **Comunitatea economică a Africii de Vest** a fost formată de șapte din cele opt state ale fostei Africi occidentale franceze, printr-un protocol semnat la Bamako (Mali), în mai 1970, de către șefii de state ai Uniunii vamale a statelor Africii de vest, organizație pe care a înlocuit-o ; scopul ei este asigurarea unei zone de schimburi pentru produsele agricole, cît și a unui sistem preferențial pentru produsele industriale ; membri : Coasta de Fildeș, Dahomey, Mali, Mauritania, Niger, Senegal, Volta Superioară. **Comunitatea Africii orientale**, creată în decembrie 1967, cu scopul întăririi legăturilor economice între statele membre, cuprinde Kenya, Tanzania, Uganda. Despre celelalte organisme economice din Africa despre care ne întrebați, am răspuns pe larg în cadrul acestei rubrici cu alte prilejuri.

Adriana Mironescu, București. Contrar zvonurilor la care vă referiți, regina Iuliana a Țărilor de Jos, care și-a celebrat recent 25 de ani de domnie, a declarat că nu va abdica. În ceea ce o privește pe prințesa moștenitoare Beatrix, căsătoria ei, în martie 1966, cu diplomatul vest-german Claus von Armsberg, a provocat multă nemulțumire întrucît diplomatul era bănuit de a fi avut în tinerețe simpatii pentru regimul hitlerist.

Anton Daniel, București, Vă mulțumim pentru scrisoare. Vom avea în vedere propunerile dv.

Marian Albu, Costești, jud. Argeș. Ministatul Monaco este condus de prințul Rainier al III-lea din mai 1949. Rainier III s-a născut în 1923, a urmat la conducere bunicului său, prințul Louis II. Este căsătorit, din 1956, cu foarte cunoscuta actriță Grace Patricia Kelly. Foarte vechiul principat Monaco s-a plasat în mod voluntar sub protectorat francez, formînd o uniune vamală în 1865, dar menținîndu-și suveranitatea. Regimul politic a fost pînă în anul 1911 absolutist ; în acel an, sub Albert I, a fost alcătuită o nouă constituție, revăzută în două rînduri (șase ani și nouăsprezece ani mai tîrziu). Cum, potrivit constituției, Franța este urmașa în cazul în care dinastia conducătoare se stinge, Louis II (1922—1949), neavînd copii legitimi, a recunoscut-o pe Charlotte (mama actualului prinț) drept moștenitoare legitimă. Constituția din 1911 stabilește că puterea legislativă o dețin prințul împreună cu un Consiliu național format din 18 membri, ales pentru o perioadă de patru ani. Puterea guvernamentală este exercitată, sub autoritatea prințului, de către miniștri de stat asistați de trei membri ai consiliului de guvernare. În anul 1961 Consiliul național a fost înlocuit de către o Adunare națională.

IMPORTANT!

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Observații ale Skylab-ului

I. Andrei, București. 1. Laboratorul spațial „Skylab" se mișcă în jurul Pămîntului de la vest la est, fără a depăși vreodată 50° la nord sau la sud de Ecuator. Observațiile pe care astronauții le fac sînt imprimate pe filme și bandă magnetică, care vor fi readuse pe Pămînt. Instrumentele optice și electronice de care dispun pe acest laborator spațial permit observarea unei suprafețe de aproximativ 34 000 kmp, simultan cu satelitul ERTS-1 (lansat în iulie 1972, acest satelit este singurul dedicat pînă acum în exclusivitate observării Pămîntului, funcționează pe o „orbită polară", se mișcă pe direcția nord-sud-nord), deși orbitele celor două nave diferă : ERTS-1 se mișcă la o altitudine de 900 km, Skylab-ul la o altitudine de 435 km. Dezavantajul orbitei Skylab este că trece deasupra unui traseu cu condiții de luminozitate nefavorabile în multe locuri. Astronauții au fotografiat, totuși, între altele, furtuna tropicală „Brenda" din Golful Mexic, pădurile incendiate din California, un vulcan subacvatic care a erupt lîngă Nishino Sgima, în grupul de insule japoneze Bonin, taifunul Iris, la sud de Japonia, un vulcan activ în lanțul de insule Galapagos.

2. **Mundrabilla II** este numele unui uriaș meteorit descoperit de profesorul de mineralogie vest-german Paul Ramdohr, printre epave de automobile în deșertul australian. Își trage numele de la cea mai apropiată stație poștală de locul în care a fost descoperit. Paul Ramdohr a dus apoi meteoritul, greu de 6,1 tone, în R.F. Germania unde a fost secționat cu fierăstrăul (activitatea a durat un an), la Institutul Max Planck pentru fizica nucleară. Cîte o porțiune de 250 kg a fost oferită savanților din Australia, Marea Britanie, Statele Unite și U.R.S.S. **În fotografie :** un moment de la oferirea fragmentelor respective diplomaților acreditați la Bonn.

POSTA REDACȚIEI

A. Atanasiade, București. 1. Vicepreședintele Republicii Elene, generalul Anghelis, s-a născut la Steni, în Chalcidia, în 1912 ; a studiat la școala militară din Evelpides. A fost conducător al unei divizii, în 1965, adjunct al șefului de stat major al armatei terestre, apoi subșef al statului major al apărării naționale. Evenimentele din 1967 l-au găsit în această din urmă funcție. Din decembrie 1968 generalul Anghelis a fost comandant al forțelor armate elene. Date biografice ale președintelui țării am publicat în cadrul rubricii „Profil" nr. 28.

2. Este adevărat că avionul construit de mai multe firme vest-europene, „Airbus A-300", este gata și la 15 septembrie urmează să plece, de la Toulouse, într-un lung turneu (32 de zile) în America de Sud și de Nord. În timpul acestui turneu, prototipul va participa la Expoziția internațională aeronautică de la Sao Paulo, va avea escale la Brasilia, Caracas, Miami, Mexico și va fi prezentat la Chicago, Cincinnati, Saint-Louis, Boston, New York.

Radu Grigore, București. În afara reședinței de la Camp David, președintele american Richard Nixon mai posedă două reședințe: Kay-Biscayne (în Florida) și San-Clemente (în California). Spre deosebire de Camp David, acestea din urmă îi aparțin, motiv pentru care au și circulat zvonurile la care vă referiți privind finanțarea construcțiilor. Președintele a pus capăt, însă, acestor zvonuri făcînd publice atît legăturile sale cu cei ce l-au finanțat, cît și toate fondurile de care dispune. S-a descoperit că este îndatorat mult, dar nici una din datoriile făcute nu cade sub incidența legii. În ceea ce privește cealaltă întrebare a dv.: salariul prezidențial în S.U.A. este de 200 000 de dolari anual, plus 50 000 dolari indemnizații — aceste sume sînt impozabile ; președintelui i se mai acordă 40 000 dolari pentru cheltuieli de deplasare — sumă neimpozabilă.

Aurel Avrigeanu, Craiova. Propunerea dv. este interesantă dar asemenea detalii depășesc profilul revistei noastre (care, de altfel, a publicat articole în sensul amintit de dv.). Vă sugerăm să vă adresați revistei „Viața economică".

Adrian Sprîncenatu, com. Piscu-Vechi, jud. Dolj dorește să cumpere numerele 1, 15, 24, 25, 30 ale revistei „Lumea" din acest an.

Ștefan Bădescu, com. Șiria, jud. Arad. Potrivit estimărilor guvernului pakistanez, date publicității săptămîna trecută, pagubele produse de inundațiile recente din această țară se cifrează la aproximativ 250 milioane dolari. Aproape 8 milioane de locuitori au avut de suferit și peste 5 milioane de locuințe au fost distruse în 10 000 de sate. Apele Indusului au inundat o întindere imensă de pămînt : 5 milioane hectare plantații de bumbac, orez, trestie de zahăr. Comunicațiile au fost întrerupte în multe regiuni. S-au înregistrat și numeroase victime, în special în provinciile Sind și Pendjab. În ceea ce privește inundațiile la fel de devastatoare din Mexic, despre care presa noastră a publicat amănunte, vă oferim imaginea alăturată a orașului La Piedad, în vestul statului Michoacan, acoperit de ape.

„Andrea Doria"

Ionel Stan, Pitești. 1. Vasul italian „Andrea Doria" scufundat, în urmă cu 17 ani, după ciocnirea cu pachebotul suedez „Stockholm" (51 de persoane au pierit) n-a fost încă readus la suprafață. Dar, doi scufundători americani, Donald Rodocker și Christopher Delucci, au început recent cercetări în interiorul epavei, la 75 metri adîncime, anunțînd că au reperat patru seifuri ce ar conține — potrivit estimațiilor — peste un milion de dolari, bijuterii etc. Cei doi scufundători încearcă să aducă la suprafață toate aceste valori.

Skekely Imre, Hunedoara. 1. Date biografice despre noul secretar de stat pentru afacerile externe al Statelor Unite, Henry Kissinger, veți găsi consultînd rubrica „Profil" din acest număr.

2. După cum ați putut constata și din articolele publicate în revista noastră, se duc discuții pentru stabilirea de relații diplomatice între Republica Federală Germania și statele socialiste din centrul Europei. Chiar dacă apar greutăți de-a lungul acestor discuții, există părerea că, în cele din urmă, se vor solda cu rezultate bune. De altfel, după ce, recent, s-a anunțat amînarea semnării tratatului dintre R. F. Germania și R.S. Cehoslovacă, ministrul de externe vest-german declara că este totuși optimist în legătură cu viitorul relațiilor dintre cele două țări.

Costel Stancu, Pitești. 1. Edwin Gaudet, fostul polițist bănuit de a fi amenințat să atenteze la viața președintelui american (cf. „Lumea" nr. 35, rubrica „1000+1"), a fost eliberat la scurtă vreme după ce fusese arestat, întrucît unul din martorii care declaraseră că îl recunosc pe Gaudet drept unul din autorii amenințării și-a retras mărturia.

2. Între Cuba și Argentina au fost restabilite relațiile diplomatice în urmă cu două luni. Vă referiți probabil la acordul economic semnat între cele două țări la 24 august : Argentina a acordat un împrumut de 200 de milioane de dolari Cubei pentru a-și cumpăra produse industriale (camioane, motoare Diesel, mașini agricole, material feroviar, echipament pentru construcții și industria alimentară etc.), importate pînă acum din Japonia sau Europa. Prin restabilirea relațiilor diplomatice și noul acord economic se reface încă o legătură (alături de Chile și Peru) între Cuba și statele latino-americane.

Vasile Lungan, Hunedoara. 1. Nu dispunem de amănunte privind „metoda de salvare a celor doi membri ai submarinului prins de furtună în sudul Irlandei, în timp ce instalau un cablu telefonic". Echipajul era britanic (Roger Chapman și Roger Mallinson).

2. Despre diversele sisteme de televiziune în culori am scris în nr. 40 din 1972 al revistei.

3. Pentru amănuntele solicitate vă sugerăm să vă adresați revistei „Viața militară".

4. În ceea ce privește incendiul care a cuprins hotelul „Hafnia" din Copenhaga, soldat cu 35 morți, a fost arestat un tînăr de 33 de ani, Bent Willy Nielsen care, însă, după trei zile a fost eliberat. Ancheta continuă. Un purtător de cuvînt al poliției a declarat că este posibil ca incendiul să se fi produs în urma unui scurt-circuit.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin intreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. – 2001

C.P.C.S.

ÎNTREPRINDEREA
INDUSTRIALĂ
METALURGICĂ

METALUL ROȘU

produce :

- mașini de uscat și termofixat țesături textile
- mașini de încleiat fire de urzeală
- mașini de tricotat semiautomate
- elemente pentru uzine de condiționarea aerului
- aeroterme
- instalații de vopsit, albit, pentru industria textilă

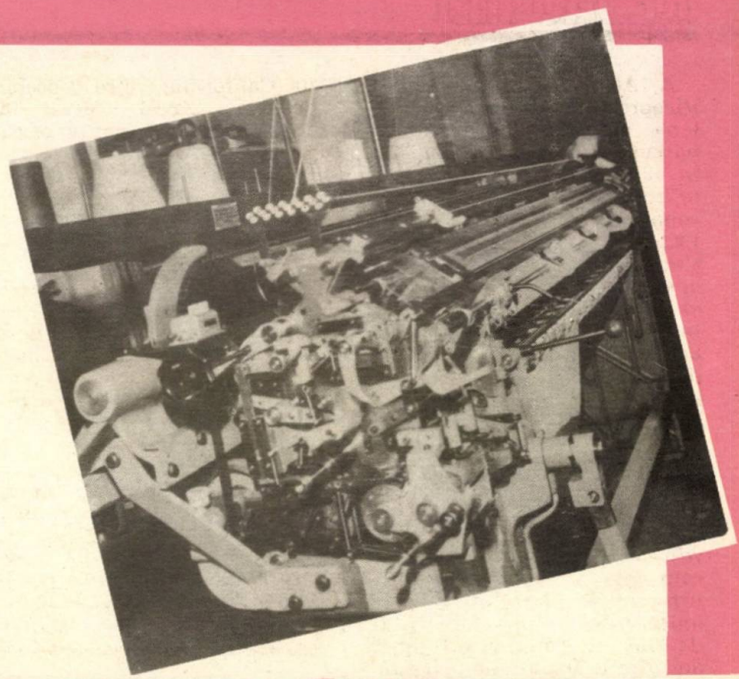

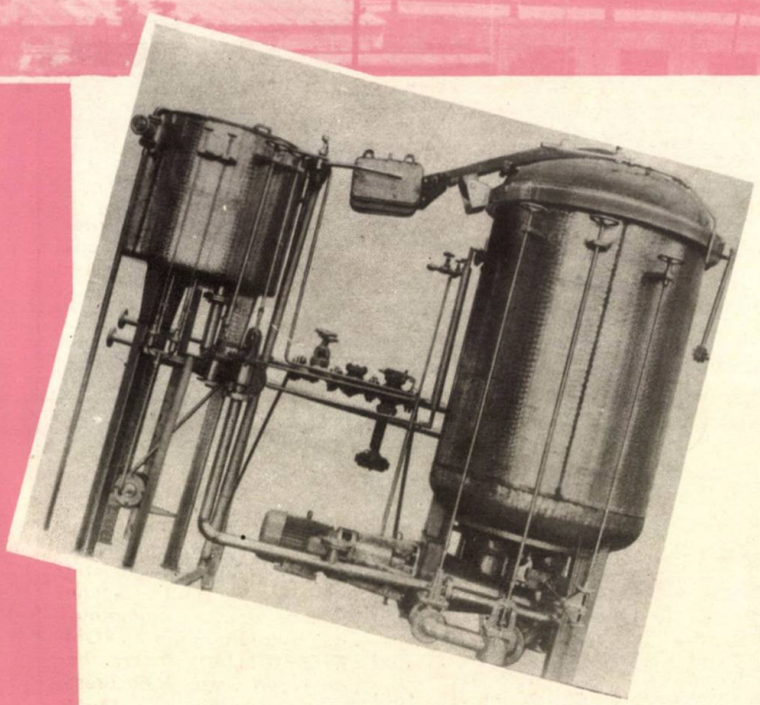

C L U J — str. Tudor Vladimirescu nr. 12-36; tel. 23230

auto-tractor

INTREPRINDERE PENTRU COMERȚUL EXTERIOR

BRAȘOV AUTO-TRACTOR ROMÂNIA

EXPORTĂ ȘI IMPORTĂ AUTOCAMIOANE, TRACTOARE, AUTOSPECIALE, AUTOUTILITARE, AUTOBUZE

AUTO-TRACTOR BRAȘOV-ROMÂNIA Str. Nicolae Iorga nr. 2 tel. 2. 0133
telex. 012268; 012278

Lei 2

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

COLUMBIA

ECUADOR

PERU

LUMEA

Nr. 39 20 septembrie 1973

Conferința general-europeană în faza a doua

Lovitura de stat reacționară din Chile

A XXVIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

Atlantida — legendă sau realitate?

BOGOTA. Vizita la „Serviciul național de învățămînt profesional“ („SENA“)

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

QUITO. Solemnitatea înmînării diplomei de oaspete de onoare al capitalei ecuadoriene, precum și cheilе orașului

LIMA. O călduroasă primire rezervată înalților oaspeți români în capitala peruană

LUMEA

39 (517)

20 septembrie 1973

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

Bogota. Noi și substanțiale valențe în dialogul româno-columbian. Radu Pascal 2

Quito. S-au înregistrat succese politice, s-au legat noi prietenii. Ion Cârje 5

Lima. Un eveniment de largă rezonanță, de amplă perspectivă. Ion Cârje. 8

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Chile. Sensul unor evenimente tragice. Anca Voican 9

Pekin. Vizita lui Georges Pompidou. Ilie Tecuță 12

Copenhaga. Clarificări la o agendă interoccidentală ? Mihai Matei 13

Laos. Progres pe calea păcii și înțelegerii naționale. L. Nichifor 14

Convenția de la Gdansk. Gheorghe Ciobanu 14

Suedia. Cine va forma guvernul ? Stelian Țurlea 15

A XXVIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Ion Datcu 18

Din introducerea la Raportul secretarului general al O.N.U. — extrase — 19

Deschiderea celei de-a doua faze a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. N. Răzvan 20

Lichidarea subdezvoltării — imperativ al contemporaneității (III). Ilie Șerbănescu 22

Brno, septembrie 1973. Liana Enescu 23

Atlantida — o realitate ? C. Vasilescu 26

REPORTAJ PE GLOB

Ghana. Aurel Dumitrescu 16

1000+1 24—25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Avanti, Novoe Vremea 28—29

PROFIL

Takieddine Solh, prim-ministru al Libanului 29

POȘTA REDACȚIEI 30—32

SAPTAMINA

12 — 18 septembrie

miercuri

— **La Hanoi a sosit,** la invitația C.C. al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam și a guvernului R.D. Vietnam, **delegația de partid și guvernamentală a Cubei, în frunte cu Fidel Castro,** prim-secretar al C.C. al P.C. din Cuba, președintele Guvernului Revoluționar.

— **La Vientiane a fost parafat protocolul anexă la Acordul de restabilire a păcii și realizare a înțelegerii naționale în Laos,** după șapte luni de negocieri. Protocolul definește concret modalitățile de aplicare a Acordului de la Vientiane, semnat de cele două părți la 21 februarie 1973.

— **În capitala Japoniei au început lucrările Conferinței ministeriale a Acordului General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.).** Participă peste 600 de delegați, reprezentînd 101 țări și o serie de organizații internaționale.

— **La Copenhaga a luat sfîrșit reuniunea de două zile a miniștrilor de externe ai statelor Pieței comune.** Dezbaterile au fost consacrate, în esență, stabilirii unei poziții comune în ceea ce privește relațiile cu Statele Unite în diverse domenii, inclusiv cel politic.

joi

— **Se încheie vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Columbia ; prin întreaga sa desfășurare, această vizită a constituit o ilustrare concludentă a consecvenței în înfăptuirea unei cerințe fundamentale a contemporaneității — cooperarea între națiunile lumii, indiferent de orînduirea lor socială.**

— **O primire cordială, manifestări de prietenie și admirație față de România, față de conducătorul ei, marchează începutul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Republica Ecuador.**

— **A fost dată publicității Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist Român în legătură cu lovitura de stat a forțelor reacționare din Chile, document care exprimă profunda indignare a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a întregului nostru popor împotriva complotului reacționar, a terorii reacționare dezlănțuite contra forțelor democratice, patriotice, progresiste din această țară latino-americană.**

— Guvernul Tunisiei a hotărît să recunoască Guvernul Regal de Uniune Națională al Cambodgiei (G.R.U.N.C.).

vineri

— **Reprezentanții Frontului Patriotic Laoțian și ai guvernului de la Vientiane au semnat protocoalele la Acordul de restabilire a păcii și înțelegere națională în Laos.** Protocoalele semnate se referă la formarea guvernului provizoriu de unitate națională și a Consiliului Politic Național, precum și la o serie de probleme militare concrete.

— **Guvernul sirian a cerut delegatului său permanent la Națiunile Unite să depună la Consiliul de Securitate al O.N.U. o plîngere împotriva Israelului, ca urmare a „agresiunii aeriene comise, în cursul zilei de joi, împotriva teritoriului său".**

sîmbătă

— **Cu succese politice și bune rezultate, s-a încheiat vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Republica Ecuador.**

— **Sub auspiciile prieteniei, stimei și respectului reciproc a început vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Peru — nouă etapă a istoricei misiuni de pace, prietenie și colaborare pe continentul Americii Latine.**

— Guvernul grec a anunțat că **alegerile** pentru desemnarea celor 180 de deputați eligibili ai Parlamentului vor avea loc **la 1 ianuarie 1974.**

— A fost semnat la San Francisco un protocol între un consorțiu cuprinzînd un număr de **10 mari bănci americane și Banca sovietică de comerț exterior,** în baza căruia U.R.S.S. îi sînt acordate credite în valoare de 180 milioane dolari pentru finanțarea construcției unui mare complex industrial.

duminică

— În ajunul deschiderii celei de a 28-a sesiuni ordinare a O.N.U., a fost dat publicității Raportul secretarului general, Kurt Waldheim, asupra activității organizației în perioada 16 iunie 1972—15 iunie 1973.

— În **Suedia** au loc **alegeri** pentru reînnoirea celor 350 de mandate ale Parlamentului (Riksdagul).

— **Premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Ciu En-lai, a primit delegația de prietenie din Volta Superioară,** condusă de Joseph Conombo, ministrul afacerilor externe.

luni

— **Președintele Franței, Georges Pompidou, și-a încheiat vizita oficială efectuată între 11 și 17 septembrie în R.P. Chineză.** La sfîrșitul acesteia a fost dat publicității un comunicat comun.

— **Delegația de partid și guvernamentală cubaneză, condusă de Fidel Castro, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cuba, prim-ministru al Guvernului Revoluționar al Republicii Cuba, și-a încheiat vizita oficială de prietenie în R.D. Vietnam.**

marți

— **Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S.,** a plecat la **Sofia,** unde va face o vizită la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar.

— **Zulfikar Ali Bhutto,** primul ministru pakistanez, **și-a început vizita oficială** de o săptămînă **în Statele Unite.**

— **S-a încheiat vizita premierului britanic, E. Heath, în Republica Irlanda.** În comunicatul comun dat publicității la încheierea convorbirilor cu L. Cosgrave se afirmă că **„au fost discutate măsuri în vederea limitării și eliminării violenței din Irlanda de Nord".**

CABINETUL DE LECTURĂ SIBIU

La ceremonia semnării Declarației solemne comune a Republicii Socialiste România și a Republicii Columbia

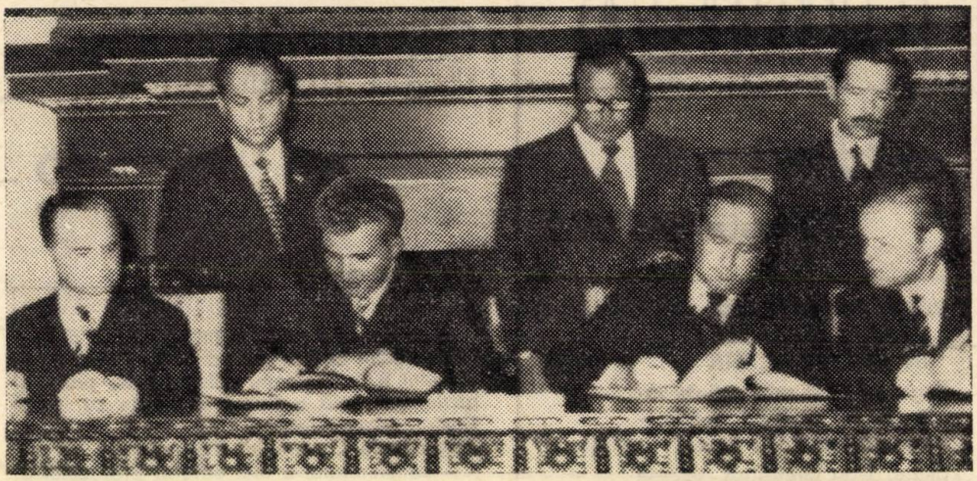

BOGOTA

Noi și substanțiale valențe în dialogul româno-columbian

Corespondență de la trimisul nostru special, Radu Pascal

Încheierea vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Republica Columbia, convorbirile avute de șeful statului român cu președintele Misael Pastrana Borrero, importantele documente semnate cu acest prilej ne îndrituiesc să afirmăm că această a patra etapă a călătoriei în America Latină confirmă cursul pozitiv al relațiilor pe care România le întreține și le dezvoltă cu Columbia, marile și realele posibilități ce se deschid colaborării și cooperării româno-columbiene.

Semnarea Declarației solemne comune dintre România și Columbia constituie, înainte de toate, pilda cea mai elocventă a bunelor raporturi statornicite între cele două țări, ea fiind expresia „dorinței comune de a realiza aspirațiile de înțelegere și apropiere ale popoarelor român și columbian și de a intensifica și în viitor relațiile de prietenie, de stimă reciprocă, de a lărgi contactele în favoarea dezvoltării cooperării pașnice dintre popoarele lor, pe baza respectării principiilor și normelor de drept și justiție internațională", ca și a dorinței lor de a face să „crească contribuția celor două țări la cauza păcii și securității în Europa, în America Latină și în alte părți ale lumii și să contribuie la dezvoltarea cooperării internaționale". Document de o mare valoare — am putea spune, deopotrivă, politică și morală —, Declarația solemnă este menită să stimuleze o amplă și multilaterală dezvoltare a legăturilor dintre cele două state, trasînd cadrul juridic al relațiilor bilaterale. În același timp, prin implicațiile și rezonanța sa, ea are o certă importanță internațională. Promovînd în practică normele și principiile de conduită internațională, declarația româno-columbiană — ca, de altfel, toate celelalte documente similare încheiate de România — ilustrează conți-

Președintelui Nicolae Ceaușescu i-a fost conferit titlul de „Oaspete de onoare" al capitalei columbiene

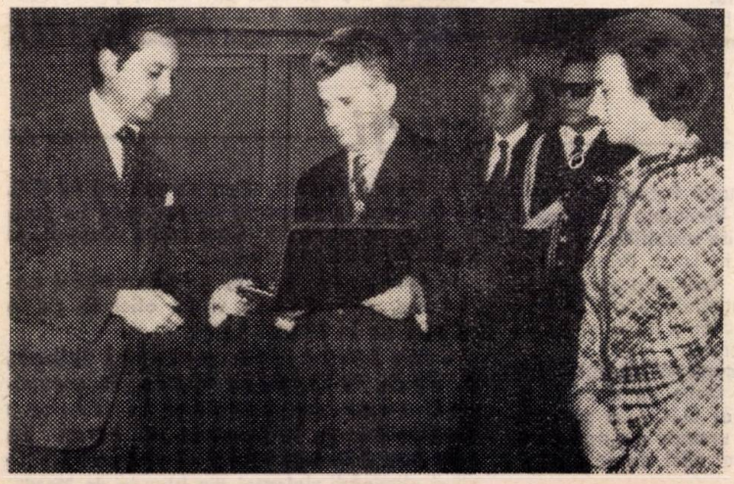

La sediul Asociației Naționale a Industriașilor Columbieni